

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

LISTOPAD 2016

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Wiesław Łopaciuk	5
	Katarzyna Rola	
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
	Magdalea Bodył	
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Tomasz Smoleński	25
	Paweł Kraciński	
7. Rynek owoców	Irena Strojewska	34
8. Rynek mleka	Jadwiga Seremak-Bulge	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Dorota Pasińska	48
10. Rynek wieprzowiny	Danuta Zawadzka	51
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Grzegorz Dybowski	55
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Lucyna Mieszkowska (sekretarz redakcji), Jan Małkowski, Stanisław Mańko, Bożena Nosecka,
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: 22 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel.: 22 505 46 66, faks: 22 827 19 60
Druk: EXPOL Włocławek
Nakład: 220 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

1. W październiku 2016 r. rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej pogorszyły się w porównaniu z poprzednim miesiącem, ale były znacznie lepsze niż przed rokiem o tej porze. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) spadł o 0,4 pkt. proc. do 100,2 punktu, ale był o 0,7 pkt. proc. wyższy niż w październiku 2015 r. Zdecydowało o tym wyłącznie pogorszenie wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu. Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu zmalał o 0,9 pkt. proc. do 99,9 punktu, a więc do najniższego poziomu w ostatnich sześciu miesiącach. Był on jednak o 0,2 pkt. proc. wyższy niż w październiku 2015 r. Na spadku wskaźnika potencjalnego popytu zawążyło przede wszystkim zmniejszenie wyrównanego indeksu sprzedaży przemysłu spożywczego o 1,8 pkt. proc. do 100,4 punktu, pod wpływem przeniesienia skutków spadku sprzedaży w kwietniu i w lipcu br. Pewien wpływ wywarło także nieznaczne zmniejszenie obrotów handlu zagranicznego.

Wyrównany wskaźnik nożyc cen podniósł się w analizowanym miesiącu o 0,2 pkt. proc. do 100,6 punktu i był nie tylko najwyższy w ostatnich sześciu miesiącach, ale o 1,4 pkt. proc. przewyższał poziom z października 2015 r. Wpłynęły na to wrześniowe podwyżki cen skupu większości zbóż o 2,1-2,9% (pszenica, żyto) do 13% (jęczmień). Wyjątkiem była kukurydza, której ceny spadły o prawie 21%, pod wpływem pojawienia się w obrocie ziarna z nowych zbiorów. Znacząco spadły także ceny skupu ziemniaków (o 17,6%). Ceny skupu mleka po wielu miesiącach spadków podniosły się po raz drugi z rzędu (o 6,6%), przy stabilizacji cen skupu bydła i nieznacznym obniżeniu cen skupu trzody chlewnej. Znacząco, bo o 5% spadły we wrześniu ceny skupu drobiu, które zniosły dużą część podwyżek, jakie miały miejsce w poprzednich czterech miesiącach. We wrześniu wzrost cen skupu podstawowych surowców rolniczych został zrównoważony spadkami, a bieżący wskaźnik zmian cen skupu wyniósł 100,0 punktów, a wyrównany wskaźnik zmian cen skupu wzrósł w październiku do 100,5 punktu. Towarzystwo temu zwiększenie wyrównanego wskaźnika zmian cen środków produkcji (o 0,1 pkt. proc. do 100,0 punktów).

Zmiany cen jakie dokonały się w ciągu trzech kwartałów 2016 r. w porównaniu z grudniem 2015 r. były korzystne dla rolnictwa i zdecydowanie lepsze niż przed rokiem o tej porze. Ceny koszyka skupu wzrosły w tym czasie o 1,4 pkt. proc., podczas gdy ceny środków produkcji zmalały o 1,2 pkt. proc. W konsekwencji skumulowany wskaźnik nożyc cen we wrześniu 2016 r. wyniósł podobnie jak przed miesiącem 102,5 punktu, podczas gdy przed rokiem wynosił tylko 97,6 punktu.

W najbliższych miesiącach można spodziewać się niewielkiej poprawy rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej. Sprzyjać temu powinien rosnący popyt na żywność, pod wpływem lepszej sytuacji na rynku pracy i wzrostu dochodów, poprawa koniunktury na światowym rynku mleka, a także sezonowe spadki podaży większości produktów zwierzęcych.

2. Coraz bardziej optymistyczne prognozy światowych zbiorów zbóż oraz rekordowe zapasy utrzymują ceny światowe na niskim poziomie, mimo okresowych wzrostów. Także znacznie większe niż w roku ubiegłym zbiory krajo-

we (zwłaszcza kukurydzy) zapowiadają kolejny rok niskich cen zbóż, zwłaszcza, że gorsza jakość zbóż skutkować może znacznie mniejszym niż w roku ubiegłym eksportem. Niskie ceny zbóż będą sprzyjać poprawie opłacalności chowu trzody chlewnej i drobiu, co doprowadzić powinno do zwiększenia zużycia krajowego i niewielkiego sezonowego wzrostu cen zbóż.

3. Sezonowy wzrost podaży zahamował we wrześniu dynamiczny wzrost cen trzody chlewnej, której ceny w poprzednich trzech miesiącach wzrosły o 29,3%. Przy niskim poziomie cen zbóż i pasz w sezonie 2016/17 można więc oczekiwać poprawy koniunktury na rynku trzody chlewnej, co może zapowiadać znaczący wzrost cen prosiąt. Powinno to doprowadzić do wzrostu zainteresowania produkcją żywca wieprzowego i złagodzić spadek pogłowia w końcu 2016 r., a także przyspieszyć koncentrację produkcji.

4. Bardzo wysoka podaż drobiu doprowadziła do znacznego spadku cen skupu, który jest znacznie głębszy niż cen pasz. Zmniejszenie opłacalności produkcji powinno doprowadzić do zmniejszenia bardzo wysokiej dynamiki produkcji. W 2016 r. po raz pierwszy od wielu lat eksport nie zdołał wchłonąć całego przyrostu podaży, co doprowadziło do zwiększenia presji podaży na rynku krajowym i spadku cen. Mimo znacznego wzrostu cen żywca wieprzowego ceny drobiu będą utrzymywać się na niskim poziomie co najmniej do końca roku.

5. Dynamika wzrostu cen mleka przyspieszyła we wrześniu pod wpływem poprawy koniunktury i rosnących cen na rynkach światowych. Nasilająca się konkurencja o surowiec przede wszystkim ze strony eksporterów wobec malejącej podaży mleka skutkować powinna dalszym wzrostem cen skupu mleka. Dynamikę wzrostu może jednak osłabiać gorsza sytuacja finansowa mleczarni, które w pierwszym półroczu odczuły negatywne konsekwencje konieczności zapłacenia I raty kar za przekroczenie kwot mlecznych w ostatnim roku kwotowym, które zwracane są mleczarniom przez dostawców z opóźnieniem.

6. Zbliżanie się do końca sezonu wegetacyjnego oraz niskie ceny większości produktów roślinnych ograniczyły popyt na środki produkcji, w tym zwłaszcza na nawozy mineralne. Wobec niskich światowych cen nośników energii (zwłaszcza ropopochodnych) można spodziewać się dalszych spadków cen środków produkcji co najmniej do końca bieżącego roku.

7. Sezonowy spadek cen detalicznych żywności w 2016 r. był relatywnie mniejszy, ale został przedłużony na wrzesień pod wpływem obniżek cen owoców (w tym przede wszystkim jabłek) oraz warzyw (w tym głównie warzyw korzeniowych i kapusty). W czwartym kwartale powinien nastąpić sezonowy wzrost cen żywności, nie powinien on jednak być zbyt wysoki ze względu na dobre zbiory praktycznie wszystkich surowców roślinnych. Relatywnie tania żywność nie powinna więc dalej ograniczać inflacji, zwłaszcza że sytuacja na rynku pracy poprawia się, a płace rosną.

Jadwiga
Seremak-Bulge

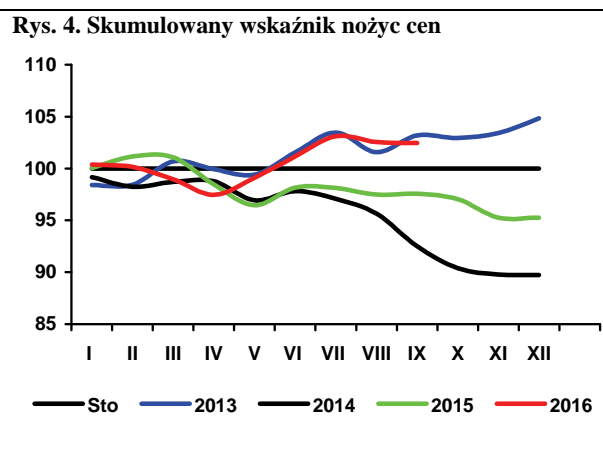
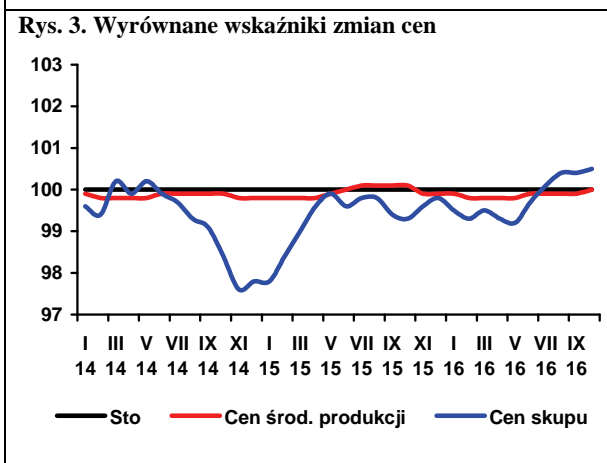
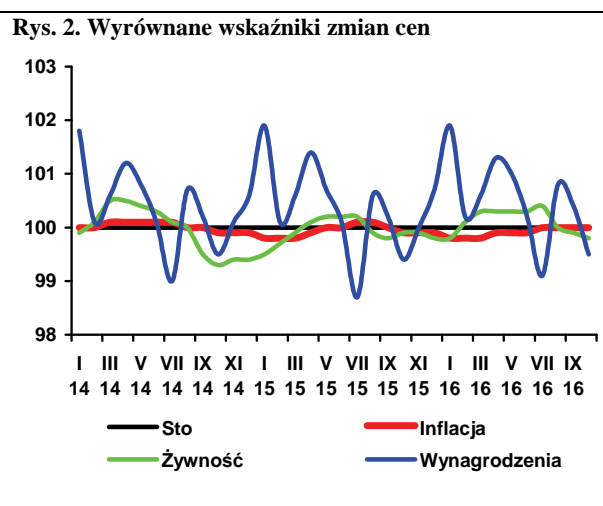
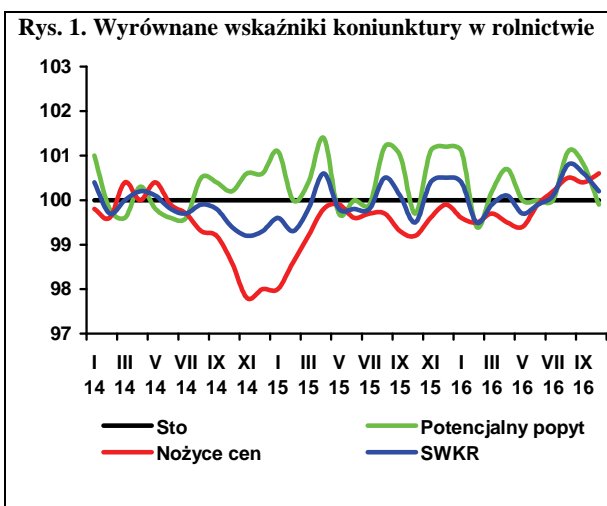
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	X 16	IX 16	VIII 16	VII 16	VI 16	V 16	X 15
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	100,2	100,6	100,8	100,1	99,9	99,7	99,5
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	99,9	100,8	101,1	100,0	100,0	100,0	99,7
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	100,6	100,4	100,5	100,2	99,9	99,7	99,2
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	100,5	100,4	100,4	100,1	99,7	99,2	99,3
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,0	99,9	99,9	99,9	99,9	99,8	100,1
Wyrównany indeks inflacji i zmian cen żywności	100,2	100,2	100,0	99,7	99,6	99,6	100,1
Wyrównany indeks zmian wynagrodzeń i cen żywności	99,7	100,5	100,8	98,8	99,9	100,7	99,5
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	100,4	102,2	102,1	101,0	100,4	99,5	99,4

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Według ostatnich szacunków Międzynarodowej Rady Zbożowej (IGC¹) zbiory zbóż w 2016 r. mogą osiągnąć rekordowy poziom wynoszący 2,077 mld ton, wobec 2,003 mln ton w poprzednim sezonie i 2,069 mln ton przewidywanych przed miesiącem. Dzięki bardzo dużym zapasom początkowym, podaż całkowita w sezonie 2016/17, w porównaniu z poprzednim sezonem, może się zwiększyć o 3,9% do 2,552 mln ton. Zużycie prognozowane jest na poziomie o 3,6% wyższym niż w poprzednim sezonie, a stan zapasów końcowych osiągnie kolejny rekord wynoszący 498 mln ton (475 mln ton przed rokiem).

Po spadku we poprzednim miesiącu, indeks zbóż i oleistych GOI² w październiku 2016 r., wzrósł o 1,8% w porównaniu z poprzednim miesiącem, głównie z powodu wzrostu cen kukurydzy (o 3,5%) i soi (o 2,7%). Indeks cen pszenicy zwiększył o 0,1%, a jęczmienia o 0,4%. Na wzrost cen wpłynął duży popyt importowy, szczególnie na tanią kukurydzę. Ceny pszenicy były stabilne dzięki dużej podaży eksportowej. W stosunku do października 2015 r., index cen pszenicy był niższy o 9,8%, a kukurydzy wyższy o 1,4%.

We wrześniu 2016 r. w Niemczech za pszenicę płacono 161 EUR/t (o 3,9% mniej niż w sierpniu br.), w Czechach 141 EUR/t (o 3,2% więcej). Przeciętna cena jęczmienia paszowego w Niemczech wyniosła 137 EUR/t i spadła w porównaniu z poprzednim miesiącem o 3,4%. Najniższą średnią cenę kukurydzy notowano na Węgrzech (128 EUR/t). W Niemczech za kukurydzę płacono przeciętnie 154 wobec 182 EUR/t przed miesiącem.

We wrześniu 2016 r. w porównaniu z poprzednim miesiącem w skupie mniej płacono jedynie za kukurydzę (532,3 zł/t wobec 673,1 zł/t). Ceny pozostałych zbóż były wyższe. Za pszenicę płacono 611,9 zł/t (o 2,8% więcej niż w sierpniu 2016 r.), za żyto 501,6 zł/t (o 2,1% więcej), a za jęczmień 631,7 zł/t (o 13% więcej). Na targowiskach pszenica kosztowała 742,6 zł/t (736,0 zł/t w sierpniu br.), żyto 603,8 zł/t (596,1 zł/t), a jęczmień 678,7 zł/t (662,8 zł/t). Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW w październiku 2016 r., w porównaniu z wrześniem 2016 r., ceny zakupu wszystkich zbóż wzrosły, z wyjątkiem ceny kukurydzy i owsa. Średnia cena zakupu pszenicy konsumpcyjnej wyniosła 635 zł/t (o 2,0% więcej niż we wrześniu br.), żyta 524 zł/t (o 3,7% więcej), jęczmienia 505 zł/t (o 0,6% więcej), owsa 511 zł/t (o 0,8% mniej) i kukurydzy 567 zł/t (o 9,9% mniej).

W okresie trzech pierwszych miesięcy sezonu 2016/17 (lipiec-wrzesień 2016 r.) do skupu trafiło 3,5 mln ton zbóż podstawowych, tj. o 8% więcej niż w poprzednim sezonie. Skupiono 2,4 mln ton pszenicy (2,0 mln ton w porównywalnym okresie poprzedniego sezonu), 260 tys. ton żyta (274 tys. ton), 429 tys. ton jęczmienia (455 tys. ton) i 260 tys. ton kukurydzy (330 tys. ton).

Wiesław
Łopaciuk

Katarzyna
Rola

W sierpniu 2016 r. z Polski wyeksportowano 517,8 tys. ton ziarna zbóż wobec 454,5 tys. ton w sierpniu 2015 r., w tym 313,5 tys. ton pszenicy, 12,5 tys. ton jęczmienia, 60,2 tys. ton żyta i 34,9 tys. ton kukurydzy. Import ziarna wyniósł w tym czasie 67,1 tys. ton i w porównaniu z sierpniem 2015 r., był mniejszy o 18%. Mniej przywieziono jęczmienia i kukurydzy. W analizowanym miesiącu spośród przetworów zbożowych zmniejszył się wywóz pozostałych mąk (o 9%) i wyrobów spożywczych (o 14%). W tym czasie więcej sprowadzono mąki pszennej (o 15%), kasz, grysików i granulek (o 30%) oraz ziarna obrobionego inaczej (o 114%). Import pozostałych przetworów zbożowych był mniejszy.

Bardzo dobre światowe zbiory zbóż i oleistych (w tym soi) wpływają na niski poziom cen surowców paszowych oraz mieszanek przemysłowych. Ceny mieszanek przemysłowych uległy w analizowanym miesiącu niewielkim zmianom. We wrześniu 2016 r., w porównaniu z sierpniem 2016 r., nieznacznie zdrożał jedynie koncentrat dla tuczników, pozostałe ceny były niższe.

1. Grain Market Report nr 471, 27.10.2016 r.

2. **Grains and Oilseeds Index** - indeks dziennych notowań cen zbóż i oleistych składający się z notowań pszenicy, kukurydzy, jęczmienia, ryżu, soi, mączki sojowej i rzepaku/kanoli, za podstawę przyjmuje ceny ze stycznia 2000 r., wagi poszczególnych komponentów składowych są określane na podstawie ich średnich udziałów w handlu w okresie ostatnich pięciu lat, szczegóły na stronie <http://www.igc.int/en/default.aspx>.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy		Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
		Skup				Targowiska				
2013	I-XII	853,9	622,4	748,6	770,5	975,0	728,9	875,5	774,5	X
2014	I-XII	704,2	551,4	634,0	671,8	849,7	639,1	803,4	669,7	X
2015	I-XII	672,5	523,6	577,9	613,9	755,9	586,7	707,5	599,4	X
2015	VIII	645,8	503,6	638	631,9	742,0	582,7	686,7	595,8	424,9
	IX	655,8	527,4	574,4	647,2	768,2	609,6	706,1	602,0	427,2
	X	661,0	540,9	541,6	628,0	758,9	603,5	705,8	608,0	430,2
	XI	672,3	541,8	592,6	643,5	760,7	593,6	710,0	611,7	430,6
	XII	678,2	551,2	648,5	628,8	766,1	606,3	714,3	612,2	434,7
2016	I	668,7	565,9	666,0	632,9	774,0	615,4	717,8	620,6	445,1
	II	641,8	557,8	675,8	611,0	761,5	593,7	714,0	607,8	445,4
	III	630,4	543,7	657,1	598,1	764,5	593,2	715,6	622,2	435,0
	IV	623,7	543,5	655,6	590,0	757,6	584,5	713,3	617,2	436,3
	V	625,4	538,0	667,6	594,3	753,0	593,8	699,2	608,6	446,5
	VI	633,6	545,1	689,3	590,9	750,7	599,8	702,3	613,9	446,0
	VII	618,8	518,9	699,8	570,1	753,4	600,4	699,5	619,5	445,4
	VIII	595,4	491,3	673,1	558,8	736,0	569,1	662,8	600,1	435,7
	IX	611,9	501,6	532,3	631,7	742,6	603,8	678,7	599,4	438,2
Zmiana w %										
<u>IX 2016</u> <u>VIII 2016</u>		2,8	2,1	-20,9	13,0	0,9	6,1	2,4	-0,1	X
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>		-6,7	-4,9	-7,3	-2,4	-3,3	-1,0	-3,9	-0,4	X

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy		Pszenica	W tym paszowa	Żyto	Jęczmień	W tym paszowy	Pszennyto	Zboża podstawowe	W tym paszowe	Kukurydza
VII 2013-VI 2014		5049,1	1701,4	1055,3	643,4	319,8	648,2	7473,4	3426,4	2052,0
VII 2014-VI 2015		6025,5	2079,2	683,1	749,3	376,4	1062,0	8611,2	3864,7	1946,1
VII 2015-VI 2016		5977,4	2086,9	647,9	721,6	346,3	987,1	8410,0	3775,2	1482,4
2015	VIII	1158,5	421,4	168,5	170,9	56,7	280,1	1805,9	821,9	54,5
	IX	493,2	149,2	72,2	59,8	20,8	106,9	740,6	325,4	178,4
	X	441,2	132,9	59,0	46,5	25,5	92,6	644,3	291,0	480,1
	XI	499,9	176,7	55,7	32,0	17,8	73,9	665,3	302,6	177,1
	XII	511,3	179,6	54,1	36,5	22,6	69,2	674,2	308,0	80,1
2016	I	388,3	116,6	34,0	23,5	16,0	50,0	499,2	197,6	61,5
	II	426,7	139,5	47,5	32,7	25,5	76,9	588,7	265,7	66,9
	III	404,3	138,8	32,0	21,2	14,3	49,3	511,4	221,8	77,4
	IV	428,1	176,7	30,7	26,1	18,8	52,1	543,9	266,8	60,2
	V	435,5	164,7	25,0	27,9	21,3	42,4	533,9	241,3	67,5
	VI	425,4	182,7	35,7	20,5	16,0	40,8	524,8	262,7	81,8
	VII	518,0	168,2	64,0	154,7	64,8	64,8	804,1	332,1	64,2
	VIII	1186,8	478,9	130,0	164,7	91,5	187,3	1695,7	832,0	43,0
	IX	723,4	227,0	65,7	109,2	31,8	77,3	986,8	376,8	153,2
Zmiana w %										
<u>IX 2016</u> <u>VIII 2016</u>		-39,0	-52,6	-49,4	-33,7	-65,3	-58,7	-41,8	-54,7	256,3
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>		46,7	52,2	-8,9	82,7	52,9	-27,7	33,2	15,8	-14,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy		Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2013 ^b	I-XII	2769,1	2229,6	220,6	1744,6	175,8	8565,8
2014 ^b	I-XII	2741,0	2261,9	232,3	1613,3	167,7	8865,4
2015 ^a	VIII	156,7	123,7	11,0	83,1	11,2	615,6
	IX	175,7	141,5	11,9	85,6	13,9	640,1
	X	178,4	140,3	12,4	88,3	13,6	678,7
	XI	172,2	137,9	11,9	83,0	14,0	626,7
	XII	167,9	123,5	12,3	83,8	14,3	638,2
	2016 ^a	I	160,8	125,6	12,4	77,1	13,6
	II	165,3	128,3	12,4	77,9	12,5	608,9
	III	171,6	129,3	10,7	84,8	12,6	681,3
	IV	165,4	129,1	12,8	83,8	12,3	674,6
	V	146,0	111,5	12,6	84,4	11,6	681,6
	VI	179,3	140,3	14,3	84,3	13,3	695,6
	VII	151,8	119,8	11,7	84,5	11,1	649,7
	VIII	173,7	137,1	12,1	85,6	12,2	675,1
Zmiana w %							
<u>VIII 2016</u> <u>VII 2016</u>		14,4	14,5	4,0	1,3	10,1	3,9
<u>VIII 2016</u> <u>VIII 2015</u>		10,9	10,9	10,5	3,0	8,4	9,7

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import					
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	
2013	I-XII	1692,9	904,6	292,9	922,8	4094,9	581,8	6,5	159,8	286,6	1077,2
2014	I-XII	3199,8	825,9	151,6	788,9	5475,5	547,5	17,0	257,1	350,9	1232,5
2015	I-XII	3959,3	531,8	186,1	703,2	6118,3	492,6	4,2	121,8	379,4	1064,0
2015	VII	256,1	27,2	84,2	66,6	458,3	59,3	0,1	10,3	7,8	79,7
	VIII	145,2	98,5	33,3	66,5	454,5	42,5	1,8	7,1	27,3	81,6
	IX	162,3	65,2	3,8	49,1	370,0	64,7	1,1	10,5	10,1	96,3
	X	225,3	48,3	7,6	82,9	437,2	32,2	0,2	12,3	54,3	111,2
	XI	161,7	55,4	5,2	70,8	351,2	48,3	0,2	8,5	73,1	136,2
	XII	480,4	49,5	5,4	40,3	636,2	40,0	0,2	8,6	89,2	146,3
2016	I	232,8	29,3	4,2	28,8	336,7	26,7	0,1	10,3	77,4	117,7
	II	408,5	32,9	26,1	28,9	551,6	35,9	0,1	14,1	43,5	97,1
	III	449,4	21,2	1,2	22,6	527,0	68,0	0,1	6,9	63,8	144,1
	IV	380,4	29,9	0,9	20,5	468,9	76,0	0,0	12,3	37,8	132,3
	V	324,4	20,8	2,1	32,8	408,3	49,7	0,1	18,7	33,5	107,5
	VI	271,6	38,1	1,8	49,2	390,1	47,5	0,1	11,0	8,6	71,7
	VII	447,6	24,0	35,0	27,9	557,5	43,2	2,1	11,5	3,4	63,8
	VIII	313,5	60,2	12,5	34,9	517,8	53,9	2,2	4,2	3,2	67,1
Zmiana w %											
<u>VIII 2016</u> <u>VII 2016</u>		-30,0	150,8	-64,2	25,2	-7,1	24,7	9,5	-63,4	-6,0	5,0
<u>VIII 2016</u> <u>VIII 2015</u>		115,9	-38,8	-62,4	-47,4	13,9	26,8	26,9	-40,6	-88,3	-17,8

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem,

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import					
		mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	Ślód	
2013	I-XII	80,0	18,8	57,6	22,7	28,0	55,1	13,0	25,4	36,9	122,8	
2014	I-XII	90,4	20,5	45,4	27,6	61,1	44,5	12,0	27,4	30,2	114,9	
2015	I-XII	99,7	18,8	42,8	27,9	62,8	56,5	17,4	28,4	42,2	186,8	
2015	VII	9,1	1,5	3,4	2,1	5,3	4,4	1,9	2,6	3,0	22,3	
	VIII	7,8	1,5	3,5	2,0	6,2	4,6	1,1	2,1	3,5	16,4	
	IX	8,9	1,5	3,3	2,7	4,6	5,3	1,5	2,6	4,0	16,7	
	X	8,8	1,3	3,4	2,1	5,9	5,4	1,8	2,7	4,1	12,5	
	XI	8,8	1,4	3,9	2,0	6,9	6,1	1,2	2,3	4,1	14,6	
	XII	8,3	1,7	3,5	1,5	4,9	4,8	1,3	2,3	3,9	15,4	
	2016	I	9,1	1,4	3,4	2,0	7,3	4,9	1,4	2,9	3,1	15,5
		II	9,2	1,9	3,7	2,6	8,0	5,1	2,1	3,3	3,6	15,5
		III	10,5	1,8	3,9	2,4	5,8	4,5	1,8	2,9	3,1	17,7
		IV	10,7	1,6	4,4	2,7	5,8	4,3	1,7	3,8	3,1	20,2
		V	10,4	1,3	3,3	2,5	6,1	3,8	1,3	3,0	1,4	22,6
		VI	10,9	1,6	4,4	2,2	9,7	4,6	1,4	3,2	1,4	22,8
VII		8,4	1,8	3,7	2,4	6,7	4,2	1,3	3,0	1,5	22,4	
VIII		10,3	1,7	3,8	2,4	7,0	4,8	0,6	3,9	3,2	16,9	
Zmiana w %												
VIII 2016 / VII 2016		22,5	-8,8	3,2	1,6	5,4	14,7	-49,7	30,4	114,3	-24,7	
VIII 2016 / VIII 2015		31,8	7,2	9,3	17,9	13,3	3,8	-42,0	83,7	-9,8	2,7	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import					
		ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	Pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	Pasze dla zwierząt domowych	
2013	I-XII	27,4	87,5	329,7	148,5	226,6	70,7	20,2	141,3	401,8	168,1	
2014	I-XII	27,0	93,9	344,1	166,6	247,9	64,7	21,6	134,7	430,5	169,6	
2015	I-XII	31,3	109,3	438,8	170,7	267,0	67,5	24,8	141,2	340,7	174,7	
2015	VII	2,6	10,1	38,4	17,2	23,6	6,1	2,1	11,8	29,3	14,1	
	VIII	2,2	8,7	36,0	17,3	20,8	4,7	1,9	12,2	26,6	13,5	
	IX	2,4	9,8	39,5	16,4	23,5	6,1	2,2	12,7	31,1	15,3	
	X	2,9	9,5	40,1	16,1	25,0	6,0	2,2	14,3	31,7	16,0	
	XI	3,2	9,2	39,9	14,5	24,3	5,8	2,2	12,2	30,3	16,6	
	XII	3,1	9,0	36,5	15,5	23,5	6,9	2,6	11,8	28,4	14,4	
	2016	I	3,0	10,0	33,1	13,0	22,2	4,9	1,5	6,4	13,0	22,2
		II	3,0	10,5	37,6	12,6	24,0	5,4	1,5	6,4	12,6	24,0
		III	3,2	10,0	41,8	14,3	24,1	6,0	2,1	7,2	14,3	24,1
		IV	2,6	10,0	53,4	14,4	22,3	5,8	2,2	8,5	14,4	22,3
		V	2,2	9,6	41,6	14,3	18,5	5,8	2,1	7,6	14,3	18,5
		VI	2,9	9,7	45,1	9,8	15,6	6,9	2,5	8,9	9,8	15,6
VII		2,6	8,6	38,8	.	.	7,0	2,3	8,1	.	.	
VIII		3,2	7,4	38,9	.	.	6,1	1,9	6,9	.	.	
Zmiana w %												
VIII 2016 / VII 2016		22,6	-14,3	0,3	x	x	-12,3	-16,4	-15,6	x	x	
VIII 2016 / VIII 2015		1,5	0,9	1,1	x	x	1,3	1,0	0,6	x	x	

^a uzyskane przez spieczanie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy		Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
		cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2013	I-XII	1,30	2,49	2,06	4,49	3,89	4,48	5,00	5,86
2014	I-XII	1,10	2,45	2,13	4,48	3,92	4,41	5,01	5,83
2015	I-XII	1,07	2,42	2,10	4,39	3,98	4,41	4,96	5,80
2015	IX	1,07	2,43	2,09	4,40	3,99	4,38	4,96	5,78
	X	1,04	2,43	2,11	4,40	3,98	4,40	4,95	5,79
	XI	1,03	2,43	2,12	4,38	4,00	4,40	4,94	5,78
	XII	1,03	2,38	2,07	4,42	4,00	4,42	4,90	5,80
2016	I	1,03	2,45	2,19	4,42	3,94	4,44	4,90	5,83
	II	1,01	2,46	2,24	4,42	3,94	4,42	4,91	5,87
	III	0,99	2,40	2,23	4,40	3,94	4,40	4,91	5,86
	IV	0,98	2,48	2,25	4,40	3,95	4,42	4,90	5,88
	V	0,97	2,48	2,31	4,42	3,96	4,42	4,89	5,90
	VI	0,96	2,47	2,24	4,44	3,97	4,40	4,90	5,92
	VII	0,96	2,47	2,28	4,42	3,97	4,40	4,93	5,94
	VIII	0,99	2,49	2,30	4,40	3,97	4,40	4,94	5,97
	IX	0,96	2,50	2,31	4,38	3,97	4,40	4,95	5,97
Zmiana w %									
IX 2016 IX 2016		-3,0	0,4	0,4	-0,5	0,0	0,0	0,2	0,0
IX 2016 IX 2015		-10,3	2,9	10,5	-0,5	-0,5	0,5	-0,2	3,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy		Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2013	I-XII	1734,1	1816,8	2450,8	1520,3	1981,6	1748,2	2744,6
2014	I-XII	1712,3	1797,2	2392,4	1422,2	1919,4	1668,3	2697,3
2015	I-XII	1655,8	1769,4	2322,4	1362,2	1867,3	1613,4	2630,9
2015	VIII	1652,8	1783,2	2308,3	1349,1	1863,1	1611,9	2627,6
	IX	1649,4	1777,9	2314,1	1354,1	1866,1	1612,6	2626,4
	X	1654,9	1766,1	2312,6	1357,1	1865,4	1608,9	2618,4
	XI	1658,2	1757,5	2313,3	1365,3	1861,2	1611,4	2612,9
	XII	1652,4	1757,5	2313,8	1367,6	1860,5	1613,9	2611,7
2016	I	1654,2	1750,4	2301,9	1363,7	1850,6	1607,5	2601,6
	II	1643,1	1734,4	2295,6	1379,5	1851,7	1602,1	2580,5
	III	1635,1	1729,9	2295,7	1369,1	1797,5	1599,3	2554,7
	IV	1625,3	1728,1	2284,9	1368,1	1796,4	1596,8	2544,7
	V	1633,6	1734,0	2280,5	1365,9	1799,0	1594,0	2529,6
	VI	1638,1	1719,8	2288,6	1373,0	1805,4	1594,8	2530,6
	VII	1639,0	1722,8	2292,3	1373,1	1810,0	1601,4	2534,6
	VIII	1639,8	1716,5	2287,2	1373,6	1810,4	1607,7	2539,8
	IX	1635,1	1714,2	2277,2	1363,1	1809,4	1603,3	2541,7
Zmiana w %								
IX 2016 VIII 2016		-0,3	-0,1	-0,4	-0,8	-0,1	-0,3	0,1
IX 2016 IX 2015		-0,9	-3,6	-1,6	0,7	-3,0	-0,6	-3,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące		Mieszanka T2 / ceny targ. Żyta	DKA – Starter / ceny targ. pszenicy	Provit / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka B	Ceny skupu trzody / Provit	Ceny skupu trzody / mieszanka T2	Ceny skupu drobiu / DKA – Starter
2015	V	2,374	2,463	4,601	0,675	1,603	3,107	2,079
	VI	2,419	2,556	4,686	0,686	1,682	3,258	2,171
	VII	2,350	2,497	4,572	0,656	1,677	3,262	2,252
	VIII	2,315	2,511	4,509	0,652	1,666	3,245	2,255
	IX	2,221	2,429	4,308	0,660	1,756	3,405	2,166
	X	2,249	2,458	4,339	0,677	1,673	3,227	2,134
	XI	2,300	2,447	4,402	0,683	1,481	2,835	2,074
	XII	2,256	2,429	4,308	0,683	1,470	2,808	1,994
2016	I	2,216	2,391	4,227	0,676	1,522	2,904	1,967
	II	2,324	2,432	4,346	0,667	1,589	2,972	1,998
	III	2,308	2,351	4,307	0,648	1,644	3,068	2,053
	IV	2,341	2,371	4,354	0,630	1,611	2,997	2,015
	V	2,300	2,389	4,260	0,613	1,779	3,295	2,068
	VI	2,289	2,405	4,219	0,610	1,936	3,569	2,077
	VII	2,287	2,402	4,222	0,618	2,091	3,860	2,160
	VIII	2,414	2,460	4,463	0,640	2,091	3,866	2,160
	IX	2,258	2,437	4,210	0,684	2,081	3,881	2,056

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

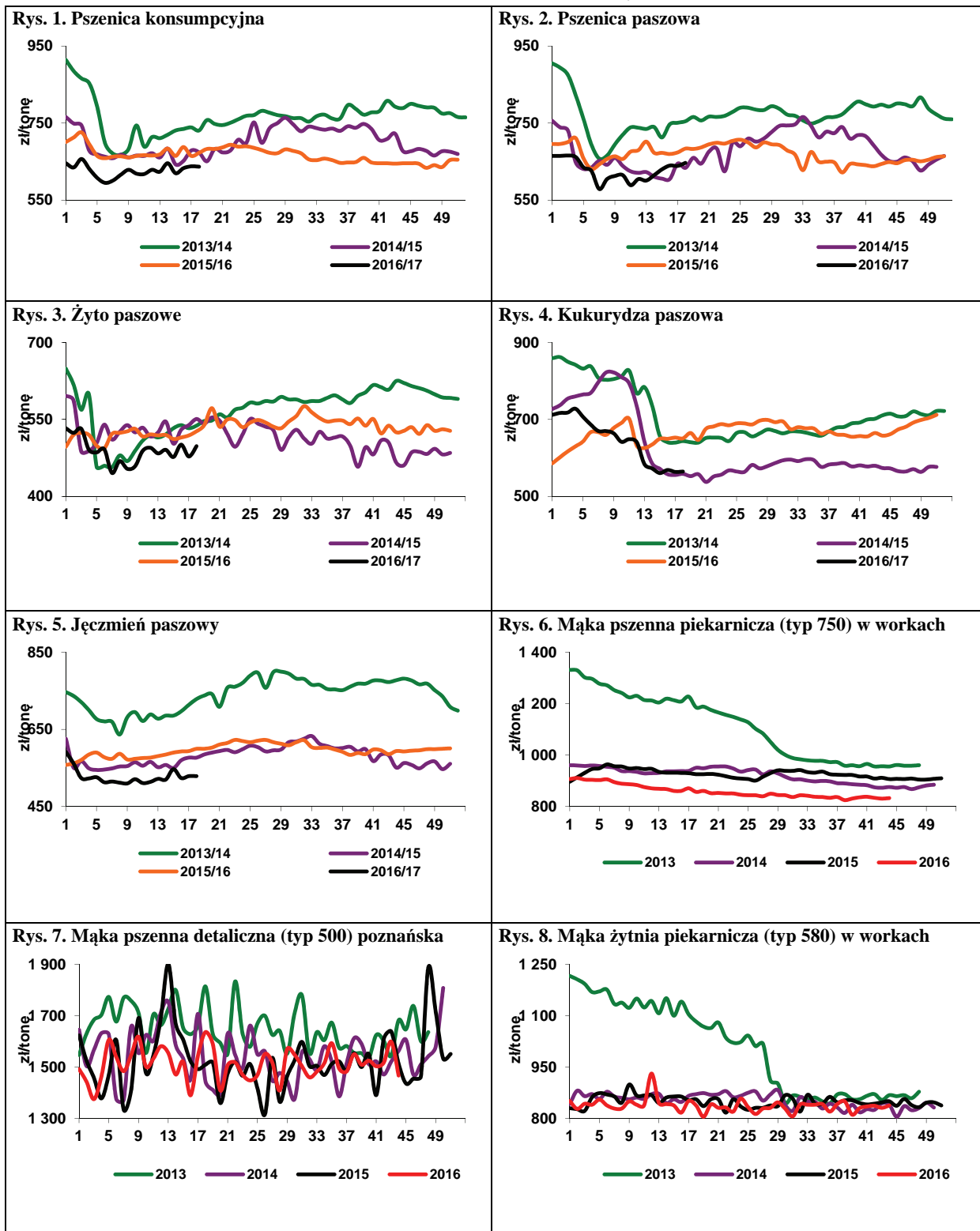
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna			Jęczmień paszowy			Kukurydza paszowa			
	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Niemcy	Czechy	Słowacja	Węgry	Niemcy	
2015	V	179	171	155	171	160	129	121	133	176
	VI	190	166	157	185	168	125	127	136	190
	VII	191	168	163	166	166	130	128	147	194
	VIII	178	165	161	156	158	131	125	147	200
	IX	173	164	153	155	157	130	135	142	188
	X	178	160	155	162	162	129	146	149	187
	XI	180	160	163	161	162	132	149	150	182
	XII	174	159	163	152	159	.	157	151	187
2016	I	163	158	156		151	126	149	144	186
	II	153	155	145	144	144	127	151	138	180
	III	157	147	137	144	142	123	154	140	180
	IV	153	139	139	143	140	122	137	144	184
	V	160	146	138	144	137	125	144	159	188
	VI	161	146	133	139	137	119	144	147	189
	VII	163	147	128	135	137	112	145	136	189
	VIII	168	136	.	135	142	110	.	133	182
	IX	161	141	133	129	137	107	.	128	154
Zmiana w %										
	<u>IX 2016</u> <u>VIII 2016</u>	-4,2	3,7	x	-4,4	-3,5	-2,7	x	-3,8	-15,4
	<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>	-6,9	-14,0	-13,1	-16,8	-12,7	-17,7	x	-9,9	-18,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Piotr Szajner

Kampania cukrownicza 2016/2017 przebiega bez zakłóceń w korzystnych warunkach pogodowych. Słoneczna pogoda i mała ilość opadów w pierwszej części zbiorów sprzyjała dużej wartości cukru w korzeniach, ale opady deszczu w końcu października i na początku listopada polaryzując cukru obniżą. Przewiduje się, że zbiory buraków cukrowych zostaną zakończone w trzeciej dekadzie listopada. Ocenia się, że średnie plony wyniosą ok. 650 ton/ha, a technologiczny plon cukru

może wynieść ok. 10 ton/ha. Jeżeli w trakcie kampanii utrzymają się korzystne warunki pogodowe, to produkcja cukru w Polsce może wynieść 2000-2100 tys. ton, wobec 1465 tys. ton w poprzednim sezonie. Według danych GUS we wrześniu br. produkcja cukru wyniosła 273 tys. ton, wobec 10,5 tys. ton w analogicznym okresie 2015 r. Powodem tego było wcześniejsze rozpoczęcie kampanii ze względu na przewidywane duże zbiory buraków cukrowych. Produkcja będzie znacznie większa od kwoty produkcyjnej (1405,6 tys. ton) i krajowego zapotrzebowania (1705 tys. ton).

Na krajowym rynku utrzymują się wysokie ceny cukru, a decydują o tym rosnące ceny na światowym rynku. We wrześniu br. średnia cena zbytu cukru workowanego wyniosła 2,42 zł/kg i była o 0,8% wyższa niż przed miesiącem oraz o 21,6% wyższa niż przed rokiem. Średnia cena zbytu cukru paczkowanego (2,86 zł/kg) spadła o 0,7% w porównaniu do sierpnia, ale była o 32,4% wyższa niż w wrześniu 2015 r. W handlu detalicznym utrzymała się tendencja wzrostowa, a średnia cena cukru we wrześniu br. wyniosła 3,12 zł/kg i była o 5,1% wyższa niż w sierpniu oraz o 30,5% wyższa niż przed rokiem.

Wysokie ceny cukru skutkują spadkiem jego spożycia. W 2015 r. średnie spożycie nieprzetworzonego cukru w gospodarstwach domowych zmniejszyło się o 8,4% do 13,1 kg/osobę. W pierwszym półroczu 2016 r. według badań budżetów rodzinnych przeciętne spożycie zmniejszyło się o kolejne 10% do 5,4 kg/osobę. Utrzymują się duże różnice w poziomie konsumpcji w poszczególnych typach gospodarstw domowych. Największa konsumpcja

występuje w gospodarstwach domowych rolników (8,8 kg/osobę) i emerytów (7 kg/osobę). Mniej konsumują gospodarstwa domowe pracowników (4,6 kg/osobę) oraz osób pracujących na własny rachunek (3,7 kg/osobę).

W okresie styczeń-sierpień 2016 r. eksport cukru wyniósł 311,4 tys. ton, w tym 190,3 tys. ton do UE. Podmioty sektora zmniejszają zapasy cukru, gdyż produkcja w kampanii 2015/2016 będzie duża. Na unijnym rynku największymi odbiorcami były: Niemcy (79 tys. ton), Litwa (19 tys. ton), Łotwa i Włochy (16 tys. ton) oraz Grecja i Węgry (po 15 tys. ton). W krajach UE eksporterzy uzyskiwali średnią cenę ok. 517 EUR/tonę. Spośród krajów trzecich największe ilości cukru sprzedano do Izraela (35 tys. ton), Gruzji (15 tys. ton) oraz do Rosji i Kazachstanu (po 12 tys. ton). Ceny eksportowe na rynkach państw trzecich były niższe (ok. 411 EUR/tonę). Import wyniósł 190 tys. ton cukru, w tym 52 tys. ton z krajów UE. Duży import cukru był spowodowany rozpoczęciem przez niektórych producentów rafinacji cukru surowego już w lutym br., ze względu na bardzo krótką kampanię 2015/16. Cukier do rafinacji importowano w lutym z Zimbabwe (25,6 tys. ton), w kwietniu z Mozambiku i Sudanu (po 25 tys. ton) a w czerwcu z Sudanu (25 tys. ton). Wzrost światowych cen spowodował, że koncerny cukrownicze jeszcze w sierpniu rafinowały cukier surowy. Ceny importowe wahały się w granicach 370-440 EUR/tonę. Spośród krajów członkowskich głównymi partnerami handlowymi były Niemcy i Szwecja (po 17 tys. ton), oraz Czechy i Dania (po 7 tys. ton). Średnia cena importowa z UE wyniosła 475 EUR/tonę.

Na światowym rynku utrzymuje się wzrostowa tendencja cen. Indeks światowych cen cukru wg FAO wyniósł w wrześniu 304,8 pkt., wobec 285,6 pkt. przed miesiącem oraz 168,4 pkt. przed rokiem. Według USDA ERS w październiku 2016 r. światowe ceny cukru były bardzo wysokie: cukru białego 594 USD/tonę i cukru surowego 504 USD/tonę. Wysokie ceny cukru będą utrzymywały się także w 2017 r., ze względu na sytuację podaży i popytu na światowym rynku.

Tab. 1. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	Ogółem	UE-28	kraje trzecie	ogółem	UE-28	kraje trzecie	
2014	VII	487,05	535,07	345,12	492,43	521,74	480,69
	VIII	486,75	518,16	340,64	513,07	497,95	1021,08
	IX	467,23	516,43	351,80	516,85	477,55	819,24
	X	430,62	511,35	348,47	529,83	489,77	822,48
	XI	402,76	468,45	420,67	494,64	478,84	809,97
	XII	407,79	481,26	345,79	534,23	520,71	591,49
2015	I	418,23	449,93	368,09	489,06	481,60	691,67
	II	432,52	460,72	377,68	543,69	562,62	496,66
	III	418,88	448,92	377,34	589,43	582,54	624,53
	IV	418,65	444,97	357,70	406,73	463,59	398,55
	V	431,56	463,48	371,98	561,55	535,78	873,82
	VI	456,64	470,23	388,10	539,17	495,59	796,38
	VII	467,22	463,79	403,69	397,58	450,15	378,78
	VIII	489,97	476,80	373,61	494,96	475,37	801,02
	IX	507,03	500,13	360,53	519,57	488,06	789,55
	X	436,04	485,68	350,48	636,66	584,01	838,81
	XI	403,76	454,69	368,28	499,93	468,62	829,73
	XII	423,34	473,35	384,49	569,34	523,79	794,60
2016	I	474,95	515,83	370,79	536,67	504,33	764,04
	II	463,15	491,06	373,59	409,95	465,55	387,62
	III	466,08	501,12	368,66	494,44	464,10	722,21
	IV	478,85	510,90	417,39	416,41	484,28	407,62
	V	486,79	547,04	399,09	653,33	617,95	702,06
	VI	485,13	521,99	417,31	457,43	576,30	455,68
	VII	479,40	527,39	422,79	528,41	503,14	671,24
	VIII	478,95	546,75	432,30	405,11	504,26	387,69

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

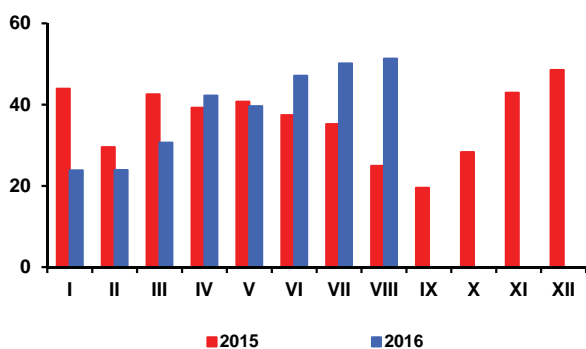
Tab. 2. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	Workowany	paczkowany			
2014	IX	1,94	1,83	1,69	2,23
	X	1,88	1,76	1,70	2,19
	XI	1,80	1,68	1,71	2,12
	XII	1,78	1,67	1,71	2,07
2015	I	1,81	1,74	1,69	2,04
	II	1,83	1,86	1,67	2,06
	III	1,81	1,88	1,67	2,10
	IV	1,81	1,84	1,63	2,12
	V	1,80	1,81	1,70	2,13
	VI	1,85	1,88	1,68	2,10
	VII	1,91	2,04	1,71	2,19
	VIII	1,97	2,14	1,71	2,29
	IX	1,99	2,16	1,72	2,39
	X	2,03	2,11	1,73	2,43
	XI	2,06	2,12	1,72	2,44
	XII	2,10	2,16	1,73	2,50
2016	I	2,25	2,32	1,78	2,46
	II	2,25	2,48	1,78	2,58
	III	2,21	2,51	1,74	2,70
	IV	2,26	2,49	1,78	2,74
	V	2,31	2,47	1,78	2,77
	VI	2,31	2,46	1,78	2,78
	VII	2,33	2,50	1,74	2,80
	VIII	2,40	2,88	1,74	2,97
	IX	2,42	2,86	1,73	3,12

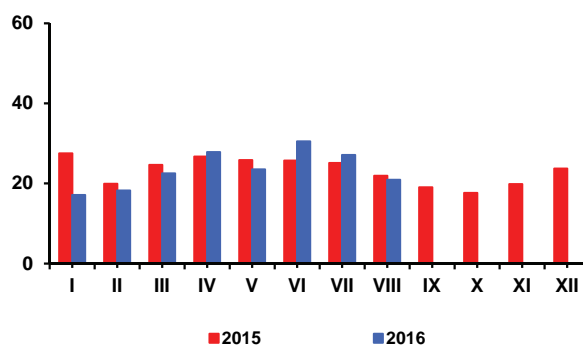
^a cenę referencyjną 404,4 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

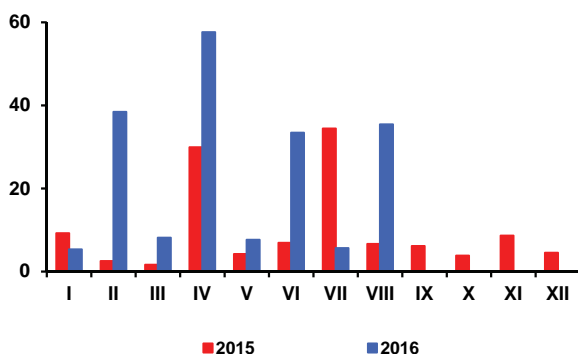
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

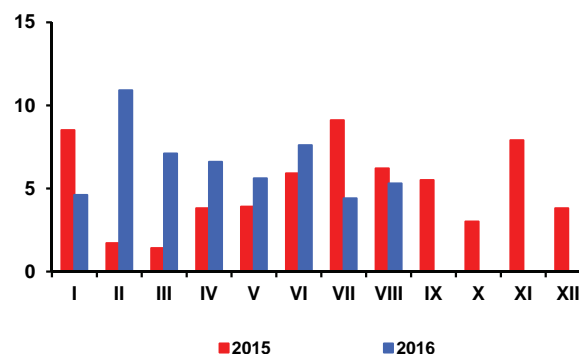
Rys. 2. Eksport do UE-28 (tys. ton)

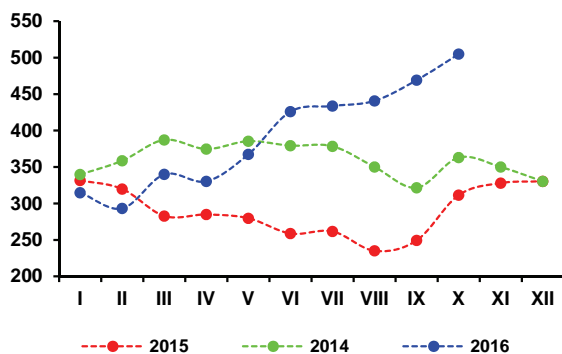
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

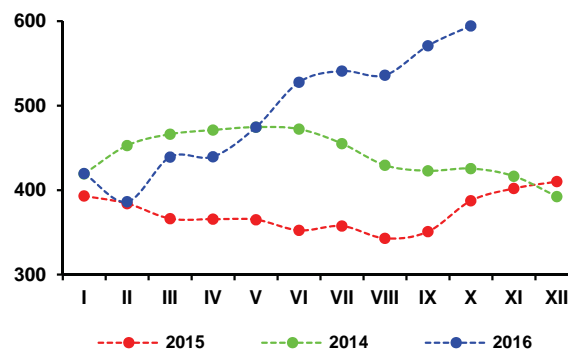
Rys. 4. Import z UE-28 (tys. ton)

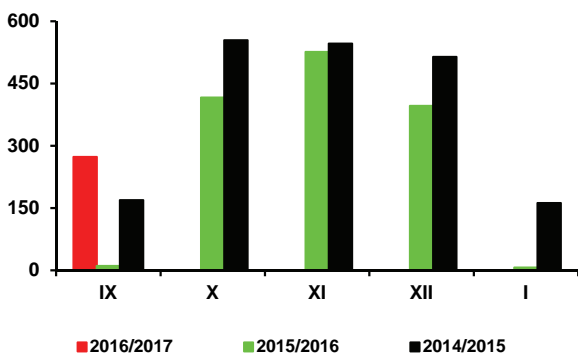
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru w okresie kampanii (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, ERS USDA, CAAC, GUS

Według najnowszej oceny Oil World, w sezonie 2016/17 światowe zbiory nasion i owoców siedmiu najważniejszych roślin oleistych wyniosą 526,7 mln ton i będą o 4,9% większe niż w sezonie poprzednim, ale tylko o 0,9% w porównaniu ze zbiorami sprzed dwóch sezonów. Spodziewany jest wzrost zbiorów soi (o 6,1% do 330,9 mln ton), nasion słonecznika (o 8,5% do 46,1 mln ton), bawełny (o 4,3% do 38,6 mln ton), orzeszków ziemnych (o 8,3% do 30,0 mln ton), ziaren palmowych (o 11,1% do 16,0 mln ton) i kopry (o 11,6% do 4,8 mln ton), przy spadku zbiorów rzepaku (o 5,6% do 60,4 mln ton). Przy wysokich, ale mniejszych niż przed rokiem zapasach na początku sezonu, światowe zasoby nasion oleistych wzrosną do 621,2 mln ton (o 3,6%), a ich zużycie do 527,6 mln ton (o 4,4%). W tej sytuacji zapasy nasion oleistych na koniec sezonu zmaleją do 93,6 mln ton (o 1,0%), ale będą relatywnie wysokie.

Sezon 2016/17 będzie trzecim z kolei, w którym zmaleją światowe zbiory rzepaku. W pierwszej połowie sezonu zbiory rzepaku zmniejszyły się w UE-28 (o 10,4% do 20,0 mln ton), Chinach (o 25,0% do 6,0 mln ton), na Ukrainie (o 31,6% do 1,3 mln ton) i w Rosji (o 6,9% do 0,9 mln ton), a wzrosły w Kanadzie (o 0,7% do 18,5 mln ton) i Indiach (o 12,5% do 6,3 mln ton). W drugiej połowie sezonu przewiduje się także wzrost zbiorów w Australii (o 22,4% do 3,6 mln ton). Światowy bilans rzepaku w sezonie 2016/17 będzie napięty. Przewiduje się, że globalne zużycie rzepaku zmaleje do 61,2 mln ton (o 4,1%), ale przekroczy produkcję i jego zapasy na koniec sezonu obniżą się do 5,4 mln ton (o 13,1%).

W następstwie spadku zbiorów rzepaku w Europie i na świecie jego ceny w portach europejskich są wyższe niż przed rokiem. W październiku za rzepak płacono 431 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 1,4% więcej niż przed miesiącem i o 1,2% więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 896 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 5,2% droższy niż przed miesiącem i o 11,7% droższy niż przed rokiem. Cena śrutu rzepakowej wyniosła 213 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 2,3% niższa niż przed miesiącem i o 17,1% niższa niż przed rokiem.

Wyższe są też ceny rzepaku na rynku krajowym. W III kwartale br., w którym wg danych GUS skupiono 823 tys. ton (ok. 37% tegorocznych zbiorów) przeciętna cena skupu rzepaku wyniosła 1576 zł/t i była o 7,4% wyższa niż w analogicznym okresie przed rokiem. W sierpniu, tj. w okresie podejmowania decyzji produkcyjnych o zasiewach rzepaku pod zbiory następnego roku, relacje cen rzepak : pszenica kształtowały się na poziomie 2,65 : 1, a więc były bardzo korzystne dla producentów rzepaku, co przełożyło się na wzrost jego zasiewów rzepaku ozimego pod przyszłoroczne zbiory.

Produkcja głównych wyrobów przemysłu tłuszczowego w pierwszych ośmiu miesiącach br. była mniejsza niż przed rokiem. Duże i średnie zakłady przemysłu tłuszczowego (liczące 50 i więcej osób stałej załogi) wyprodukowały 670 tys. ton surowego oleju rzepakowego (o 17% mniej niż

Ewa Rosiak

**Magdalena
Bodyt**

w analogicznym okresie poprzedniego roku), z tego rafinowały 508 tys. ton (o 13% więcej). Produkcja margaryn wyniosła 194 tys. ton i była o 23% mniejsza.

Obroty handlu zagranicznego surowcami i produktami oleistymi w sierpniu br. były większe niż przed miesiącem. Wyjątkiem był spadek eksportu olejów roślinnych i importu śrut oleistych. Od stycznia do sierpnia br. łącznie wywieziono: 261 tys. ton nasion oleistych, w tym 230 tys. ton rzepaku (o 61% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), 356 tys. ton olejów roślinnych, w tym 345 tys. ton oleju rzepakowego (o 1% mniej), 339 tys. ton śrut oleistych, w tym 310 tys. ton śrutu rzepakowej (o 34% mniej) i 83 tys. ton margaryn (poniżej 1% mniej). Jednocześnie w tym samym okresie przywieziono: 1907 tys. ton śrut oleistych (o 12% mniej w relacji rok do roku), 408 tys. ton olejów roślinnych (o 16% więcej), w tym 99 tys. ton oleju rzepakowego (o 31% więcej), 411 tys. ton nasion oleistych (o 43% więcej), w tym 279 tys. ton rzepaku (o 77% więcej) oraz 54 tys. ton margaryn (o 2% mniej).

Ceny detaliczne tłuszczów roślinnych i zwierzęcych w okresie od stycznia do lipca 2016 r. były niższe niż w analogicznych miesiącach przed rokiem. Tańsze były zarówno margaryny, jak i oleje roślinne (z wyjątkiem oliwy z oliwek), a szczególnie masło i „pozostałe tłuszcze zwierzęce” (słonina, smalec). W sierpniu ceny detaliczne tłuszczów roślinnych po raz pierwszy przekroczyły poziom sprzed roku, natomiast ceny tłuszczów zwierzęcych były nadal niższe. Ceny detaliczne tłuszczów zwierzęcych poziom sprzed roku przekroczyły we wrześniu, przy czym droższe było masło, a „pozostałe tłuszcze zwierzęce” były nadal tańsze. Średni poziom cen tłuszczów roślinnych w ciągu dziewięciu miesięcy br. był o 1,2% niższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Margaryny potaniały średnio o 1,9%, a oleje roślinne o 0,6%. W porównywanym okresie ceny tłuszczów zwierzęcych zmniejszyły się przeciętnie o 5,2%, z tego ceny masła spadły o 5,2%, a „pozostałych tłuszczów zwierzęcych” o 5,4%, przy wzroście cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi o 0,7%.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2014 I-XII	1 258 133	584 890	531 584	1 311 439	34,06	42,3	95,9
2015 I-XII	1 276 633	551 754	538 951	1 289 436	33,49	42,2	99,0
2015 VIII	118 543	42 606	33 789	127 360	3,31	28,5	93,1
IX	117 991	50 346	43 388	124 949	3,24	36,8	94,4
X	118 326	56 415	48 308	126 433	3,28	40,8	93,6
XI	108 690	49 680	51 570	106 800	2,77	47,4	101,8
XII	84 998	43 430	38 384	90 044	2,34	45,2	94,4
2016 I	82 459	42 469	39 574	85 353	2,22	48,0	96,6
II	93 392	50 748	48 050	96 090	2,49	51,5	97,2
III	81 096	56 490	45 258	92 327	2,40	55,8	87,8
IV	87 490	52 053	40 201	99 342	2,58	45,9	88,1
V	91 822	51 403	39 582	103 644	2,69	43,1	88,6
VI	47 919	57 966	71 110	34 775	0,90	148,4	137,8
VII	68 485	43 736	38 138	74 083	1,92	55,7	92,4
VIII	116 927	53 559	34 246	136 240	3,54	29,3	85,8
Zmiany w %							
<u>VIII 2016</u> <u>VII 2015</u>	70,7	22,5	-10,2	83,9	84,4	x	x
<u>VIII 2016</u> <u>VIII 2015</u>	-1,4	25,7	1,4	7,0	6,9	x	x
<u>VIII 2016</u> <u>XII 2015</u>	37,6	23,3	-10,8	51,3	35,1	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
 Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2014 I-XII	1 258 133	138 549	515 708	880 974	22,88	41,0	142,8
2015 I-XII	1 276 633	107 591	511 104	873 120	22,68	40,0	146,2
2015 VIII	118 543	9 181	33 001	94 723	2,46	27,8	125,1
IX	117 991	12 271	42 077	88 185	2,29	35,7	133,8
X	118 326	15 133	47 033	86 426	2,24	39,7	136,9
XI	108 690	11 162	50 211	69 641	1,81	46,2	156,1
XII	84 998	7 917	37 463	55 452	1,44	44,1	153,3
2016 I	82 459	6 973	38 590	50 842	1,32	46,8	162,2
II	93 392	12 906	45 699	60 600	1,57	48,9	154,1
III	81 096	17 727	43 868	54 956	1,43	54,1	147,6
IV	87 490	13 869	39 071	62 289	1,62	44,7	140,5
V	91 822	13 322	38 242	66 902	1,74	41,6	137,2
VI	47 919	16 606	69 665	-5 140	-0,13	145,4	-932,3
VII	68 485	6 687	36 559	38 612	1,00	53,4	177,4
VIII	116 927	11 402	32 919	95 410	2,48	28,2	122,6
Zmiany w %							
<u>VIII 2016</u> <u>VII 2015</u>	70,7	70,5	-10,0	147,1	148,0	x	x
<u>VIII 2016</u> <u>VIII 2015</u>	-1,4	24,2	-0,2	0,7	0,8	x	x
<u>VIII 2016</u> <u>XII 2015</u>	37,6	44,0	-12,1	72,1	72,2	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
 Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2014 I-XII	1 887 200	3 173 980	756 921	4 304 259	40,1	43,8
2015 I-XII	1 914 950	3 116 534	812 865	4 218 619	42,4	45,4
2015 VIII	177 815	263 946	78 007	363 754	43,9	48,9
IX	176 987	279 464	113 465	342 986	64,1	51,6
X	177 489	211 703	73 660	315 532	41,5	56,3
XI	163 035	169 189	62 456	269 768	38,3	60,4
XII	127 497	290 264	60 728	357 033	47,6	35,7
2016 I	123 689	278 265	49 664	352 290	40,2	35,1
II	140 088	287 673	46 163	381 598	33,0	36,7
III	121 644	238 169	43 085	316 728	35,4	38,4
IV	131 235	177 106	46 612	261 729	35,5	50,1
V	137 733	328 207	45 211	420 729	32,8	32,7
VI	71 879	252 421	33 391	290 908	46,5	24,7
VII	102 728	205 331	26 720	281 338	26,0	36,5
VIII	175 391	139 503	48 224	266 670	27,5	65,8
Zmiany w %						
<u>VIII 2016</u> <u>VII 2015</u>	70,7	-32,1	80,5	-5,2	x	x
<u>VIII 2016</u> <u>VIII 2015</u>	-1,4	-47,1	-38,2	-26,7		
<u>VIII 2016</u> <u>XII 2015</u>	37,6	-51,9	-20,6	-25,3	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2014 I-XII	1 887 200	71 267	641 804	1 316 663	34,0	1847,5
2015 I-XII	1 914 950	54 380	762 518	1 206 812	39,8	2219,2
2015 VIII	177 815	7 080	74 589	110 305	41,9	161,2
IX	176 987	5 943	110 937	71 992	62,7	245,8
X	177 489	4 958	71 872	110 575	40,5	160,5
XI	163 035	2 668	60 997	104 706	37,4	155,7
XII	127 497	2 512	59 307	70 702	46,5	180,3
2016 I	123 689	6 533	46 722	83 499	37,8	148,1
II	140 088	3 533	41 492	102 129	29,6	137,2
III	121 644	2 698	37 816	86 526	31,1	140,6
IV	131 235	3 336	40 859	93 712	31,1	140,0
V	137 733	2 142	42 889	96 985	31,1	142,0
VI	71 879	2 606	31 194	43 291	43,4	166,0
VII	102 728	2 660	24 721	80 666	24,1	127,3
VIII	175 391	4 762	43 907	136 246	25,0	128,7
Zmiany w %						
<u>VIII 2016</u> <u>VII 2015</u>	70,7	79,1	77,6	68,9	x	x
<u>VIII 2016</u> <u>VIII 2015</u>	-1,4	-32,7	-41,1	23,5	x	x
<u>VIII 2016</u> <u>XII 2015</u>	37,6	89,6	-26,0	92,7	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2014 I-XII	421 390	84 537	121 851	384 076	9,98	28,9	109,7
2015 I-XII	404 575	87 235	133 357	358 453	9,31	33,0	112,9
2015 VIII	30 117	6 460	8 720	27 857	0,72	29,0	108,1
IX	32 284	7 109	10 543	28 850	0,75	32,7	111,9
X	39 480	8 552	16 191	31 841	0,83	41,0	124,0
XI	36 692	8 510	12 254	32 948	0,86	33,4	111,4
XII	30 171	8 104	12 118	26 158	0,68	40,2	115,3
2016 I	25 054	5 919	9 753	21 220	0,55	38,9	118,1
II	26 426	6 861	9 880	23 407	0,61	37,4	112,9
III	30 599	10 597	19 341	21 855	0,57	63,2	140,0
IV	23 446	6 559	10 136	19 869	0,52	43,2	118,0
V	24 244	6 489	8 804	21 929	0,57	36,3	110,6
VI	26 097	5 940	8 673	23 365	0,61	33,2	111,7
VII	16 537	4 669	6 845	14 361	0,37	41,4	115,2
VIII	21 242	6 616	9 526	18 332	0,48	44,8	115,9
Zmiany w %							
<u>VIII 2016</u> VII 2015	28,5	41,7	39,2	27,7	29,7	x	x
<u>VIII 2016</u> VIII 2015	-29,5	2,4	9,2	-34,2	-33,3	x	x
<u>VIII 2016</u> XII 2015	-29,6	-18,4	-21,4	-29,9	-29,4	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	1,93
2014 I-XII	1320	684	1,93
2015 I-XII	1505	668	2,25
2015 IX	1526	656	2,33
X	1594	661	2,41
XI	1605	672	2,39
XII	1667	678	2,46
2016 I	1684	669	2,52
II	1690	642	2,63
III	1672	630	2,65
IV	1695	624	2,72
V	1757	625	2,81
VI	1769	634	2,79
VII	1566	619	2,53
VIII	1576	595	2,65
IX	1629	612	2,66
Zmiany w %			
<u>XI 2016</u> VIII 2016	3,4	2,8	x
<u>IX 2016</u> IX 2015	6,7	-6,7	x
<u>IX 2016</u> XII 2015	-2,3	-9,8	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII, IX dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

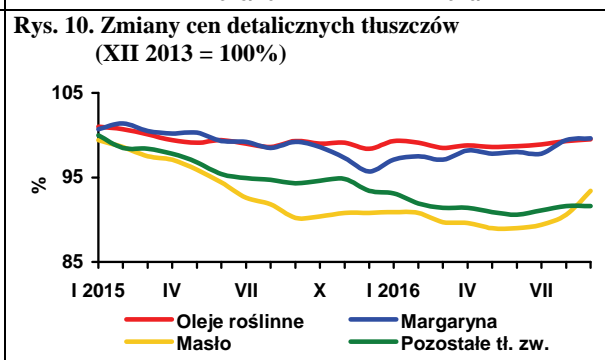
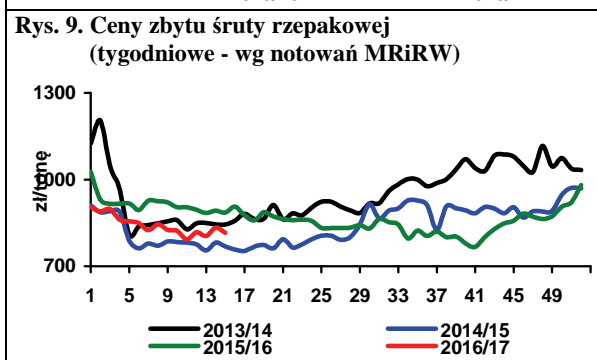
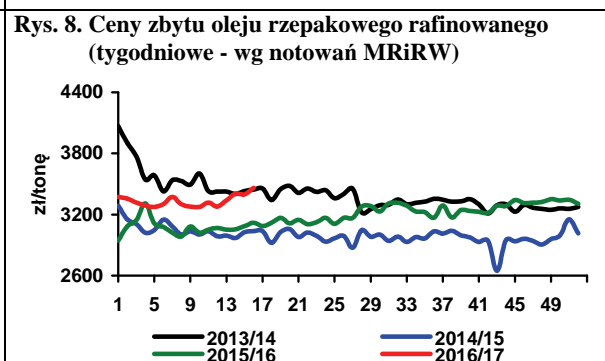
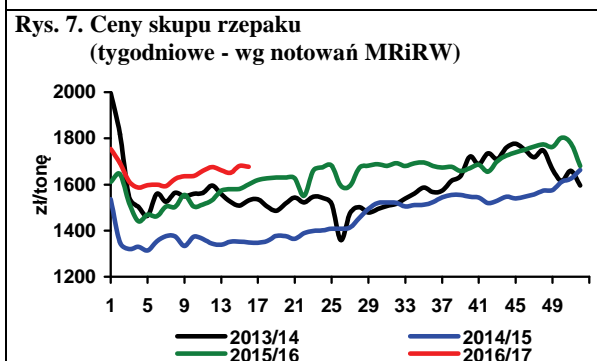
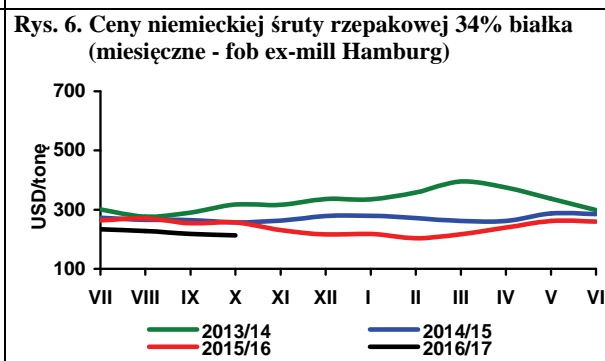
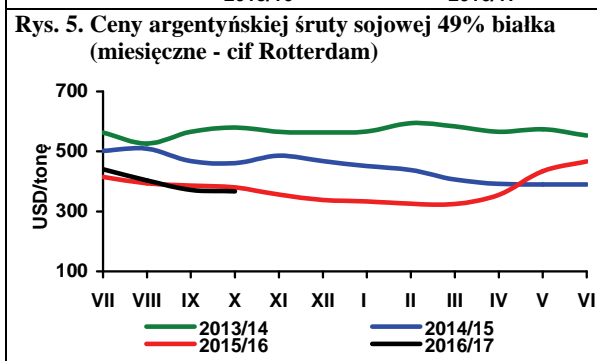
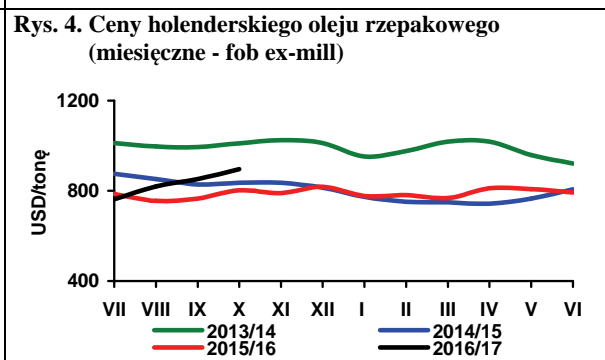
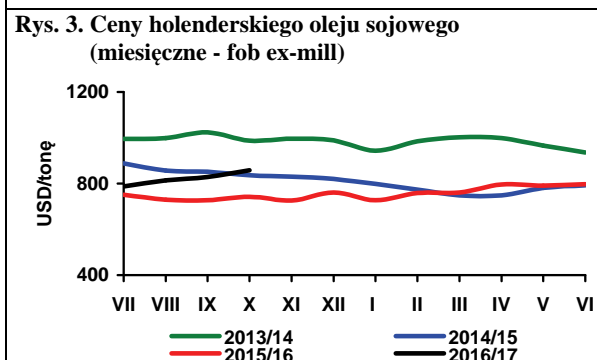
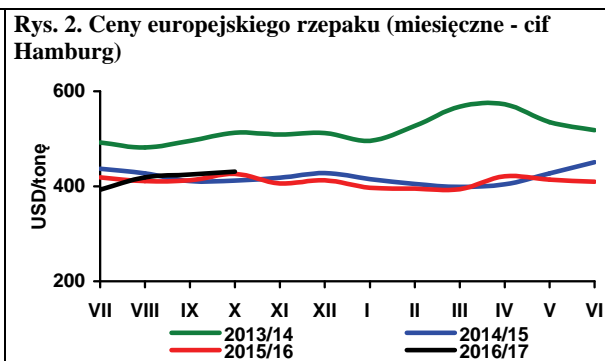
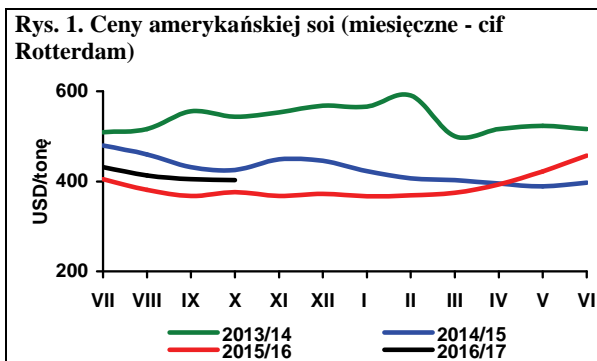
Tab. 7. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/litr/kg)

Okres	Ceny zbytu				Ceny detaliczne			
	olej rzepakowy za 1 l	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	olej rzepakowy za 1 l	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2014 I-XII	5,24	6,65	17,05	6,15	6,33	13,80	23,00	7,44
2015 I-XII	5,46	6,38	15,15	5,72	5,90	13,20	20,65	6,88
2015 IX	5,50	6,41	14,84	5,68	5,86	12,98	19,80	6,84
X	5,52	6,43	15,05	5,65	5,83	12,90	19,85	6,84
XI	5,54	6,42	15,24	5,62	5,84	13,03	19,90	6,80
XII	5,43	6,36	15,19	5,59	5,82	12,90	19,90	6,76
2016 I	4,65	6,35	14,95	5,56	5,9	12,95	19,80	6,72
II	4,68	6,32	14,63	5,59	5,18	12,83	19,80	6,64
III	4,71	6,23	14,26	5,58	5,76	12,95	19,50	6,64
IV	4,75	6,15	13,82	5,46	5,81	12,95	19,20	6,60
V	4,68	6,23	13,71	5,45	5,79	12,95	19,10	6,64
VI	4,97	6,3	14,3	5,5	5,81	12,93	19,15	6,52
VII	4,88	6,27	15,48	5,54	5,82	12,93	19,45	6,48
VIII	4,95	6,17	16,33	5,60	5,83	12,88	20,15	6,48
IX	4,87	6,28	17,81	5,64	5,90	12,95	20,95	6,48
Zmiany w %								
<u>XI 2016</u> <u>VIII 2016</u>	-1,6	1,8	9,1	0,7	1,2	0,6	4,0	0,0
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>	-12,1	-2,2	16,9	0,4	1,0	-0,6	5,3	-4,7
<u>IX 2016</u> <u>XII 2015</u>	-10,3	-1,3	17,2	0,9	1,4	0,4	5,3	-4,1

^a masło świeże o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, MRiRW i GUS.

Wysokie ceny w sezonie 2015/16 skłoniły rolników w większości krajów Europy Zachodniej do zwiększenia powierzchni uprawy ziemniaków jadalnych, która w UE-5 (Niemcy, Belgia, Francja, Holandia i Wielka Brytania) w 2016 r. wzrosła o 4,8% do ok. 552 tys. ha. Najbardziej zwiększył się areal uprawy w Belgii (o 12,4%), a w pozostałych krajach tego regionu wzrost wyniósł od 1,5 do 5,3%. Powierzchnia uprawianych ziemniaków skrobiowych i sadzeniaków zmniejszyła się w tych krajach z 243 do 225 tys. ha, tj. o ponad 7%.

Spośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej powierzchnię uprawianych ziemniaków zwiększono jedynie w Polsce, Czechach i na Łotwie. Wzrost arealu miał miejsce również w krajach skandynawskich. W skali całej UE-28 powierzchnię uprawy ziemniaków ogółem szacuje się na 1,68 mln ha, tj. o 2,0% więcej niż w roku poprzednim.

Warunki agrometeorologiczne w trakcie wegetacji w 2016 r. były bardzo zróżnicowane; niezbyt korzystne w Europie Zachodniej i sprzyjające w Europie Środkowej i Wschodniej. W rezultacie plony w Belgii i Francji obniżyły się o 7-8%, a w Niemczech i Holandii o 1-2%. Spośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej największy wzrost plonów miał miejsce w Polsce (o ponad 40%).

Zbiory ziemniaków ogółem w 2016 r. wzrosły w UE-28 z 53,1 do 56,4 mln ton, tj. o ponad 6%, przy czym wzrost ten głównie wynikał ze zwiększenia zbiorów ziemniaków w Polsce (o ok. 2,8 mln ton). W UE-5 zbiory ziemniaków wyniosły 33,1 mln ton i były o 1% mniejsze niż roku poprzednim, a w odniesieniu do średniej pięcioletniej spadek wyniósł ok. 3%. Z tego w Niemczech zbiory ziemniaków wyniosły prawie 10,2 mln ton (o 2% mniej), we Francji do 6,86 mln ton (o 3,5% mniej), w Holandii 6,62 mln ton (o 0,5% mniej), w Wielkiej Brytanii 5,64 mln ton (o 0,7% więcej), a w Belgii 3,80 mln ton (o 3,7% więcej).

Konsekwencją mniejszych zbiorów jest wzrost cen ziemniaków w Europie Zachodniej. Dotyczy to zwłaszcza bulw do przetwórstwa, ale również ziemniaków z przeznaczeniem do bezpośredniej konsumpcji.

We Francji ziemniaki jadalne najbardziej popularnych, tańszych odmian, w zależności od wielkości bulw i wielkości opakowania, na początku listopada kosztowały od 235 do 350 EUR/t i były o 20-30% droższe niż przed rokiem, a w porównaniu z sezonem 2014/15 wzrost ten był prawie 3-krotny. Ziemniaki typu premium (odmiany Agata, Charlotta i Various) w opakowaniach 2,5 i 12,5 kg kosztowały od 580 do 750 EUR/t, tj. o ok. 15% więcej niż roku ubiegłym i o 100% więcej niż przed dwoma laty. Ceny ziemniaków do przetwórstwa, w zależności od odmiany, wahały się w przedziale 195-205 EUR/t, wobec 100-120 EUR/t w roku ubiegłym i ok. 15-20 EUR/t w 2014 r.

Ceny ziemniaków jadalnych na rynku niemieckim w końcu października 2016 r. wynosiły ok. 165 EUR/t, wobec 180 EUR/t w roku ubiegłym i 66-70 EUR/t w analogicznym okresie 2014 r. Ceny ziemniaków z przeznaczeniem na frytki i chipsy w Dolnej Saksonii wynosiły 160-190 EUR/t, wobec 120-130 EUR/t w końcu października ubiegłego roku i 20-35 EUR/t dwa lata

wcześniej. W Bawarii ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego były podobne jak w ubiegłym roku i wynosiły 130-153 EUR/t.

Ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego w obrocie wolnorynkowym w Belgii i Holandii na przełomie października i listopada wzrosły do ok. 180 EUR/t i były o 80% wyższe niż w roku ubiegłym. W Wielkiej Brytanii w ostatnim okresie również miał miejsce wzrost cen, które na początku listopada wynosiły ok. 205 EUR/t i były o ok. 36% wyższe niż w analogicznym okresie 2015 r., w porównaniu z 2014 r. wzrost ten był 2,5-krotny.

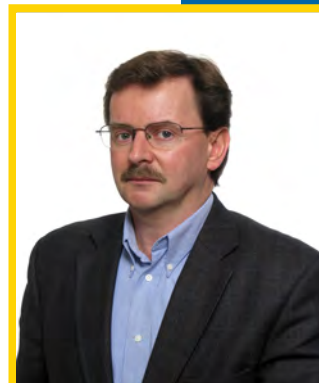
Ceny ziemniaków do przetwórstwa w kontraktach terminowych na kwiecień 2017 r. na początku listopada przekroczyły 250 EUR/t i były o ponad 50% wyższe niż w roku poprzednim. Do końca sezonu 2016/17 europejski rynek ziemniaków będzie pod presją popytu.

Zbiory ziemniaków w Polsce w 2016 r., według szacunków IHAR-PIB i IERiGŻ PIB wyniosły ponad 9 mln ton i były o 2,8 mln ton większe niż w 2015 r. Plony ziemniaków były rekordowe i wyniosły prawie 30 t/ha. Wysokie plonowanie ziemniaków było zdeterminowane głównie korzystnymi warunkami klimatycznymi, a szczególnie zbliżonymi do optymalnego rozkładu opadami w okresie wegetacji.

Spadkowy trend w cenach ziemniaków na polskim rynku w końcu października został zahamowany, ale ich poziom jest nadal bardzo niski. W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku są one niższe prawie o połowę, ale nieznacznie wyższe niż w 2014 r. Głównym problemem producentów, mimo spadku cen, jest niski popyt konsumpcyjny, brak jest też większego zainteresowania ziemniakami z przeznaczeniem na eksport. Na wzrost sprzedaży ziemniaków na rynki zagraniczne (Mołdawia, Rumunia) będzie można liczyć raczej w drugiej połowie sezonu. Niewykluczony jest też wzrost eksportu do Europy Zachodniej.

W tzw. dużym hurcie, w końcu października za ziemniaki pakowane w 15 kg worki w Centralnej Polsce płacono od 0,20 do 0,35 zł/kg za bulwy bardzo dobrej jakości z przeznaczeniem na eksport. Niższe ceny były południowo-wschodniej części kraju, gdzie ziemniaki można było kupić już za 0,13-0,15 zł/kg.

Średni poziom cen na rynkach hurtowych ziemniaków w pierwszym tygodniu listopada wyniósł 0,47 zł/kg, podczas gdy w analogicznym okresie 2015 r. było to 0,77 zł/kg. Krajowe ziemniaki w Broniszach osiągały cenę 0,25-0,40 zł/kg, w Rzeszowie 0,46-0,50 zł/kg, w Poznaniu 0,40-0,60 zł/g, w Łodzi 0,33-0,73 zł/kg, a w Kaliszu 0,33 zł/kg.

**Wiesław
Dzwonkowski**

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków				Produkcja skrobi ziemniaczanej			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
I	31 700	50 300	64 000	62 500	777	140	184	221
II	59 000	48 400	59 400	69 800	-	141	182	274
III	52 200	61 000	75 600	69 500	-	100	270	248
IV	77 400	58 900	74 800	71 800	-	198	257	143
V	68 000	48 300	62 600	45 500	-	268	160	168
VI	42 800	56 700	58 300	58 800	-	77	187	233
VII	43 500	55 900	54 900	48 700	-	114	100	52
VIII	78 100	92 500	86 100	138 800	1 463	2 369	2 673	10 030
IX	225 100	318 100	289 000	349 800	27 800	39 274	36 562	
X	328 200	350 200	328 100		43 925	46 459	52 406	
XI	172 100	260 800	238 400		21 775	38 522	38 997	
XII	77 900	113 100	83 800		6 091	8 527	3 636	
RAZEM	1 256 000	1 514 200	1 475 000	915 200	101 831	135 808	135 614	11 369

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze
2009 I-XII	2 673	2 078	35 609	47 156	151	46 568	3 991	108 414	18 167	7 706
2010 I-XII	1 637	1 803	39 794	54 626	134	44 623	10 058	118 614	20 716	7 388
2011 I-XII	2 914	1 703	69 426	34 546	14 325	46 229	10 374	131 809	22 333	9 297
2012 I-XII	2 023	2 457	46 076	72 333	9 917	41 193	14 989	153 610	30 732	17 989
2013 I-XII	1 990	2 887	41 247	61 186	18 468	41 925	16 318	175 920	31 064	16 390
2014 I-XII	1 247	3 806	36 259	57 730	10 921	41 368	9 555	167 158	30 775	16 736
2015 I-XII	1 201	1 666	13 656	82 505	14 331	42 007	9 990	159 341	37 518	20 829
2015 I	26	235	1 620	7 157	855	3 083	632	10 948	1 810	1 758
II	97	287	1 406	7 635	845	3 433	635	10 498	2 226	2 124
III	110	350	1 871	5 623	845	3 511	737	13 162	3 191	1 887
IV	137	311	1 336	5 915	889	4 248	829	12 712	3 067	2 214
V	120	215	1 045	4 983	1 150	3 528	665	12 691	3 057	2 318
VI	363	236	312	5 966	1 241	3 447	692	15 109	3 841	1 726
VII	91	17	584	7 689	1 650	3 508	1 034	16 891	3 349	1 293
VIII	83	2	341	7 381	1 689	2 945	819	15 070	2 848	1 264
IX	73	7	962	8 384	1 491	3 535	950	14 057	3 810	1 771
X	40	2	1 949	7 429	979	3 885	908	13 017	3 122	1 461
XI	31	2	1 065	7 982	1 083	3 879	981	12 047	3 149	1 556
XII	31	2	1 165	6 362	1 613	3 006	1 109	13 139	4 049	1 456
2016 I	46	23	1 320	5 465	834	3 768	717	10 497	2 892	2 172
II	44	23	2 471	5 891	781	4 421	788	11 164	3 068	2 096
III	52	277	1 755	6 543	959	4 775	771	13 750	3 645	1 948
IV	100	301	1 460	9 026	1 069	3 880	938	12 230	3 161	1 369
V	92	3	744	7 965	336	3 783	839	14 947	3 582	1 583
VI	557	2	467	10 924	508	241	569	16 547	3 093	1 192
VII	125	2	309	6 600	1 247	3 373	821	16 195	3 187	1 045
VIII	53	1	564	5 673	662	5 177	823	16 344	3 712	1 300

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze
2009 I-XII	42 996	15 660	80 878	10 347	61 991	147 459	75 593	42 315	3 556	1 996
2010 I-XII	48 353	29 761	157 323	9 828	81 482	180 352	63 478	41 595	5 714	875
2011 I-XII	49 240	20 173	174 105	11 235	97 528	242 516	77 888	52 352	8 596	3 103
2012 I-XII	35 670	14 719	76 107	11 466	72 918	257 295	90 269	35 304	8 829	2 661
2013 I-XI	32 728	17 802	55 038	11 817	111 666	233 318	85 496	48 370	8 456	2 972
2014 I-XII	55 262	21 373	119 731	10 161	135 560	210 964	76 301	66 083	8 905	3 088
2015 I-XII	28 911	14 272	103 270	14 882	155 473	182 899	78 359	56 782	7 302	11 271
2015 I	81	296	9 460	914	12 734	12 493	6 653	3 521	673	794
II	400	45	4 701	910	12 698	15 676	6 388	4 549	518	1 161
III	1 640	1 814	8 393	986	12 382	14 568	6 841	4 474	601	1 333
IV	5 517	10 576	15 865	1 002	12 829	14 494	7 444	4 361	539	1 521
V	17 775	445	21 054	798	12 065	16 225	6 199	4 642	677	1 156
VI	2 695	80	10 020	929	13 067	18 132	5 972	5 883	309	1 770
VII	4	7	6 421	1 166	14 140	19 224	6 588	5 119	827	1 368
VIII	4	10	1 596	1 375	12 708	12 884	5 523	4 885	766	256
IX	27	3	6 575	1 963	12 564	16 717	7 160	6 238	606	445
X	451	3	7 635	1 670	13 046	15 286	6 436	4 768	580	624
XI	102	522	4 906	2 085	13 409	12 862	6 048	4 499	665	345
XII	217	470	6 644	1 084	13 832	14 338	7 105	3 842	540	497
2016 I	114	741	7 324	1 249	13 021	13 819	5 618	4 887	580	1 264
II	820	909	6 502	1 741	12 997	13 707	6 185	4 096	496	1 357
III	2 008	5 106	8 559	1 446	14 536	16 960	6 934	5 955	523	1 712
IV	9 589	12 043	13 644	1 149	14 389	17 454	6 661	6 374	736	982
V	17 835	1 433	23 219	1 063	14 897	16 567	6 678	6 012	713	1 244
VI	3 333	25	14 668	1 093	5 933	18 244	6 201	6 409	642	574
VII	8	0	6 057	1 287	11 092	19 005	5 915	7 681	960	1 554
VIII	17	0	1 753	1 541	10 183	15 020	6 193	5 890	1 095	1 968

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

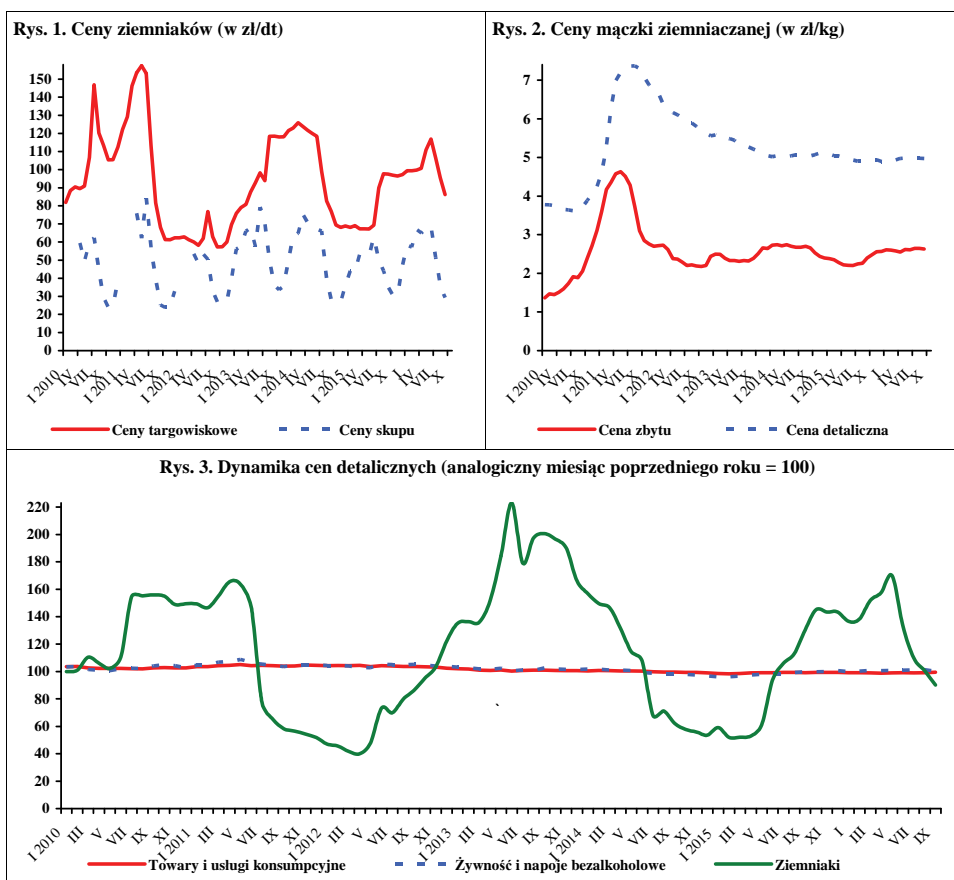
Wyszczególnienie	Rodzaj	IX	VII	VIII	IX	Wskaźnik zmian cen	
	Ceny	2015	2016	2016	2016	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	skupu	35,3	51,6	35,5	29,3	83,0	82,5
	targowiskowa	97,5	106,5	95,5	86,2	88,4	90,3
	detaliczna (zł/kg)	1,17	1,46	1,16	1,06	90,6	91,4
	importowa	80,1	106,9	100,3	.	144,4	93,8
	eksportowa	96,5	115,5	97,7	.	102,8	84,6
Relacje cen	skup / targowisko	0,36	0,48	0,37	0,34	93,9	91,4
	targowisko / detal	0,83	0,73	0,82	0,81	97,6	98,8
	skup / detal	0,30	0,35	0,31	0,28	91,6	90,3
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,40	2,65	2,65	2,63	109,6	99,2
	detaliczna (zł/kg)	4,91	4,97	4,98	4,97	101,2	99,8
Frytki	detaliczna (zł/kg)	8,68	8,46	8,44	8,42	97,0	99,8
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	35,00	35,30	35,50	35,20	100,6	99,2
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	10,00	9,80	9,80	9,80	98,0	100,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Wyszczególnienie		2015		2016		wsk. zmian cen	
		wrzesień	lipiec	sierpień	wrzesień	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	106,1	117,5	105,0	102,7	96,8	97,8
2	Kujawsko-pomorskie	95,1	115,7	91,9	86,3	90,7	93,9
3	Lubelskie	103,3	105,3	105,5	83,8	81,1	79,4
4	Lubuskie	91,1	90,0	90,0	100,0	109,8	111,1
5	Łódzkie	86,6	105,3	87,4	74,9	86,4	85,6
6	Małopolskie	81,9	83,2	92,9	77,2	94,2	83,1
7	Mazowieckie	109,1	104,4	87,2	78,1	71,6	89,6
8	Opolskie	107,0	.	104,0	91,5	85,5	88,0
9	Podkarpackie	92,5	.	107,4	100,6	108,7	93,6
10	Podlaskie	116,0	134,1	104,8	78,4	67,6	74,8
11	Pomorskie	97,1	100,0	90,1	93,3	96,1	103,5
12	Śląskie	95,8	124,4	89,4	83,9	87,5	93,8
13	Świętokrzyskie	77,7	70,0	78,6	70,4	90,7	89,7
14	Warmińsko-mazurskie	116,4	123,2	.	101,2	86,9	.
15	Wielkopolskie	93,0	.	.	90,4	97,1	.
16	Zachodniopomorskie	102,9	.	109,4	107,0	104,0	97,8
	maksimum	116,4	134,1	109,4	107,0	X	
	minimum	77,7	70,0	78,6	70,4		
	różnica w %	49,9	91,6	39,2	51,9		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

W październiku 2016 r., w porównaniu z wrześniem br., w skupie na rynku produktów świeżych wyższe były ceny pomidorów spod osłon (o 43%), kalafiorów gruntowych (o 4%), pieczarek (o 3%), a obniżyły się ceny skupu kapusty białej (o 18%), cebuli (o 31%), buraków ćwikłowych (o 4%) i marchwi (o 7%). W zakładach przetwórczych spadły ceny skupu marchwi na kostkę (o 7%), a buraków nie zmieniły się. Wzrosły natomiast ceny skupu cebuli obieranej i kalafiorów różyczkowanych (po 3%), brokułów różyczkowanych (o 1%), pomidorów do mrożenia (o 5%), kapusty białej (o 10%). W firmach skupujących warzywa na eksport wzrosły ceny pomidorów spod osłon (o 24%), papryki czerwonej (o 20%) i pietruszki (o 7%), a obniżyły się ceny cebuli (o 3%), kapusty białej (o 9%), kapusty pekińskiej (o 34%), buraków ćwikłowych (o 12%), marchwi (o 8%) i ziemniaków (o 16%). Stabilne były ceny kapusty czerwonej. Na rynkach hurtowych obniżyły się ceny kapusty białej (o 38%), cebuli (o 16%), marchwi i buraków ćwikłowych (po 7%), kalafiorów gruntowych (o 11%), a wzrosły pomidorów spod osłon (o 27%) i ogórków spod osłon (blisko 3-krotnie).

W relacji do października 2015 r. na rynku krajowym, w eksporcie i w przetwórstwie (w zależności od kierunku zagospodarowania) obniżyły się ceny buraków (o 32-44%), cebuli (o 50-56%), kapusty białej (o 58-71%) i marchwi (o 26-54%). Na rynkach hurtowych obniżyły się ceny pomidorów spod osłon i buraków ćwikłowych (po 23%), marchwi (o 44%), cebuli (o 46%), kapusty białej (o 64%) i kalafiorów gruntowych (o 42%). Wzrosły ceny ogórków spod osłon (o 54%),

We wrześniu br., w stosunku sierpnia br., wzrosły ceny detaliczne pomidorów (o 6%), ogórków gruntowych (o 18%) i pieczarek (o 1%), a obniżyły się ceny cebuli (o 15%), porów (o 11%), marchwi (o 13%), buraków ćwikłowych (o 8%), papryki (o 19%) i kapusty białej (o 8%). W relacji do cen detalicznych z września 2015 r. wzrosły ceny porów (o 7%), a obniżyły się ceny pieczarek (o 3%), cebuli (o 5%), kapusty białej (o 11%), selerów (o 18%), buraków ćwikłowych (o 6%), ogórków gruntowych (o 16%), marchwi (o 24%), kalafiorów (o 8%) i papryki (o 2%).

W sierpniu br., w stosunku do sierpnia 2015 r., w średnich i dużych zakładach przetwórczych zwiększono produkcję marynat (o 5%), warzyw mrożonych (o 41%), konserw warzywnych (o 18%), a obniżono produkcję soku pomidorowego (o 23%).

Ekspert warzyw świeżych w sierpniu br. wyniósł 46,4 tys.t, a jego wartość 28,8 mln EUR. W porównaniu z sierpniem ub.r. wolumen sprzedanych warzyw świeżych wzrósł o 1%, a jego wartość o 7%. Do zwiększenia się eksportu przyczyniło się podwyższenie sprzedaży ogór-

Paweł Kraciński

Tomasz Smoleński

ków (o 11%). W tym samym czasie wyeksportowano 44,5 tys.t przetworów warzywnych o wartości 33,7 mln EUR. W stosunku do sierpnia ub.r. wolumen eksportu przetworów warzywnych obniżył się o 7%, a jego wartość zmniejszyła się o 5%. W porównaniu z sierpniem ub.r. obniżyła się sprzedaż konserw (o 17%) i mrożonek (o 7%).

W sierpniu br. zaimportowano 16,1 tys. t warzyw świeżych o wartości 13,1 mln EUR. W relacji do sierpnia ub.r. import warzyw świeżych wzrósł o 3%, a jego wartość o 35%. Wpłynął na to wzrost przywozu pomidorów (o 38%), czosnku (o 134%) i cebuli (o 15%). Import przetworów warzywnych wyniósł 19,7 tys. t, a jego wartość 19,1 mln EUR. W stosunku do sierpnia 2015 r. wolumen importu przetworów warzywnych wzrósł o 12%, a jego wartość zwiększyła się o 7%. Więcej zaimportowano mrożonek (o 14%), konserw (o 38%), suszy (o 8%), kukurydzy konserwowej (o 92%) i koncentratu pomidorowego (o 16%).

W sierpniu br., saldo handlu zagranicznego całego sektora warzywniczego było dodatnie i wyniosło 30,3 mln EUR. Dodatkowo zarejestrowano zarówno w obrocie świeżymi warzywami (15,7 mln EUR), jak i w obrocie przetworami warzywnymi (14,6 mln EUR). W okresie I-VIII 2016 r. ujemne saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 43,1 mln euro, wobec ujemnego salda w wysokości 39,1 mln euro w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wartość eksportu (483,6 mln euro) wzrosła o 2%, a wartość importu (526,7 mln euro) zwiększyła się o 3%.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania ^c	Ogórki do kwaszenia ^c	Pomidory gruntowe ^c	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2015 X	0,93	1,83	0,83	1,14	0,71	-	-	-	3,86	2,39	5,13
XI	0,94	1,85	0,77	1,12	0,71	-	-	-	3,76	1,99	4,59
XII	0,95	1,90	0,87	1,14	0,77	-	-	-	3,90	1,89	4,66
2015 I-XII	0,85	1,62	0,85	1,29	0,65	2,30	1,65	1,02	3,93	1,88	4,94
2016 I	0,93	1,89	0,94	1,22	0,75	-	-	-	-	-	4,75
II	1,02	1,90	1,04	1,27	0,79	-	-	-	-	-	4,56
III	1,04	1,87	0,89	1,25	0,77	-	-	-	10,00	-	4,57
IV	1,18	1,88	0,85	1,25	0,77	-	-	-	7,42	-	4,53
V	1,26	1,94	0,84	1,35	0,82	-	-	-	3,30	-	4,63
VI	1,35	2,21	0,83	1,38	0,90	-	-	-	2,32	-	4,92
VII	1,18	2,37	0,50	1,09	0,78	1,53	0,88	-	2,39	2,13	4,78
VIII	0,74	2,10	0,30	0,64	0,55	1,55	0,92	-	2,45	2,16	5,45
IX	0,59	1,73	0,34	0,57	0,50	-	1,64	-	2,21	1,67	5,08
X	0,41	1,46	0,28	0,53	0,48	-	-	-	3,17	1,74	5,23
X 2016	69	84	82	93	96	x	x	x	143	104	103
X 2016	44	80	34	46	68	x	x	x	82	73	103

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSRIR MRiRW, * za główkę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew na kostkę	Buraki	Groszek zielony	Fasola szparag. ^a	Brokuly różyczk. ^a	Kalafiori różyczk. ^a	Ogórki do konserw. ^a	Pomidory do mrożenia ^a	Pomidory do tłoczenia ^a
2015 X	1,26	0,76	0,34	0,45	-	-	1,69	1,25	-	0,63	-
XI	1,35	0,74	0,35	0,44	-	-	1,80	1,38	-	-	-
XII	1,22	0,77	0,34	0,46	-	-	-	-	-	-	-
2015 I-XII	1,07	0,59	0,31	0,41	1,15	0,74	1,74	1,20	2,14	0,64	0,35
2016 I	1,30	-	-	0,47	-	-	-	-	-	-	-
II	1,35	-	-	0,48	-	-	-	-	-	-	-
III	1,15	-	-	0,48	-	-	-	-	-	-	-
IV	1,16	0,98	0,29	0,50	-	-	-	-	-	-	-
V	1,14	0,94	0,30	0,45	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,11	-	-	-	1,14	-	1,80	1,35	1,90	-	-
VII	0,98	-	-	-	1,22	0,77	1,83	1,34	1,88	-	-
VIII	0,77	-	-	0,25	-	0,76	1,72	1,23	1,32	0,58	0,37
IX	0,61	0,20	0,27	0,25	-	0,73	1,67	1,18	-	0,58	0,30
X	0,63	0,22	0,25	0,25	-	-	1,68	1,22	-	0,61	-
Wskaźnik zmian w %											
X 2016	103	110	93	100	x	x	101	103	x	105	x
X 2016	50	29	74	56	x	x	99	98	x	97	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory spod osłon	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki ćwikłowe	Ziemniaki
2015 VIII	1,25	1,55	1,39	0,53	-	3,65	1,39	-	2,80	0,74	2,00	0,60	-
IX	3,03	1,60	2,23	0,83	1,12	3,24	1,38	3,60	2,00	0,79	2,00	0,64	-
X	4,04	-	1,10	0,74	1,35	3,50	-	-	1,95	0,78	1,75	0,54	0,50
XI	4,20	-	0,96	0,74	1,30	-	1,05	2,70	1,85	0,77	1,80	0,50	0,40
XII	-	-	1,03	0,73	1,30	-	1,07	2,87	1,85	0,78	1,80	0,55	0,55
2015 I-XII	2,84	1,41	1,28	0,72	0,91	3,82	1,10	2,23	1,59	0,74	1,74	0,50	0,41
2016 I	-	-	1,34	0,83	1,59	-	1,08	3,00	2,04	0,85	2,28	0,62	0,58
II	-	-	1,50	0,91	1,70	-	1,09	3,02	2,20	0,89	2,75	0,59	0,58
III	-	-	1,54	0,85	1,70	-	1,10	3,00	2,20	0,89	2,75	0,58	0,58
IV	5,17	-	1,99	0,74	1,60	-	1,10	3,00	2,20	0,88	2,75	0,60	0,58
V	3,08	-	1,08	1,05	-	-	1,16	-	-	0,89	-	0,62	0,63
VI	2,50	1,00	1,01	0,66	0,80	-	1,16	-	-	0,99	-	0,63	-
VII	2,17	0,94	1,45	0,40	0,80	6,50	0,80	-	-	1,18	-	0,59	-
VIII	2,84	1,01	1,41	0,38	0,70	4,31	0,70	-	-	0,80	-	0,52	-
IX	2,41	1,05	0,93	0,34	0,80	2,86	0,51	1,00	0,98	0,39	-	0,40	0,50
X	2,98	-	0,61	0,31	0,80	3,44	0,47	1,07	0,89	0,38	-	0,35	0,42
Wskaźnik zmian w %													
<u>X 2016</u> IX 2016	124	x	66	91	100	120	92	107	91	97	x	88	84
<u>X 2016</u> X 2015	74	x	55	42	59	98	x	x	46	49	x	65	84

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne*	Marynaty	
2015 VIII		4 019	53 020	22 154	12 469
IX		3 519	64 516	32 915	9 331
X		3 082	72 137	27 156	6 487
XI		2 903	59 341	26 597	4 279
XII		1 949	43 353	18 156	2 877
2015 I-XII		37 658	567 432	249 629	61 881
2016 I		2 689	39 092	14 369	2 398
II		2 887	42 638	16 544	2 908
III		3 531	36 935	15 576	3 355
IV		2 902	34 163	13 534	2 954
V		3 168	27 167	12 758	1 934
VI		2 444	43 901	15 321	2 816
VII		2 497	56 217	16 625	12 125
VIII		3 100	74 658	26 099	13 101
Wskaźnik zmian w %					
<u>VIII 2016</u> VIII 2015		77	141	118	105

*/w tym: przecier pomidorowy i pasta oraz warzywa i mieszanki warzywne zamrożone, gotowane lub nie, zakonserwowane octem lub kwasem octowym

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016								VIII 2016 VIII 2015 (%)
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII					
Warzywa ogółem	40869	42702	46076	42543	38567	30712	26871	469533	30929	32262	31662	30312	36360	47354	40521	46360	101				
Cebula	6350	6328	8369	8999	9692	10945	8848	122124	11607	13759	11432	10126	9540	5424	6024	7781	93				
Kapusta	2479	3016	2146	1737	3060	3632	3276	64895	3163	3215	3907	3652	2814	1605	1584	1928	90				
Marchew	2283	2289	1651	1365	1661	1499	1995	30482	1877	980	1499	1756	1551	1207	1734	1475	89				
Ogorki	922	1616	1908	1037	396	157	450	8685	515	279	582	590	1531	2744	3261	2116	111				
Pomidory	15721	15496	15622	14917	10516	4703	2609	97698	1162	908	519	4554	10790	22293	14062	12638	81				
Kalafiory	5484	6088	4623	2525	2921	2230	581	27534	514	496	406	376	760	5291	5645	4106	89				
Przetwory ogółem	50887	51505	47875	59396	63508	64809	53484	674418	51988	60158	58732	57193	45743	48148	42600	44488	93				
Susze	2607	2890	2388	4997	3360	4768	3174	37714	3101	3553	2970	2743	2658	2833	2275	2926	123				
Marynaty	3258	3727	3263	4401	4600	5370	4578	46959	3514	3959	4368	4078	3668	3846	3371	3688	113				
Konserwy	4210	4404	4362	6052	6826	6385	4869	59467	3602	3973	4790	4107	3903	3977	3393	3628	83				
-kapusta kwasz.	711	569	366	619	917	1033	1068	9953	682	717	726	641	648	588	381	399	109				
Mrożonki	34067	31881	31264	37496	41003	39869	32197	437799	34431	40374	38499	38031	27784	28981	25885	28958	93				
Pieczarki i ich przetwory	23403	22755	20300	22880	25376	26135	26824	294015	25219	26169	30016	29305	26595	25638	22153	23258	115				
Warzywa ogółem	26537	21914	26973	32770	26278	16614	15333	253050	15871	15745	16085	17710	25888	29516	26276	28782	107				
Cebula	3100	2910	3461	3689	4210	4586	3999	45887	4604	5376	4617	4208	5320	2810	2917	3260	94				
Kapusta	728	682	560	607	906	1042	1101	14322	1121	1153	1407	1246	1126	610	494	461	82				
Marchew	934	1006	585	510	669	542	841	10397	753	361	593	701	580	481	646	496	85				
Ogorki	617	1067	1424	872	389	174	363	7121	471	323	693	753	1325	1720	1897	1322	93				
Pomidory	10592	7965	9017	15134	10754	3661	2488	77403	1133	885	611	4268	8059	13428	9287	9230	102				
Kalafiory	2719	3053	2715	1683	1993	1280	352	15810	433	393	341	438	671	3040	4419	2716	100				
Przetwory ogółem	39115	39081	35413	42671	47910	48104	39628	492540	40035	42854	42848	41786	37232	38551	32703	33739	95				
Susze	4859	4614	4360	5185	5494	5366	4634	57683	5372	5838	5262	4786	4683	4625	4334	4987	114				
Marynaty	2963	3891	2924	4191	4334	4943	4390	43313	3357	3519	3990	3832	3380	3422	2979	3386	116				
Konserwy	4829	4814	4532	6074	6998	6541	5195	61873	4074	4272	5191	4735	4537	4908	3897	4096	90				
-kapusta kwasz.	486	369	259	443	691	790	839	6736	487	564	554	499	485	454	286	274	106				
Mrożonki	19152	17120	16645	20183	23069	22778	18514	236511	19722	21086	19896	20418	16495	16935	13974	15323	92				
Pieczarki i ich przetwory	34760	33149	30777	34749	37534	37721	37491	427239	37040	34976	40396	39379	38155	36206	31109	32137	104				

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016												VIII 2016 VIII 2015 (%)
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII									
Warzywa ogółem	37644	26066	15 603	18627	28640	49468	60249	534723	59870	63069	71844	81494	50075	39479	17981	16 127	103								
Cebula	8514	5991	2 808	3699	7027	5253	4920	72803	4148	5485	7760	6866	7472	12659	3796	3 230	115								
Kapusta	430	20	596	3937	2694	317	186	18447	436	798	1854	12095	1820	221	16	19	3								
Marchew	9292	1708	75	521	1098	1211	2369	34433	4053	4390	7044	7841	7723	8170	503	63	84								
Ogórki	2420	5337	4 958	2285	3751	6967	8060	55530	7636	6806	5292	2834	1469	1691	2343	4 834	98								
Pomidory	7616	6286	2 954	2612	3653	13640	20076	144295	18876	17644	20081	18752	11575	6773	4458	4 077	138								
Papryka	4343	4179	643	497	2286	5779	5847	52756	4983	5378	5033	7023	5821	4402	2613	496	77								
Czosnek	261	275	148	808	397	507	440	6283	415	593	710	1307	860	659	346	347	234								
Przetwory ogółem	16220	20224	17 626	23678	26873	25066	26288	250022	18884	26957	24683	26133	22902	20009	18899	19 665	112								
Mrożonki	3138	3493	3 232	5052	5496	4997	5130	46785	4689	4871	5178	4682	3646	3755	3441	3 684	114								
Susze	1225	1706	1 673	1941	3355	2449	1991	20051	2073	2640	2299	4862	3545	2563	2654	1 803	108								
Marynaty	906	1140	1 175	1420	1894	2000	1606	16340	1074	1075	1281	1145	1237	1222	1020	987	84								
Konserwy	2503	3485	2 672	4110	5361	6256	5795	48404	2604	3763	3527	4360	3190	3352	3553	3 695	138								
-kukurydza konserw.	759	1374	839	1743	2680	3186	2499	19589	939	1761	1397	1287	1008	795	1218	1 607	192								
Koncentrat pomid.	5105	5822	5 007	6512	6877	5625	7337	74139	5216	10981	7950	6372	6422	5598	4725	5 825	116								
Warzywa ogółem	27868	18534	9 744	11939	23379	42931	54384	484821	51907	55951	68243	76069	46629	25842	15809	13 128	135								
Cebula	2226	1562	634	806	1278	1123	966	15465	1206	2005	2938	1988	1879	2821	955	756	119								
Kapusta	172	7	182	584	297	60	60	5824	161	243	990	4630	756	93	4	9	5								
Marchew	3611	746	66	249	379	421	792	14239	1490	1514	2592	2221	2815	2623	247	80	122								
Ogórki	1128	2431	1 903	1064	2841	5426	5624	40305	5611	6383	4609	2413	1066	793	1144	2 264	119								
Pomidory	7501	4899	2 573	3270	5727	13976	21411	161521	18150	17565	22020	22768	11403	5771	4247	4 383	170								
Papryka	7122	5361	762	460	3314	6429	7035	78390	7461	9443	10681	13440	11372	7272	5026	882	116								
Czosnek	555	515	383	1152	742	1018	1014	9856	904	1340	1394	2061	1107	872	779	1 151	301								
Przetwory ogółem	18046	21273	17 874	24544	25458	24135	25907	261117	17941	24431	23027	24380	22551	22023	19634	19 100	107								
Mrożonki	2494	2611	2 424	3732	4115	3564	3672	34797	3323	3238	3629	3503	2919	2761	2783	2 788	115								
Susze	2875	3174	2 541	3091	3264	3284	3108	37227	2530	3147	3711	5604	4667	4477	3943	2 778	109								
Marynaty	1098	1411	1 312	1580	2003	2276	1813	18550	1227	1236	1252	1242	1370	1433	1213	1 190	91								
Konserwy	3486	4713	3 675	5624	6343	6767	7153	61631	3503	4150	3624	4964	4439	5460	5164	5 051	137								
-kukurydza konserw.	804	1348	862	1696	2581	2990	2391	19257	937	1590	1257	1321	947	750	1252	1 515	176								
Koncentrat pomid.	4992	5372	4 602	6054	6122	5035	6196	68646	4613	9629	7115	5139	5031	4630	3576	4 221	92								

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioiry	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2015 VI	0,49	0,29	0,41	0,67	0,67	0,50	1,52	0,86	0,68	0,49
VII	0,46	0,23	0,44	0,66	0,51	0,50	1,47	1,09	0,65	0,44
VIII	0,41	0,26	0,35	0,75	0,58	0,59	1,58	0,89	0,71	0,45
IX	0,41	0,35	0,37	0,84	1,01	0,67	1,58	0,92	0,72	0,36
X	0,43	0,30	0,40	0,98	1,02	0,68	1,54	0,90	0,75	0,39
XI	0,42	0,29	0,36	1,11	0,78	0,57	1,51	0,86	0,76	0,37
XII	0,45	0,34	0,42	0,81	0,95	0,61	1,47	0,91	0,79	0,31
2015 I-XII	0,39	0,26	0,37	0,93	0,89	0,62	1,49	0,89	0,68	0,43
2016 I	0,40	0,35	0,40	0,91	0,97	0,84	1,47	0,90	0,71	0,47
II	0,39	0,36	0,37	1,16	0,98	0,79	1,34	0,87	0,79	0,38
III	0,40	0,36	0,40	1,19	1,18	0,84	1,35	0,86	0,76	0,35
IV	0,42	0,34	0,40	1,28	0,94	1,17	1,34	0,89	0,78	0,37
V	0,56	0,40	0,37	0,87	0,75	0,88	1,43	0,89	0,75	0,51
VI	0,52	0,38	0,40	0,63	0,60	0,57	1,41	0,84	0,77	0,42
VII	0,48	0,31	0,37	0,58	0,66	0,78	1,40	0,83	0,75	0,33
VIII	0,42	0,24	0,34	0,63	0,73	0,66	1,38	0,84	0,69	0,50
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2016</u> <u>VII 2016</u>	87	77	90	107	111	85	98	101	91	150
<u>VIII 2016</u> <u>VIII 2015</u>	102	92	96	83	126	112	87	95	97	110

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych FM

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioiry gruntowe ^a
2015 V	1,07	1,50	1,97	0,79	-	-	3,00	4,42	-
VI	1,46	1,64	2,13	0,97	2,20	-	1,95	2,94	2,16
VII	1,57	1,57	1,92	1,06	1,94	-	2,05	2,07	1,70
VIII	1,20	0,98	1,37	0,98	2,47	2,00	2,50	1,73	2,44
IX	1,17	1,21	1,39	0,94	2,01	1,35	2,67	3,05	3,05
X	1,24	1,14	1,34	0,92	-	-	3,35	4,32	4,25
XI	1,26	0,97	1,29	0,93	-	-	4,50	3,78	-
XII	1,26	0,94	1,32	0,92	-	-	6,17	4,76	-
2015 I-XII	1,11	1,09	1,43	0,85	3,82	1,68	5,20	4,71	2,72
2016 I	1,28	1,30	1,45	1,08	-	-	12,33	-	-
II	1,29	1,30	1,43	1,00	-	-	12,40	-	-
III	1,27	1,20	1,39	0,97	-	-	6,92	13,18	-
IV	1,32	1,14	1,36	0,97	-	-	4,55	6,90	-
V	1,28	1,06	1,46	0,98	-	-	2,96	3,67	-
VI	1,46	1,12	1,51	1,19	1,65	-	1,65	2,88	2,47
VII	1,40	1,00	1,23	1,03	1,42	-	1,09	2,67	2,97
VIII	1,03	0,83	0,95	0,79	1,56	1,64	1,39	2,50	2,93
IX	0,80	0,66	0,81	0,76	-	1,22	1,75	2,62	2,78
X	0,67	0,41	0,75	0,71	-	-	5,17	3,34	2,48
Wskaźnik zmian w %									
<u>X 2016</u> <u>IX 2016</u>	84	62	93	93	x	x	295	127	89
<u>X 2016</u> <u>X 2015</u>	54	36	56	77	x	x	154	77	58

^{aa} ceny za sztukę Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2015 VIII	3,50	10,63	3,31	2,88	3,31	5,00	2,13
IX	3,76	10,37	3,45	3,04	3,49	4,96	2,17
X	3,73	9,94	3,53	3,06	3,50	4,85	2,14
XI	3,77	9,95	3,51	3,10	3,57	4,84	2,14
XII	3,79	9,97	3,45	3,09	3,57	4,68	2,13
2015 I-XII	3,58	10,38	3,44	3,00	3,42	4,95	2,13
I	3,82	9,94	3,29	3,17	3,61	4,69	2,59
II	3,80	9,87	3,35	3,21	3,64	4,68	2,02
III	3,80	9,79	3,22	3,17	3,51	4,69	2,02
IV	3,73	9,81	3,20	3,15	3,48	4,63	2,06
V	3,71	9,76	3,21	3,16	3,48	4,69	2,03
VI	3,68	9,80	3,29	3,20	3,55	4,65	2,03
VII	3,67	9,73	3,23	3,31	3,56	4,60	2,01
VIII	3,63	9,76	3,24	3,32	3,57	4,67	2,02
Wskaźnik zmian w %							
<u>IX 2016</u> VIII 2016	99	100	100	100	100	102	100
<u>IX 2016</u> IX 2015	104	92	98	115	108	93	95

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafioły*	Pieczarki
2015 VI	2,73	2,16	3,56	2,07	4,42	5,43	11,03	4,66	3,77	3,71	7,43
VII	2,89	2,48*	3,35	2,36	5,55	5,24	9,34	3,64	3,30	2,89	7,48
VIII	2,42	2,65*	2,53	1,99	5,59	5,11	5,71	3,08	3,37	3,09	7,56
IX	2,20	1,94	2,40	1,87	5,37	4,97	5,16	4,14	3,72	4,10	7,79
X	2,19	1,85	2,33	1,83	4,93	5,09	5,69	5,51	4,73	4,36	7,64
XI	2,19	1,83	2,32	1,81	4,72	5,04	8,23	5,62	-	4,51	7,58
XII	2,20	1,83	2,25	1,80	4,66	5,02	8,59	6,61	-	4,36	7,65
2015 I-XII	2,07	1,64	2,45	1,72	4,35	5,02	9,19	5,99	4,18	5,05	7,54
I	2,24	1,93	2,34	1,88	4,66	5,34	10,53	7,51	-	5,60	7,64
II	2,31	2,00	2,42	1,89	4,62	5,30	12,18	7,43	-	6,08	7,47
III	2,31	1,97	2,39	1,89	4,59	5,48	14,32	7,69	-	7,08	7,41
IV	2,32	2,01	2,45	1,89	4,77	5,88	14,66	8,57	-	8,35	7,41
V	2,46	2,02	2,58	1,93	5,75	6,44	13,01	6,37	6,10	7,55	7,34
VI	2,87	1,97	2,74	2,55	6,67	6,82	12,43	4,47	4,11	3,87	7,43
VII	3,04	1,89	2,59	2,30	6,66	6,42	12,34	4,13	2,98	3,90	7,44
VIII	2,47	1,74	2,10	1,92	5,40	6,00	6,19	3,88	2,66	3,90	7,50
IX	2,09	1,73	1,83	1,76	4,40	5,33	5,04	4,13	3,14	3,77	7,56
Wskaźnik zmian w %											
<u>IX 2016</u> VIII 2016	85	99	87	92	81	89	81	106	118	97	101
<u>IX 2016</u> IX 2015	95	89	76	94	82	107	98	100	84	92	97

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy ^b	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2015 VII	5,59	14,70	8,52	9,42	8,44	10,50	3,80	6,28	9,03	4,22
VIII	5,60	14,55	8,54	9,50	8,48	10,40	3,82	6,23	8,97	4,23
IX	5,57	14,50	8,48	9,40	8,48	10,50	3,79	6,25	9,00	4,22
X	5,61	14,65	8,40	9,50	8,48	10,45	3,80	6,23	9,11	4,21
XI	5,62	14,55	8,48	9,36	8,40	10,45	3,80	6,23	8,97	4,19
XII	5,66	14,65	8,50	9,48	8,26	10,40	3,77	6,10	8,77	4,14
2015 I-XII	5,58	14,71	8,50	9,41	8,43	10,45	3,80	6,26	9,01	4,18
I	5,96	14,65	8,46	9,50	8,72	10,55	3,79	6,20	8,97	4,14
II	5,99	14,95	8,44	9,48	8,78	10,70	3,79	6,23	9,00	4,08
III	6,01	14,95	8,44	9,60	8,40	10,75	3,77	6,23	8,89	4,10
IV	5,99	15,00	8,38	9,68	8,50	10,80	3,75	6,30	8,91	4,09
V	6,01	15,15	8,46	9,74	8,56	10,75	3,74	6,35	9,00	4,05
VI	5,99	15,00	8,48	9,78	8,54	10,75	3,73	6,38	9,06	4,02
VII	5,96	15,00	8,42	9,68	8,56	10,80	3,74	6,33	9,06	4,04
VIII	5,97	15,05	8,34	9,66	8,54	10,70	3,74	6,35	9,06	4,05
IX	5,94	15,05	8,34	9,56	8,48	10,80	3,69	6,33	9,00	4,07
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2016</u> VIII 2016	99	100	100	99	99	101	99	100	99	100
<u>IX 2016</u> IX 2015	107	104	98	102	100	103	97	101	100	96

^a w zł/l, ^b cena koncentratu pomidorowego w zł/kg: do 2008 r. po przeliczeniu opakowania puszka 0,07 kg, od 2009 r. po przeliczeniu opakowania słoik 0,20 kg

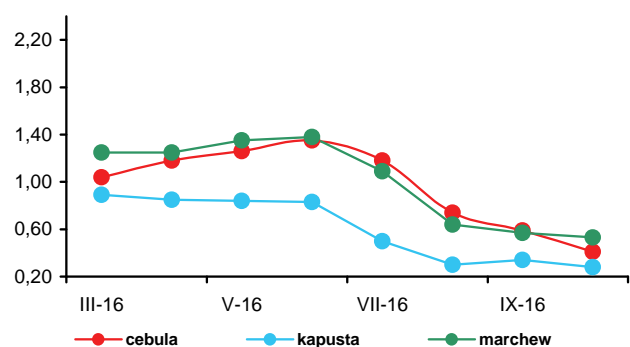
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

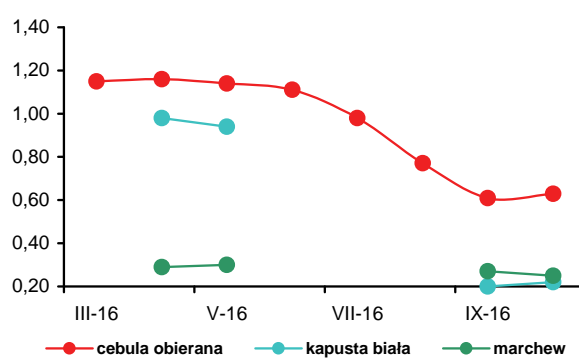
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2015 V	87	87	85	44	44	41
VI	85	79	75	45	58	45
VII	88	88	81	49	65	61
VIII	89	86	82	51	-	-
IX	88	91	81	50	-	-
X	81	87	76	53	-	-
XI	79	80	75	48	-	-
XII	81	85	77	55	-	-
2016 I	85	88	78	51	-	-
II	87	89	79	54	65	-
III	89	91	80	55	70	-
IV	91	87	85	56	75	69
V	89	79	78	54	69	59
VI	92	81	81	49	70	55
VII	90	78	77	50	70	57
VIII	85	80	80	54	-	-
IX	87	75	76	55	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i Markt Woche Grosshandelsabgabepreise Obst und Gemüse – Agrarmarkt Informations-Gesellschaft mbH (AMI) z poszczególnych miesięcy

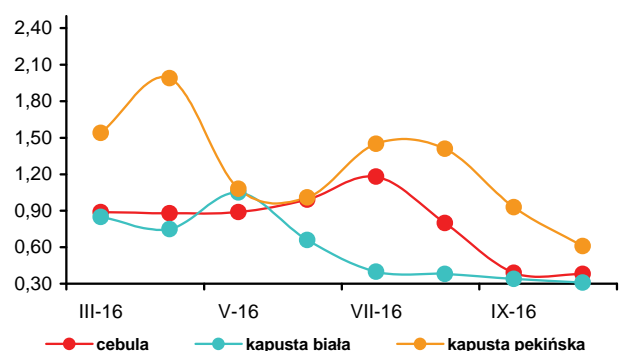
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

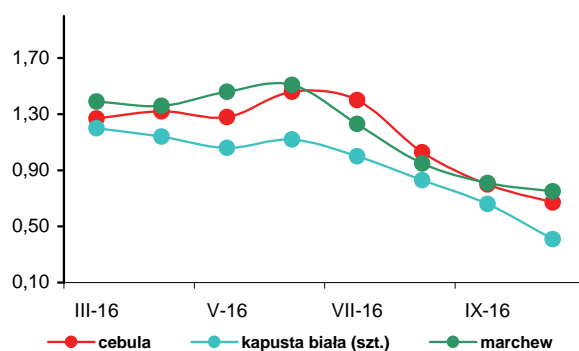
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

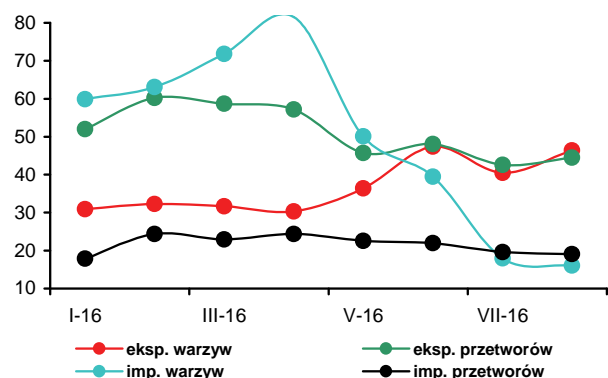
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

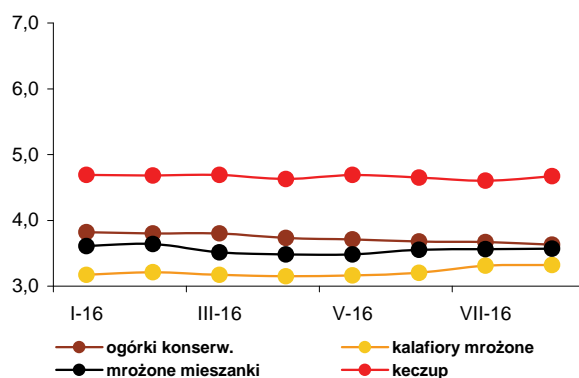
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

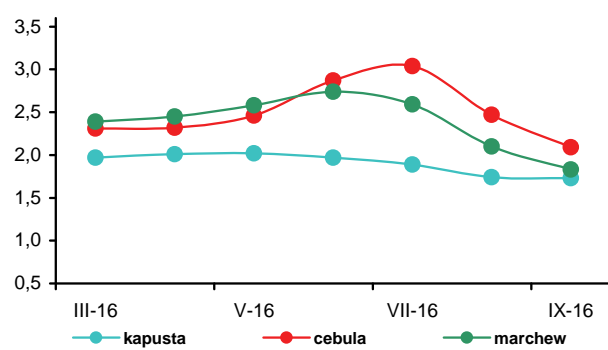
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

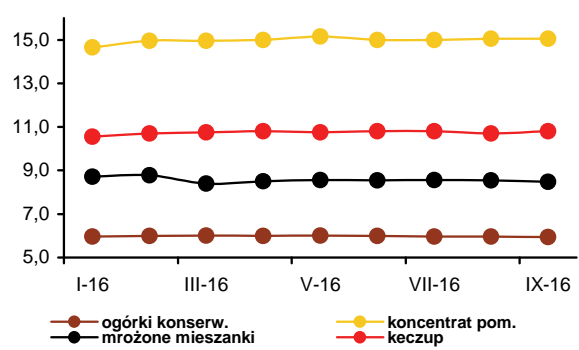
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Irena Strojewska

W październiku 2016 r., w porównaniu z październikiem poprzedniego roku, średnie ceny oferowane za jabłka na rynkach hurtowych były niższe o 22%, w firmach eksportujących o 30%, a w spółdzielniach ogrodniczych o 31%. Potaniały gruszki deserowe skupowane w spółdzielniach ogrodniczych (o 7%) oraz na rynkach hurtowych (o 11%), a na eksport podrożały (o 11%). Na rynkach hurtowych podrożały pomarańcze (o 17%), winogrona (o 5%). Potaniały

natomiast cytryny (o 28%), mandarynki (o 14%), banany (o 8%), a także truskawki (o 5%). Zakłady przetwórcze, w wyniku dużej podaży surowca i zapasów skoncentrowanego soku jabłkowego, za jabłka do tłoczenia płaciły 0,25 zł/kg (mniej o 51%). Niższe ceny producenci uzyskali za skupowane do przerobu maliny (o 55%) oraz śliwki do mrożenia (o 58%). W październiku br. w porównaniu z wrześniem 2016 r. ceny skupu jabłek oferowane przez spółdzielnie ogrodnicze zmniejszyły się o 14%, na rynkach hurtowych o 12%, a w skupie na eksport o 2%. Na rynkach hurtowych potaniały cytryny (o 33%), mandarynki (o 13%), banany (o 5%), a także pomarańcze i winogrona (po 3%). Podrożały, w wyniku malejącej podaży, śliwki (o 54%) oraz truskawki (o 24%). Ceny płacone przez zakłady przetwórcze za śliwki do mrożenia, jabłka do tłoczenia i maliny obniżyły się odpowiednio o 12, 4 i 3%.

Średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów we wrześniu 2016 r. w relacji do września 2015 r. zwiększyły się o 2,3%, przy wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 0,4%. Najbardziej zwiększyły się ceny owoców jagodowych (o 14,5%), podrożały też banany (o 8,4%), owoce cytrusowe (o 4,7%) oraz owoce pestkowych (o 2,4%). Spośród owoców świeżych potaniały jedynie jabłka (o 15,6%). Przetwory owocowe były droższe o 3,3%, owoce suszone i orzechy o 1,2%, a ceny owoców mrożonych obniżyły się o 0,4%.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych w sierpniu 2016 r. w relacji do sierpnia 2015 r. była dwukrotnie większa. Produkcja soków pitnych z jabłek zwiększyła się siedmiokrotnie, w wyniku bardzo dużej podaży tanich jabłek wczesnych, a także owoców z produkcji ubiegłorocznej, których nie udało się dotychczas rozdysponować. Soków pitnych z owoców cytrusowych wyprodukowano więcej o 28%. Produkcja pozostałych soków pitnych warzywnych

i owocowo-warzywnych była mniejsza o 11%. Większa była produkcja soków zagęszczonych (o 18%), dżemów (o 14%), kompotów i owoców pasteryzowanych (o 11%), a także owoców mrożonych (o 8%). W miesiącach I-VIII br. produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych zwiększyła się w relacji do analogicznego okresu 2015 r. o 25% do 502,7 tys. ton. Większa była produkcja soków pitnych wytwarzanych z jabłek (o 83%), pozostałych soków pitnych warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych (o 11%), cytrusowych (o 6%) oraz kompotów i owoców pasteryzowanych (o 19%). Produkcja soków zagęszczonych zmniejszyła się o 23%, dżemów o 15%, a owoców mrożonych o 6%. Średnie ceny zbytu pitnych soków jabłkowych we wrześniu 2016 r. wzrosły o 15% wobec września 2015 r., a pitnych soków pomarańczowych o 1%. Ceny zbytu dżemów produkowanych z czarnych porzeczek obniżyły się o 4%, a z truskawek zwiększyły się o 4%.

Wolumen eksportu owoców świeżych w sierpniu 2016 r. wobec sierpnia 2015 r. był większy o 6%, a przetworów owocowych o 12%. O wzroście eksportu owoców świeżych zdecydowało zwiększenie zagranicznej sprzedaży jabłek (o 8%), a w grupie przetworów owocowych wzrost zagranicznej sprzedaży zagęszczonego soku jabłkowego (o 23%) oraz mrożonek owocowych (o 5%). W wyniku spadku cen eksportowych jabłek (o 6%) oraz truskawek i malin (odpowiednio o 5 i 18%) wpływy ze sprzedaży owoców świeżych obniżyły się o 11% do 48,5 mln euro. Z powodu zwiększenia cen eksportowych skoncentrowanego soku jabłkowego (o 23%), a także mrożonek owocowych (o 2%) wpływy z eksportu przetworów owocowych wzrosły o 17% do 114,8 mln euro. Import owoców świeżych zmniejszył się o 21% do 123,2 tys. ton, w wyniku zmniejszonego przywozu większości owoców. Mniejszy był też import przetworów owocowych o 1% (wyniósł 30,6 tys. ton). W sierpniu br. dodatnie saldo obrotów owocami i ich przetworami wyniosło 14,6 mln euro, wobec ujemnego salda w wysokości 13,8 mln euro w sierpniu 2015 r. W miesiącach I-VIII 2016 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 28,7 mln euro, wobec ujemnego salda w wysokości 87,2 mln euro w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wartość eksportu zwiększyła się o 7% do 1216,1 mln euro, a importu zmniejszyła się o 3% do 1187,4 mln euro.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg) ^a

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2015 VIII	1,49	1,95	-	3,00	3,48	1,66	1,55
IX	1,38	1,96	-	-	-	1,69	1,72
X	1,13	2,17	-	-	-	-	2,66
XI	1,11	2,37	-	-	-	-	3,03
XII	1,10	2,37	-	-	-	-	-
2015 I-XII	1,34	2,80	3,52	3,88	4,02	1,73	2,23
2016 I	1,08	2,42	-	-	-	-	-
II	1,05	2,44	-	-	-	-	-
III	1,05	2,63	-	-	-	-	-
IV	1,03	2,63	-	-	-	-	-
V	1,01	2,74	5,46	-	-	-	-
VI	0,99	2,85	4,40	-	-	-	-
VII	0,97	1,80	7,43	3,38	5,86	2,83	2,5
VIII	1,20	1,83	10,17	3,25	4,71	2,23	1,68
IX	0,91	1,78	8,75	-	3,08	-	1,29
X	0,78	2,02	-	-	-	-	2,01
Wskaźniki zmian cen (%)							
$\frac{X\ 2016}{IX\ 2016}$	86	113	x	x	x	x	156
$\frac{X\ 2016}{X\ 2015}$	69	93	x	x	x	x	76

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg) ^a

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2015 VIII	0,35	-	-	-	-	7,72	0,75	1,63	1,03	1,04
IX	0,50	-	-	-	-	9,95	0,92	-	-	1,56
X	0,51	-	-	-	-	10,15	-	-	-	1,73
XI	0,44	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,43	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2015 I-XII	0,38	2,65	1,64	1,65	0,71	7,72	0,84	1,70	1,17	1,44
2016 I	0,30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,24	-	1,17	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,23	3,49	2,16	1,69	0,69	5,32	-	-	-	-
VII	0,33	4,30	-	1,80	0,64	5,44	-	1,76	1,31	-
VIII	0,25	-	-	-	-	4,94	0,76	1,24	0,83	1,24
IX	0,26	-	-	-	-	4,65	0,62	-	-	0,82
X	0,25	-	-	-	-	4,53	-	-	-	0,72
Wskaźniki zmian cen (%)										
$\frac{X\ 2016}{IX\ 2016}$	96	x	x	x	x	97	x	x	x	88
$\frac{X\ 2016}{X\ 2015}$	49	x	x	x	x	45	x	x	x	42

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czereśnie	Śliwki
2015 VIII	1,33	-	-	1,88	1,88	1,85	-	1,80	-	10,00	7,50	1,38
IX	1,04	1,46	1,30	0,98	0,98	0,98	0,96	1,85	1,83	-	-	1,90
X	0,92	1,35	1,15	0,86	0,86	0,97	0,95	1,83	2,13	-	-	2,38
XI	0,94	1,41	1,26	0,93	0,91	0,98	0,94	2,00	2,50	-	-	-
XII	0,94	1,59	1,35	0,95	0,92	0,97	0,99	2,13	2,50	-	-	-
2015 I-XII	1,18	1,64	1,40	1,24	1,22	1,24	1,18	2,04	2,26	7,84	6,85	1,89
2016 I	0,93	1,54	1,35	0,90	0,89	0,95	0,98	2,17	2,50	-	-	-
II ^a	0,95	1,52	1,36	0,86	0,89	0,95	0,98	2,22	2,50	-	-	-
III ^a	0,88	1,41	1,35	0,89	0,87	0,94	0,98	-	-	-	-	-
IV ^a	0,85	1,33	1,13	0,78	0,81	0,84	0,84	-	-	-	-	-
V ^a	0,95	1,34	1,15	0,80	0,82	0,86	0,86	-	-	7,00	-	-
VI ^a	0,90	1,23	1,15	0,76	0,77	0,82	0,84	-	-	5,00	5,50	-
VII ^a	0,84	1,12	1,13	0,73	0,68	0,73	0,81	-	-	5,25	4,47	-
VIII	0,84	-	-	0,82	0,65	0,83	0,83	1,78	-	8,67	4,50	1,30
IX	0,65	1,13	1,00	-	-	-	0,63	1,89	1,82	8,50	-	1,04
X	0,64	1,07	0,94	0,64	0,61	0,62	0,61	2,03	1,90	-	-	2,20
Wskaźniki zmian cen (%)												
<u>X 2016</u> <u>IX 2016</u>	98	95	94	x	x	x	97	107	104	x	x	212
<u>X 2016</u> <u>X 2015</u>	70	79	82	74	71	64	64	111	89	x	x	92

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne, owocowe i owocowo-warzywne ^a	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2015 VII	9 509	9 752	40 985	15 498	106 367	2 836	5 941
VIII	9 993	10 208	40 672	20 519	56 033	2 656	5 153
IX	21 674	11 123	37 539	44 874	32 899	3 285	4 733
X	28 297	10 847	31 794	84 478	19 268	3 140	4 897
XI	21 675	11 323	28 166	65 288	15 994	1 646	5 553
XII	15 820	14 309	26 532	12 968	14 084	1 483	4 627
2015 I-XII	170 371	131 006	360 027	315 266	413 129	34 449	54 576
2016 I	7 598	8 992	23 844	7 383	14 327	1 627	4 227
II	13 843	8 477	21 669	7 544	16 818	1 666	4 666
III	12 520	14 312	38 792	7 742	16 080	3 672	5 014
IV	12 056	12 112	29 131	9 733	16 287	3 090	5 326
V	12 367	10 460	26 269	10 454	14 281	2 468	5 478
VI	10 012	10 209	23 822	15 385	69 036	3 218	4 928
VII	8 855	11 014	62 661	16 213	102 369	2 409	5 929
VIII	74 408	13 073	36 169	24 272	60 536	3 031	5 732
Wskaźniki zmian (%)							
<u>VIII 2016</u> <u>VII 2016</u>	840	119	58	150	59	126	97
<u>VIII 2016</u> <u>VIII 2015</u>	745	128	89	118	108	114	111

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi (bez soku pomidorowego), b/ ze względu na zmiany w klasyfikacji GUS dane z 2011 r. nie są porównywalne z danymi w latach poprzednich Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszególnienie	2015												2016*								$\frac{VIII\ 2016}{VIII\ 2015}$ (%)
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII					
	85 562	70 844	40 566	38 431	51 450	77 679	89 116	1 175 502	111 583	150 533	162 717	176 703	146 711	119 339	75 775	43 201					
Owoce świeże	60 290	29 692	15 563	19 151	38 430	57 398	62 169	945 873	90 431	131 932	146 923	164 488	136 393	95 476	41 098	16 750					
Jabłka	452	286	585	2 639	3 803	4 453	3 803	28 763	6 497	6 298	5 128	3 456	1 915	419	418	890					
Gruszki	11 101	3 156	408	265	335	363	119	17 436	140	298	356	845	2 064	8 952	753	478					
Truskawki	184	350	2 932	2 721	521	34	8	6 893	9	22	19	14	10	4	136	3 050					
Śliwki	146	4 925	4 387	5 109	1 045	330	144	17 880	179	124	98	255	186	932	4 104	4 180					
Maliny	851	8 607	3 115	97	30	6	43	12 790	126	198	167	163	47	497	6 002	2 084					
Wisnie	79 658	83 800	77 067	75 162	84 372	86 990	65 089	944 152	67 197	71 009	81 642	86 737	78 948	80 004	84 254	86 281					
Przetwory owocowe	22 395	22 912	17 522	17 093	28 798	30 389	18 694	290 888	19 045	18 070	20 525	24 133	24 568	25 404	21 855	21 558					
Zagęszczony sok jabłkowy	620	695	895	642	680	738	608	8 131	702	607	961	887	984	913	939	1 179					
Truskawki w puszkach	408	458	748	352	408	464	240	5 256	347	279	670	456	398	407	663	560					
Wisnie w puszkach	2 486	2 859	2 864	3 458	2 916	2 586	2 389	30 310	2 202	2 505	2 944	2 749	2 955	2 848	2 676	1 912					
Dżemy	32 532	34 788	33 572	30 873	29 056	29 831	21 199	368 772	27 767	29 805	32 475	34 340	28 814	28 379	34 366	35 164					
Mrożonki	49 973	60 148	54 450	48 674	30 261	35 334	40 047	567 392	41 850	52 360	54 274	57 271	52 096	50 736	57 106	48 525					
Owoce świeże	26 458	13 304	5 323	6 299	12 547	19 046	20 644	299 495	26 794	38 484	41 556	46 976	42 031	28 245	12 843	5 438					
Jabłka	241	195	351	1 401	2 031	2 220	1 940	15 417	2 734	3 089	2 567	1 477	884	208	236	567					
Gruszki	10 721	2 981	1 042	279	329	289	117	17 503	161	296	345	336	1 531	9 209	1 372	1 246					
Truskawki	156	257	1 676	1 699	416	28	10	4 504	18	34	32	22	15	4	96	1 555					
Śliwki	497	7 393	8 855	13 896	3 403	1 237	533	39 339	631	372	278	590	631	1 689	6 713	6 942					
Maliny	597	5 265	1 867	69	29	5	48	7 909	116	174	140	160	46	420	4 334	1 643					
Wisnie	95 219	97 494	97 772	105 977	113 883	106 072	79 451	1 133 438	88 617	90 244	96 995	105 132	100 204	97 070	108 895	114 765					
Przetwory owocowe	19 109	19 102	15 433	16 503	31 197	32 564	20 949	266 064	22 623	20 743	23 613	28 073	29 204	28 600	23 430	23 338					
Zagęszczony sok jabłkowy	888	945	1 163	846	1 020	1 022	833	11 388	985	903	1 264	1 275	1 390	1 287	1 405	1 505					
Truskawki w puszkach	490	543	784	475	494	561	365	6 535	405	339	770	613	501	480	739	650					
Wisnie w puszkach	4 071	4 384	5 243	7 571	5 513	4 746	3 978	52 514	4 029	3 508	4 082	3 862	4 743	5 163	4 469	3 649					
Dżemy	37 577	39 452	41 760	41 039	38 795	37 084	26 770	451 925	36 107	36 595	37 377	41 248	35 315	31 455	39 575	42 401					
Mrożonki																					

*) dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IER/GŻ-PIB na podstawie danych (MF) Ministerstwa Finansów.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016*								VIII 2016 VIII 2015 (%)
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII					
	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony					
Owoce świeże	106 223	147 628	155 166	101 694	109 236	122 121	158 043	1 474 449	120 194	113 980	111 743	111 857	104 581	106 669	116 404	123 205	79				
Banany	24 669	31 749	33 975	23 425	33 180	35 005	35 040	379 904	27 016	36 237	35 071	39 077	33 386	25 389	22 970	23 693	70				
Owoce cytrusowe	13 736	14 507	14 321	15 186	30 647	52 195	95 766	491 461	70 202	54 323	48 154	33 556	23 354	13 751	12 373	11 830	83				
Brzoskwinie i nekt.	17 535	36 714	36 185	16 103	1 824	26	8	112 466	13	88	101	193	3 874	14 823	26 028	28 773	80				
Winoogrona	1 622	5 430	17 215	19 968	16 811	9 770	5 516	10 827	3 868	2 725	3 806	5 801	3 635	1 901	5 960	15 785	92				
Arbuzy	28 267	37 602	32 073	7 561	1 249	850	385	123 059	329	351	1 797	4 834	15 457	30 343	29 407	23 713	74				
Jablka	4 039	3 834	2 804	1 559	3 785	2 013	797	29 154	490	676	1 208	1 780	1 334	1 720	1 980	1 475	53				
Przetwory razem	27 090	34 937	30 761	37 569	32 154	33 680	30 801	381 385	32 743	24 581	29 778	29 824	25 883	26 152	33 695	30 552	99				
Soki zagęszczone	13 458	13 781	12 649	16 267	13 763	14 666	12 658	181 071	18 882	9 216	12 498	12 751	12 032	14 050	13 054	11 977	95				
-sok pomarańczowy	2 528	2 473	2 492	2 366	2 191	2 588	3 660	31 778	2 082	2 366	3 401	3 193	2 618	2 340	2 198	2 717	109				
Mrożonki	3 583	7 911	6 694	8 321	5 030	4 865	4 054	55 525	3 392	3 668	4 696	4 910	3 609	3 421	10 062	7 958	119				
Susze	794	638	1 256	1 921	2 287	2 667	1 840	17 056	784	848	891	913	565	762	903	1 358	108				
Dżemy	710	851	1 073	1 086	880	988	831	10 463	995	973	874	832	1 030	870	1 080	763	71				
Przetwory puszkow. -ananasy	8 412	11 630	9 000	9 799	9 908	10 309	11 193	115 244	8 496	9 794	10 609	10 212	8 589	6 979	8 512	8 395	93				
-brzoskwinie	851	1 376	886	1 543	912	1 066	1 520	15 212	1 458	906	1 856	1 156	1 459	1 034	1 204	1 682	190				
Owoce świeże	91 382	104 860	110 805	96 500	106 584	108 707	123 036	1 246 026	97 155	96 136	100 971	114 079	110 485	94 108	98 867	103 153	93				
Banany	17 397	19 836	19 565	14 663	18 546	17 573	18 547	246 638	18 033	25 526	26 193	29 504	23 221	17 192	15 177	14 451	74				
Owoce cytrusowe	12 970	16 512	17 378	16 366	28 817	36 129	61 948	345 538	45 351	34 330	32 736	26 696	24 401	18 879	18 628	15 531	89				
Brzoskwinie i nekt.	16 229	23 842	22 992	10 633	1 246	12	12	79 787	16	138	186	357	4 835	13 614	20 188	21 553	94				
Winoogrona	3 078	7 003	14 354	17 883	17 875	12 351	8 778	123 746	6 307	4 849	6 596	9 679	6 020	3 439	7 644	14 201	99				
Arbuzy	9 105	7 024	6 628	1 634	418	462	254	35 621	237	296	1 037	2 720	7 713	9 300	7 270	4 760	72				
Jablka	2 891	2 307	1 355	889	1 192	1 267	639	16 589	442	524	824	1 247	1 269	1 120	1 210	747	55				
Przetwory razem	56 356	63 047	55 244	68 431	62 212	59 263	54 379	661 372	52 394	39 320	55 887	51 394	40 894	37 515	49 580	45 498	82				
Soki zagęszczone	16 059	17 213	14 339	18 103	15 611	16 478	16 239	183 803	21 036	11 940	15 490	15 842	15 096	15 815	16 188	14 665	102				
-sok pomarańczowy	4 526	4 316	4 705	4 100	3 859	4 498	6 520	57 130	3 814	3 922	5 738	5 573	4 532	3 820	3 687	4 322	92				
Mrożonki	6 057	14 681	11 036	13 581	9 060	8 502	7 151	98 993	6 189	6 729	8 578	8 444	6 087	5 685	16 261	12 135	110				
Susze	3 098	2 312	3 952	6 417	7 919	8 588	5 611	58 577	2 883	3 285	2 791	3 553	2 573	2 815	2 649	3 920	99				
Dżemy	1 473	1 455	1 805	1 784	1 501	1 544	1 406	17 899	1 265	1 337	1 533	1 366	1 578	1 733	1 984	1 551	86				
Przetwory puszkow -ananasy	29 359	27 026	23 948	28 148	27 542	23 718	23 584	297 692	20 519	15 816	27 010	21 784	15 424	11 271	12 279	12 977	54				
-brzoskwinie	1 082	1 507	1 057	1 770	1 119	1 344	1 898	17 467	1 639	1 074	2 104	1 314	1 705	1 215	1 318	1 872	177				
	1 493	1 368	1 460	1 806	1 624	2 410	2 400	19 876	840	1 604	1 803	1 259	1 205	847	971	1 047	72				

*) dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jablkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2015 VII	0,45	0,68	0,93	0,51	1,50	0,60	1,14	0,71	0,83	1,36	1,19
VIII	0,34	0,59	2,76	0,57	2,02	0,59	1,18	0,79	0,88	1,30	1,05
IX	0,33	0,52	1,05	0,35	2,72	0,71	1,29	0,79	0,96	1,32	1,35
X	0,34	0,52	0,98	1,00	3,26	0,94	1,15	0,72	1,08	1,50	1,21
XI	0,34	0,49	0,80	0,35	3,75	-	1,13	0,69	1,07	1,38	1,21
XII	0,34	0,50	1,00	-	3,70	1,11	1,30	0,69	1,13	1,36	1,51
2015 I-XII	0,32	0,53	0,98	0,52	2,20	0,61	1,14	0,75	0,91	1,40	1,24
2016 I	0,30	0,42	1,15	1,45	3,53	0,92	1,19	0,81	1,19	1,40	1,17
II	0,29	0,49	0,99	0,68	2,99	-	1,19	0,71	1,15	1,49	1,21
III	0,28	0,50	0,97	0,61	2,83	-	1,09	0,63	1,15	1,31	1,15
IV	0,29	0,43	0,40	0,75	2,31	-	1,10	0,70	1,16	1,44	1,34
V	0,31	0,46	0,74	0,63	3,40	-	1,12	0,78	1,19	1,41	1,26
VI	0,30	0,50	1,03	0,93	1,81	0,85	1,07	0,72	1,13	1,41	1,18
VII	0,31	0,56	1,82	0,63	1,64	0,72	1,19	0,68	1,07	1,50	1,11
VIII	0,32	0,64	2,61	0,60	1,66	0,79	1,22	0,66	1,08	1,28	1,16
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>VIII 2016</u> <u>VII 2016</u>	103	114	143	95	101	110	103	97	101	85	105
<u>VIII 2016</u> <u>VIII 2015</u>	94	108	95	105	82	134	103	84	123	98	110

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jablka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2015 IX	1,67	1,68	1,74	1,72	1,70	2,87	9,21	-	-	2,27	3,92	8,40	6,85	4,71	5,00
X	1,65	1,64	1,69	1,63	1,64	2,93	12,41	-	-	-	4,18	7,80	6,86	4,80	5,41
XI	1,64	1,62	1,65	1,63	1,62	2,85	-	-	-	4,01	3,91	6,79	5,51	5,01	6,35
XII	1,54	1,52	1,55	1,54	1,55	2,83	-	-	-	-	3,92	6,50	4,60	4,01	8,86
2015 I-XII	1,70	1,57	1,64	1,62	1,59	2,98	8,38	3,33	7,66	2,76	4,36	6,19	5,18	4,16	9,07
2016 I	1,50	1,52	1,54	1,56	1,52	2,79	-	-	-	-	4,50	6,59	4,39	3,66	10,29
II	1,49	1,50	1,51	1,55	1,48	2,87	-	-	-	-	4,81	6,55	4,44	3,66	10,80
III	1,44	1,42	1,47	1,48	1,45	2,82	-	-	-	-	4,95	6,35	4,62	3,72	11,82
IV	1,42	1,41	1,45	1,47	1,40	3,00	-	-	-	-	4,95	6,93	4,31	5,25	10,25
V	1,49	1,45	1,49	1,51	1,48	2,95	12,04	-	-	-	4,73	9,90	4,84	4,27	11,01
VI	1,46	1,44	1,47	1,48	1,46	3,18	4,61	5,83	7,92	-	4,75	11,29	5,27	4,72	12,29
VII	1,52	-	-	-	-	2,92	9,07	3,40	6,51	2,74	4,71	11,93	7,91	6,35	9,18
VIII	1,49	-	-	-	-	2,94	9,36	-	8,14	2,21	4,47	11,40	7,08	6,33	7,08
IX	1,47	1,39	1,55	1,57	1,55	2,83	9,48	2,13	-	1,85	4,04	8,43	6,79	5,79	5,86
X	1,29	1,25	1,32	1,38	1,31	2,62	11,75	-	-	2,84	3,83	5,61	5,91	5,63	5,69
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>X 2016</u> <u>IX 2016</u>	88	90	85	88	85	93	124	x	x	154	95	67	87	97	97
<u>X 2016</u> <u>X 2015</u>	78	76	78	85	80	89	95	x	x	x	92	72	86	117	105

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące		Dżem z czarnej porzeczki	Dżem truskawkowy	Sok jabłkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
2015	VI	8,30	9,07	1,97	2,66
	VII	8,27	9,00	1,99	2,69
	VIII	8,30	9,03	2,00	2,63
	IX	8,27	9,17	1,99	2,61
	X	8,07	8,90	2,08	2,64
	XI	8,10	8,67	2,14	2,62
	XII	8,07	8,37	2,18	2,59
2015	I-XII	8,23	8,89	2,03	2,62
2016	I	8,30	8,60	2,22	2,59
	II	8,20	9,03	2,27	2,60
	III	8,03	9,23	2,25	2,59
	IV	7,97	9,47	2,26	2,59
	V	7,90	9,47	2,30	2,60
	VI	7,90	9,53	2,31	2,65
	VII	7,93	9,43	2,31	2,61
	VIII	7,97	9,50	2,29	2,63
	IX	8,00	9,67	2,31	2,64
Wskaźniki zmian cen (%)					
IX 2016 VIII 2016		100	102	101	100
IX 2016 IX 2015		96	104	115	101

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki	
2015	VII	3,56	6,82	5,91	10,54	7,08	17,16	12,66	4,87	5,39	8,46	7,56
	VIII	3,37	6,05	3,98	-	11,16	17,46	7,52	4,44	5,85	9,61	8,58
	IX	2,99	4,97	3,80	-	-	18,82	6,42	4,48	5,87	10,0	8,64
	X	2,81	4,74	4,64	-	-	-	7,04	4,68	5,81	8,52	8,23
	XI	2,70	4,84	-	-	-	-	8,44	4,50	5,50	7,34	6,43
	XII	2,66	4,89	-	-	-	-	11,48	4,40	4,77	7,08	4,98
2015	I-XII	2,74	5,45	4,58	18,88	9,47	17,82	10,91	4,91	5,05	7,31	6,58
2016	I	2,64	5,09	-	-	-	-	12,71	4,79	4,73	7,55	5,23
	II	2,65	5,09	-	-	-	-	13,46	5,38	4,64	7,67	5,68
	III	2,62	5,21	-	-	-	-	14,34	5,54	4,60	7,90	6,18
	IV	2,60	5,29	-	-	-	-	13,65	5,50	4,86	8,18	6,30
	V	2,58	5,47	-	-	14,72	-	12,59	5,31	5,08	10,94	6,06
	VI	2,62	5,70	-	15,91	6,43	39,40	13,80	5,27	5,42	12,95	6,68
	VII	2,76	6,09	6,14	10,41	11,28	21,42	12,03	5,19	5,77	13,54	8,17
	VIII	2,78	5,89	3,81	-	13,48	20,28	8,04	4,97	5,86	14,06	8,76
	IX	2,52	4,97	3,24	-	-	20,06	6,57	4,81	5,75	12,01	8,74
Wskaźniki zmian cen (%)												
IX 2016 VIII 2016		91	84	85	x	x	99	82	97	98	85	100
IX 2016 IX 2015		84	100	85	x	x	107	102	107	98	120	101

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2015 VII	13,39	3,70	4,42	15,92	7,88	6,19
VIII	13,42	3,67	4,37	15,86	7,94	6,19
IX	13,31	3,63	4,35	15,84	8,04	6,16
X	13,25	3,67	4,35	15,88	8,14	6,16
XI	13,31	3,67	4,28	16,00	8,26	6,14
XII	13,28	3,63	4,28	15,70	8,26	6,06
2015 I-XII	13,39	3,69	4,37	16,00	7,78	6,20
2016 I	13,17	3,66	4,32	15,74	8,38	6,16
II	13,31	3,65	4,33	15,72	8,40	6,26
III	13,19	3,63	4,29	15,84	8,42	6,14
IV	13,25	3,65	4,28	15,64	8,44	6,16
V	13,14	3,62	4,27	15,88	8,40	6,21
VI	13,17	3,63	4,22	15,76	8,46	6,25
VII	13,08	3,67	4,29	15,76	8,52	6,25
VIII	13,19	3,71	4,34	15,60	8,56	6,24
IX	13,17	3,64	4,38	15,62	8,64	6,27
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>IX 2016</u> VIII 2016	100	98	101	100	101	100
<u>IX 2016</u> IX 2015	99	100	101	99	107	102

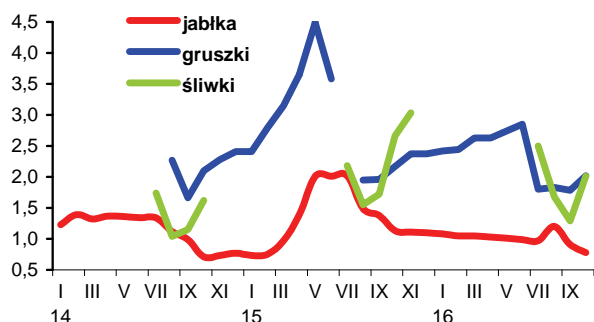
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

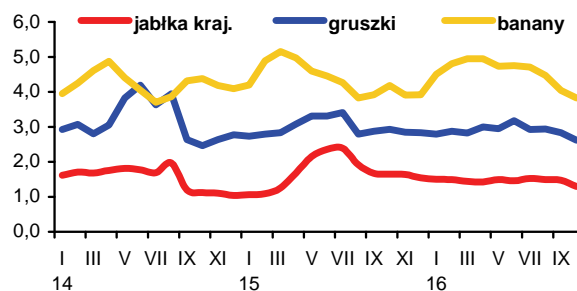
Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2015 III	79	75	-	51	50	-
IV	82	76	79	44	46	-
V	88	78	75	46	55	-
VI	79	75	-	48	48	42
VII	-	66	68	45	59	42
VIII	-	68	-	44	55	42
IX	66	74	-	42	53	48
X	73	72	-	45	58	-
XI	68	70	-	40	54	-
XII	59	73	-	50	54	-
2016 I		75	-	51	58	-
II	51	77	-	59	73	-
III	48	74	-	65	82	-
IV	49	72	-	69	87	-
V	51	73	-	72	89	-
VI	53	75	81	75	90	-
VII	56	78	86	77	91	49
VIII	61	77	-	79	96	56
IX	64	78	-	81	94	44
X	66	81	-	85	92	45

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i Markt Woche Grosshandelsabgabepreise Obst und Gemüse – Agrarmarkt Informations-Gesellschaft mbH (AMI) z poszczególnych miesięcy.

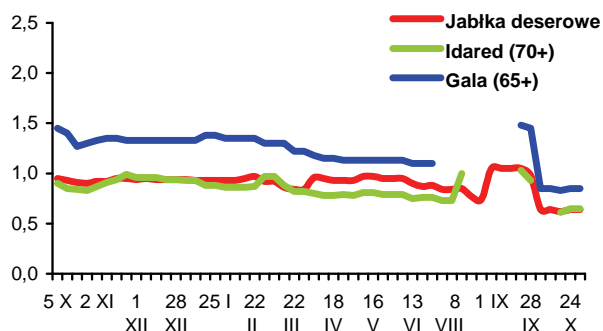
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w latach 2014 - 2016 r. (zł/kg)

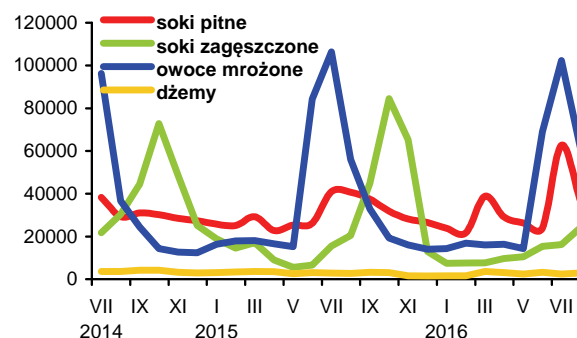
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2014 - 2016 (zł/kg)

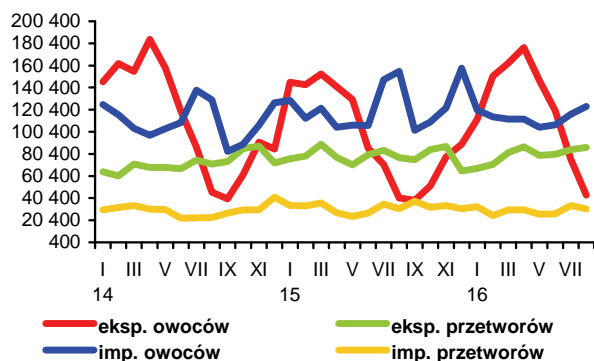
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od X. 2015 r. do X. 2016 r. (zł/kg)

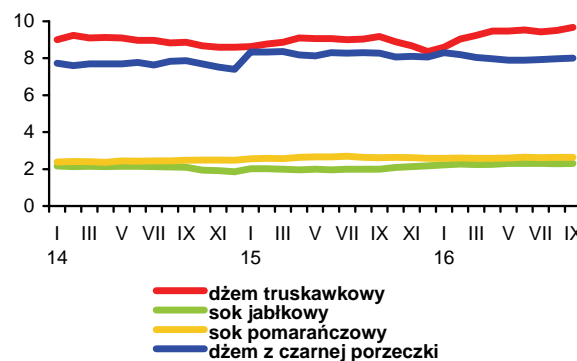
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w latach 2014 - 2016 r. (tony)

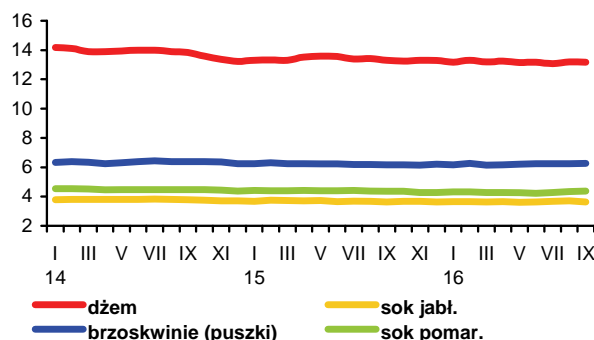
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2014 - 2016 r. (tony)

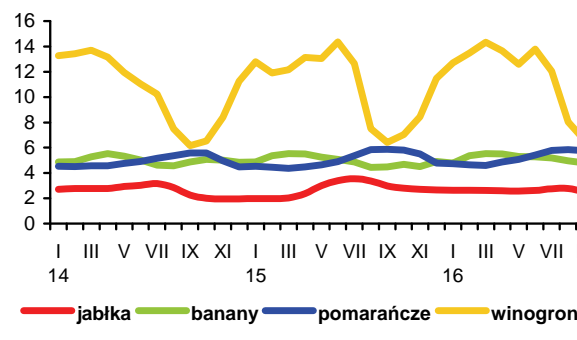
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2014 - 2016 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2014 - 2016 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2014 - 2016 r. (zł/kg)

W październiku odnotowano kolejne zwwyżki cen trwałych produktów mlecznych na europejskich giełdach towarowych. Średnia cena masła wzrosła do 4166 EUR/t, tj. o 11% w porównaniu z wrześniem. Chude mleko w proszku podrożało o 6% do 2083 EUR/t, a pełny proszek mleczny o 7% do 2703 EUR/t. Przeciętna cena sera Cheddar na rynkach Unii Europejskiej podniosła się o 3% do 3150 EUR/t.

Pod wpływem wzrostu światowych cen artykułów mlecznych poprawia się koniunktura na krajowym rynku mleka. Rosną ceny mleka surowego i produktów jego przerobu, a także poprawia się opłacalność eksportu przetworów mlecznych. We wrześniu za 1 hl mleka płacono rolnikom średnio 111,81 zł, tj. o 6,6% więcej niż w sierpniu. W porównaniu z wrześniem 2015 r. przeciętna cena skupu była wyższa o 2,8% i był to pierwszy od dwóch lat wzrost w skali roku. W trzech kwartałach br. średni poziom cen skupu mleka wyniósł 104,82 zł/hl i był o 7,4% niższy niż w analogicznym okresie 2015 r.

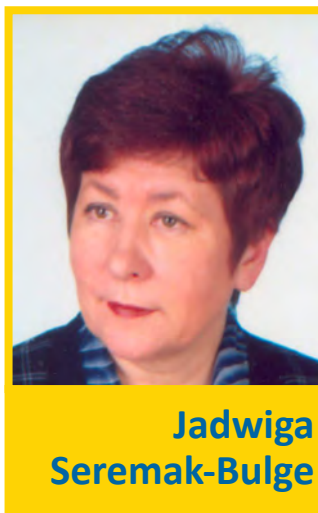
Ceny mleka surowego rosną także w innych krajach Unii Europejskiej. Według wstępnych danych, we wrześniu ceny mleka w „starych” krajach członkowskich (UE-15) wzrosły do 27,43 EUR/100 kg, a w „nowych” (UE-13) do 24,33 EUR/100 kg. W efekcie przeciętny poziom cen skupu mleka w całej Unii podniósł się do 26,99 EUR/100 kg, tj. o ponad 2% w porównaniu z sierpniem.

Rosnące od początku trzeciego kwartału br. krajowe ceny skupu mleka przełożyły się na wzrost cen bydła mlecznego. Na targowiskach krowa dojna kosztowała we wrześniu 3092 zł/szt., a jałówka 1-rocza 1965 zł/szt., tj. odpowiednio o 3,1 i 5,5% więcej niż w sierpniu. W okresie styczeń-wrzesień br. średni poziom cen bydła mlecznego był o 0,4-0,6% wyższy niż w tym samym okresie 2015 r.

Wzrost cen uzyskiwanych w eksporcie, a także zwiększony popyt krajowy wpłynęły na znaczące zwwyżki cen zbytu trwałych przetworów mlecznych. Najsilniej podrożało masło w blokach (o 11,3%), przy wzroście cen masła konfekcjonowanego o 9,1%, a masła z dodatkiem oleju o 10,4%. Ceny serów dojrzewających wzrosły o 4,9-8,3%, chudego mleka w proszku o 5,7%, a pełnego proszku mlecznego o 4,1%. Spośród przetworów świeżych najbardziej podrożało mleko UHT (o 3,3-6,4%), a najmniej śmietana o zawartości 12% tłuszczu, serki homogenizowane zwykłe i tłuste mleko świeże w folii (o 0,2-0,5%). Ceny serków twarogowych typu „Almette” podniosły się o 2,1%, półtłustego mleka świeżego w folii, tłustego i półtłustego mleka świeżego w kartonie o 1,0-1,6%, śmietany o zawartości 18 i 30% tłuszczu o 1,5-1,6%, a twarogów i mleka skondensowanego o 0,8-0,9%. Ceny jogurtów oraz serków homogenizowanych smakowych pozostały na poziomie sierpnia.

W ciągu trzech kwartałów br. przeciętny poziom cen zbytu przetworów mlecznych wg wstępnych danych był o około 3% niższy niż w analogicznym okresie przed rokiem, na czym zaważył przede wszystkim spadek cen chudego i pełnego mleka w proszku (o 7-8%), a także serów dojrzewających i mleka UHT (o 4-8%). Średnie ceny masła w blokach i konfekcjonowanego obniżyły się o 0,1-0,7%, a masła z dodatkiem oleju minimalnie wzrosły.

W handlu detalicznym ceny przetworów mlecznych we wrześniu były średnio o 0,2% wyższe niż w sierpniu. Podrożała większość przetworów, w tym najbardziej sery dojrzewające i topione (o 0,9%), a najmniej świeże mleko płynne oraz napoje i pozostałe produkty mleczne obejmujące kefiry, maślanki, desery mleczne, serki homogenizowane itp. (po 0,1%). Wzrosły również ceny śmietany (o 0,3%). Potaniał natomiast jogurt (o 0,4%), a także twarogi oraz mleko zagęszczone i w proszku (po 0,2%). Ceny masła wzrosły w tym okresie o 3,1%. W ciągu trzech kwartałów br., w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r., przeciętny poziom cen detalicznych artykułów mlecznych był niższy o 2,9%, a masła o 5,2%.

Jadwiga Seremak-Bulge

Teresa Zdziarska

Skup mleka we wrześniu wyniósł 871,7 mln l i był o 5,3% mniejszy niż w sierpniu i prawie taki sam jak we wrześniu 2015 r. Od stycznia do września 2016 r. rolnicy dostarczyli do mleczarni ponad 8,2 mld l mleka, tj. o 2,7% więcej niż w tym samym okresie roku poprzedniego.

Wzrost skupu mleka w okresie styczeń-sierpień br., w porównaniu z tym samym okresem 2015 r., umożliwił zakładom mleczarskim zwiększenie produkcji znacznej części grup asortymentowych przetworów mlecznych. Pod wpływem dużego eksportu oraz zwiększonego spożycia krajowego produkcja masła i tłuszczów mlecznych wzrosła o 12%, serów dojrzewających i topionych o 4-5%, a twarogów o 3%. Produkcję chudego mleka w proszku, mimo znacznie mniejszego eksportu i niskich cen transakcyjnych, zwiększono o 7%. Również o 7% wzrosła produkcja fermentowanych napojów mlecznych innych niż jogurty, z uwagi na duże krajowe spożycie. Wobec systematycznie rosnącej sprzedaży zagranicznej produkcja przetworzonego mleka płynnego, łącznie z mlekiem „przerzutowym” zwiększyła się o 5%. Większa o 2% była też produkcja suszonej serwatki. Ograniczono natomiast wytwarzanie mleka zagęszczonego (o 13%), serów pleśniowych i proszkowanych (o 7,5%), jogurtów (o 5,5%), a także śmietany i pełnego mleka w proszku (po 3%).

Eksport przetworów mlecznych w pierwszych ośmiu miesiącach br., w stosunku do analogicznego okresu przed rokiem, zmniejszył się ilościowo o 5% do ok. 2,51 mld l w przeliczeniu na mleko surowe. Zdecydował o tym spadek wywozu mleka w proszku (o 27%) oraz jogurtów i innych fermentowanych napojów mlecznych (o 14%). Ograniczono również eksport suszonej serwatki (o 8,5%) oraz lodów (o 6%). Zwiększono natomiast sprzedaż za granicę masła, mleka płynnego i śmietany (o 15-16%), serów i twarogów (o 4%), a także kazeiny (o 18%). W wyniku niższych niż przed rokiem cen transakcyjnych wpływy z eksportu zmniejszyły się znacznie bardziej niż wolumen wywozu (o 11% do ok. 1,02 mld EUR).

Import w analizowanym okresie zwiększył się o 11% do ok. 1,15 mld l w ekwiwalencie mleka surowego, a jego wartość wzrosła o 8% do 561,2 mln EUR. Najsilniejszy był wzrost przywozu jogurtów i innych fermentowanych napojów mlecznych (o 57%). Wzrost importu innych przetworów mlecznych, z wyjątkiem suszonej serwatki (spadek o 26%), wyniósł od 7% (masło) do 16% (mleko płynne i śmietana).

W konsekwencji ilościowa nadwyżka eksportu nad importem przetworów mlecznych w okresie styczeń-sierpień 2016 r. zmniejszyła się do ok. 1,36 mld l w przeliczeniu na mleko surowe, tj. o 16% w porównaniu z tym samym okresem 2015 r. Wartość dodatniego salda wymiany handlowej spadła o 27% do 454,7 mln EUR.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2014 I-XII	10 326,3	137,11	.
2015 I-XII	10 558,4	113,40	.
2015 VIII	941,7	107,81	111,26
IX	872,2	108,79	111,98
X	871,7	112,03	116,01
XI	819,8	113,20	116,49
XII	868,1	112,89	117,52*
2016 I	886,9	111,80	114,76
II	854,5	109,54	112,60
III	921,5	105,89	110,45
IV	941,7	102,35	105,16
V	981,5	100,19	102,76
VI	927,5	99,97	101,75
VII	937,3	101,28	102,42
VIII	920,4	104,88	107,26
IX	871,7	111,81	114,21
Wskaźnik zmian w %			
IX 2016 VIII 2016	94,7	106,6	106,5
IX 2016 IX 2015	100,0	102,8	102,0

Źródło: Dane GUS i ZSRIR. * cena uwzględnia premie wypłacone dostawcom.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2014 I-XII	2 882,2	179,5	56,6	420,0	378,1	179,6	406,0	301,3
2015 I-XII	3 123,0	161,6	46,0	412,5	359,2	191,4	429,9	309,5
2015 ^a VII	265,9	15,4	3,7	37,2	31,3	15,9	34,1	27,9
VIII	260,5	12,9	2,9	33,6	29,5	16,1	33,7	27,6
IX	249,5	12,5	4,0	32,7	27,1	14,8	34,0	26,3
X	252,4	12,1	3,1	32,7	28,0	17,1	35,6	26,1
XI	249,8	8,5	3,3	31,2	26,0	15,2	35,9	25,8
XII	264,8	13,3	4,2	28,8	28,2	17,4	33,7	26,3
2016 ^a I	251,7	14,1	3,8	33,0	26,3	19,3	34,7	26,1
II	244,2	13,2	3,6	33,9	25,8	15,5	36,7	25,2
III	278,8	15,6	3,8	34,6	29,6	18,8	39,1	25,9
IV	267,3	17,5	3,0	32,6	28,5	19,0	35,8	24,6
V	262,1	18,2	3,8	32,7	31,7	19,2	37,7	26,2
VI	246,7	15,6	2,6	34,4	31,2	15,0	35,0	26,4
VII	267,1	13,7	2,1	32,8	30,4	16,5	34,4	26,1
VIII	265,8	12,1	2,3	31,3	29,8	16,5	36,7	27,6
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)								
VIII 2016 VII 2016	99,5	88,3	111,9	95,2	97,9	100,1	106,5	106,0
VIII 2016 VIII 2015	102,1	93,9	79,6	93,0	100,9	102,8	108,8	100,0

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników.

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże i chłodnicze do 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	w folii	UHT	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2015 VII	1,89	1,87	7,65	10,76	13,31	14,80	0,90	5,54	9,94	11,24
VIII	1,88	1,80	7,47	10,69	13,13	14,65	0,88	5,53	9,94	11,14
IX	1,89	1,80	7,50	10,49	13,40	14,84	0,86	5,53	9,92	11,40
X	1,89	1,81	7,74	10,79	13,89	15,05	0,85	5,54	9,92	11,71
XI	1,89	1,81	7,78	10,88	13,93	15,24	0,84	5,53	9,89	11,96
XII	1,90	1,80	7,58	10,82	13,89	15,19	0,84	5,53	9,82	11,87
2016 I	1,89	1,83	7,47	10,78	13,63	14,95	0,89	5,51	9,93	11,62
II	1,89	1,82	7,41	10,68	13,23	14,63	0,89	5,49	9,90	11,32
III	1,87	1,80	7,35	10,55	12,67	14,26	0,89	5,43	9,83	11,00
IV	1,87	1,80	7,29	10,11	12,29	13,82	0,88	5,42	9,84	10,50
V	1,86	1,78	7,30	10,08	12,13	13,71	0,89	5,36	9,83	10,38
VI	1,85	1,76	7,32	10,15	12,93	14,30	0,88	5,39	9,81	11,04
VII	1,85	1,78	7,50	10,24	14,14	15,48	0,89	5,38	9,77	11,77
VIII	1,86	1,81	7,76	10,31	14,97	16,33	0,88	5,45	9,78	12,84
IX	1,87	1,87	8,20	10,73	16,66	17,81	0,88	5,53	9,86	13,91
X ^a	1,84	1,93	7,90	10,50	16,89	18,54	.	5,32	8,98	14,48
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2016</u> VIII 2016	100,5	103,3	105,7	104,1	111,3	109,1	100,0	101,5	100,8	108,3
<u>IX 2016</u> IX 2015	98,9	103,9	109,3	102,3	124,3	120,0	102,3	100,0	99,4	122,0

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR notowane w dniach 24-30 X 2016 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3,2-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	paster.	UHT								
2015 VII	2,63	2,88	16,92	3,38	4,07	0,72	1,23	1,67	14,16	18,95
VIII	2,61	2,82	17,15	3,40	4,03	0,71	1,21	1,68	14,20	18,43
IX	2,59	2,85	17,19	3,38	3,96	0,71	1,20	1,67	14,14	18,41
X	2,59	2,83	17,11	3,38	3,97	0,71	1,20	1,65	14,05	18,33
XI	2,57	2,77	16,98	3,38	3,98	0,72	1,20	1,67	14,08	18,26
XII	2,54	2,80	16,79	3,35	3,98	0,72	1,20	1,65	13,94	17,98
2016 I	2,54	2,80	16,85	3,37	3,96	0,72	1,19	1,67	13,88	17,85
II	2,51	2,76	17,00	3,37	3,96	0,72	1,19	1,65	13,81	17,80
III	2,51	2,75	17,04	3,36	3,90	0,72	1,19	1,65	13,87	17,53
IV	2,48	2,71	16,92	3,38	3,84	0,72	1,18	1,64	13,83	17,33
V	2,48	2,72	17,00	3,37	3,82	0,72	1,19	1,63	13,69	17,11
VI	2,48	2,69	16,84	3,35	3,83	0,72	1,18	1,63	13,83	17,02
VII	2,47	2,69	16,89	3,34	3,89	0,72	1,16	1,63	13,67	17,32
VIII	2,49	2,70	16,95	3,35	4,03	0,72	1,16	1,63	13,63	17,75
IX	2,49	2,70	16,62	3,34	4,19	0,72	1,16	1,63	13,62	18,45
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2016</u> VIII 2016	100,0	100,0	98,1	99,7	104,0	100,0	100,0	100,0	99,9	103,9
<u>IX 2016</u> IX 2015	96,1	94,7	96,7	98,8	105,8	101,4	96,7	97,6	96,3	100,2

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

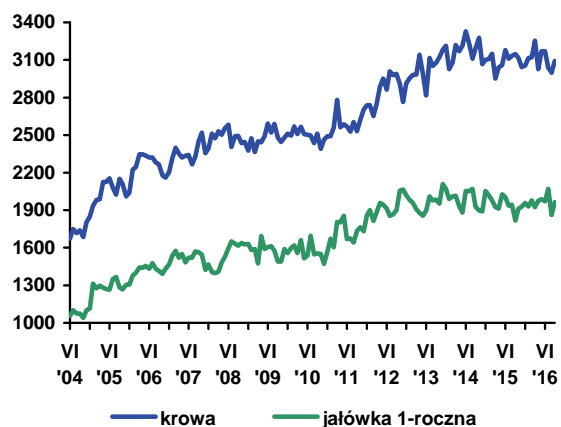
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2014 I-XII	157,7	207,5	35,7	385,5	110,2	118,5	65,6	14,9	191,2	34,2
2015 I-XII	142,4	223,2	41,3	525,8	101,5	106,4	76,2	13,7	212,4	38,7
2015 VII	14,6	20,0	3,1	46,0	8,8	9,1	7,1	0,9	19,7	2,8
VIII	13,4	18,6	3,1	46,5	7,8	8,4	6,6	1,3	21,1	3,3
IX	10,8	20,4	3,2	45,5	8,0	8,8	7,0	1,6	22,0	3,0
X	7,8	19,7	2,6	50,4	8,1	8,9	7,6	1,4	17,9	3,2
XI	8,1	19,3	3,3	45,2	7,7	8,7	7,1	1,3	16,7	3,6
XII	11,8	18,2	3,1	46,9	7,2	11,3	5,9	1,1	17,9	3,3
2016 I	10,9	17,2	2,8	32,5	7,9	12,4	5,9	0,9	19,7	3,4
II	8,2	17,9	4,9	48,2	8,1	11,2	6,0	1,0	10,1	3,6
III	8,7	19,7	4,3	51,7	9,0	12,7	6,8	0,8	16,2	6,7
IV	11,4	18,1	5,2	53,5	6,9	10,0	6,6	1,0	17,6	6,5
V	8,0	21,0	5,2	54,6	7,1	8,5	7,2	1,0	22,7	5,7
VI	9,8	19,6	4,6	51,1	7,9	8,7	6,8	1,0	23,0	5,8
VII	9,9	18,7	3,6	55,8	7,4	7,4	6,9	1,7	25,3	4,2
VIII	8,7	19,4	2,9	45,9	6,5	7,4	7,6	1,4	26,0	4,4
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)										
VIII 2016 VII 2016	87,8	103,8	81,4	82,1	88,7	100,1	109,6	87,5	102,6	104,5
VIII 2016 VIII 2015	64,6	104,5	94,2	98,6	83,5	88,0	115,9	110,6	123,3	132,5

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

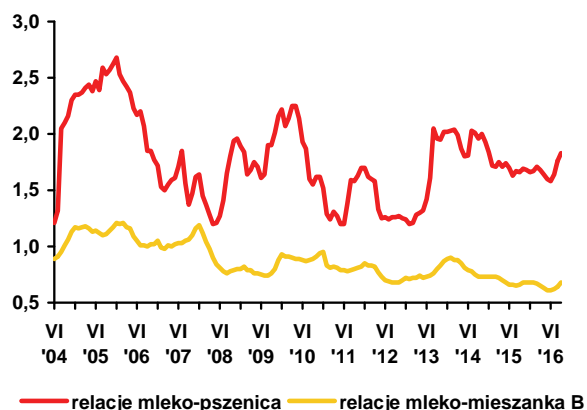
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2014 I-XII	2 775	3 195	3 416	698	1 200	1 889	3 756	4 008	469	1 548
2015 I-XII	1 972	2 677	2 924	506	1 098	2 289	3 442	3 531	409	1 330
2015 VII	1 992	2 602	2 940	506	1 078	2 475	3 248	3 686	398	1 281
VIII	2 036	2 633	2 941	439	1 093	2 819	3 374	3 468	413	1 244
IX	1 927	2 590	2 896	473	1 125	2 650	3 242	3 340	338	1 268
X	1 760	2 635	2 893	459	1 121	2 650	3 299	3 429	458	1 241
XI	1 973	2 764	2 907	476	1 117	2 207	3 498	3 553	448	1 437
XII	1 957	2 731	2 911	452	1 118	1 930	3 451	3 611	467	1 339
2016 I	1 881	2 632	2 897	470	1 130	1 777	3 131	3 645	511	1 327
II	1 924	2 501	2 618	426	1 062	1 914	3 044	3 391	528	1 228
III	1 783	2 478	2 544	359	1 073	1 631	2 947	3 480	458	1 143
IV	1 684	2 461	2 477	353	1 165	1 952	3 377	3 463	367	1 175
V	1 571	2 551	2 552	399	1 129	2 044	3 248	3 254	512	1 162
VI	1 622	2 466	2 657	434	1 087	2 318	3 144	3 226	378	1 157
VII	1 754	2 510	2 631	440	1 091	2 061	3 157	3 387	590	1 136
VIII	1 791	2 750	3 090	456	1 175	2 231	3 224	3 451	409	1 132
Wskaźnik zmian w %										
VIII 2016 VII 2016	102,1	109,6	117,4	103,6	107,7	108,2	102,1	101,9	69,3	99,6
VIII 2016 VIII 2015	88,0	104,4	105,1	103,9	107,5	79,1	95,6	99,5	99,0	91,0

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie wstępnych danych MF.

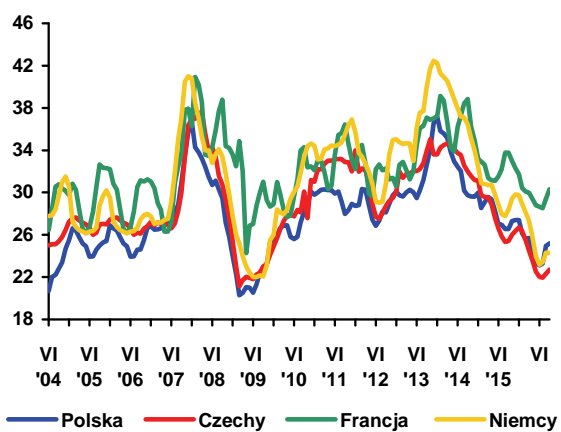
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

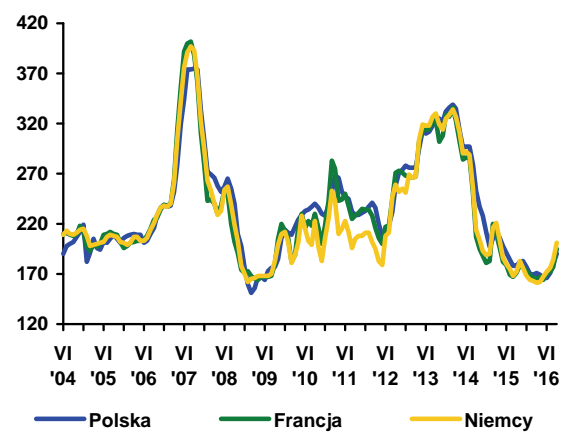
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

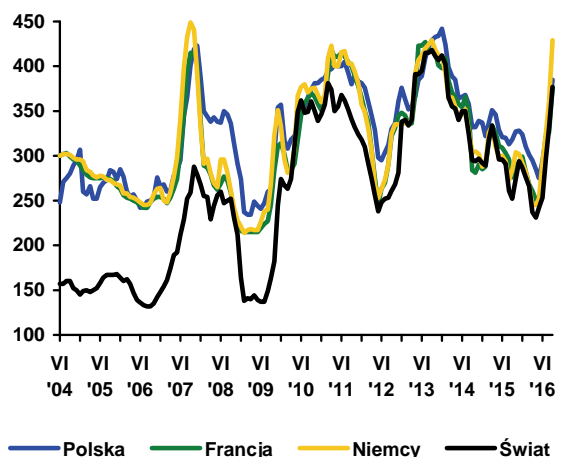
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

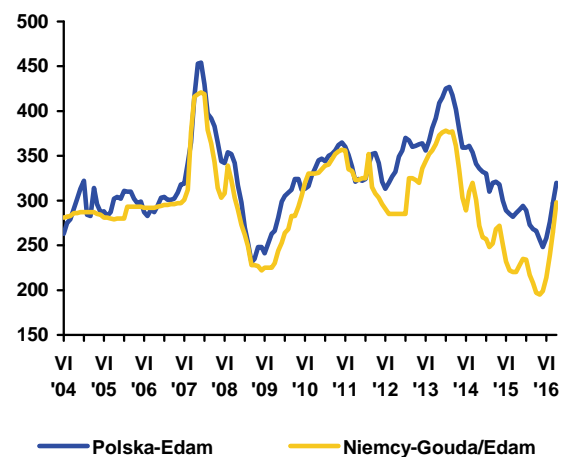
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Komisji Europejskiej, Dairy Markets i Dairy Economic Consulting CLAL.

Dorota Pasińska

Zgodnie z prognozą USDA światowa produkcja i import wołowiny w br. będą większe niż przed rokiem odpowiednio o 0,8% i 0,2%, natomiast eksport zmaleje o 1%.

Eksperti Komisji Europejskiej przewidują, że produkcja wołowiny w UE w br. wzrośnie o ponad 2%, będzie to rezultatem przede wszystkim zwiększenia ubojów krów mlecznych. Oczekuje się, że wywóz wołowiny zwiększy się o ok. 10%, a przywóz o 3%. Dynamicznie będą rosły również obroty żywymi zwierzętami, pod wpływem przede wszystkim popytu ze strony krajów zlokalizowanych blisko Morza Śródziemnego (głównie Turcji, Libanu i Izraela). W związku z wyższą podażą wołowiny zarówno na

rynku światowym jak i unijnym ocenia się, że uwarunkowania w handlu zagranicznym produktami wołowymi w br. są trudniejsze niż przed rokiem. Sytuację trochę łagodzi spadek produkcji w Australii, jednego z większych światowych eksporterów.

W ciągu dziewięciu miesięcy 2016 r. średnia cena skupu bydła w Polsce była niższa o około 3,1% niż przed rokiem i wynosiła 5,92 zł/kg. We wrześniu cena ta spadła do 6,07 zł/kg w. ż. i była o 0,2% niższa niż przed miesiącem. Ceny skupu młodego bydła były podobne jak przed miesiącem (6,52 zł/kg w. ż.). Relacje cen żywicz: mieszanka dla opasów w I kwartale br. zaczęły się zawężać na skutek spadku cen bydła. W kolejnych miesiącach relacja ta była korzystniejsza i zbliżyła się poziomem do tej sprzed roku, a w sierpniu i we wrześniu była nawet wyższa niż przed rokiem.

Utrzymuje się regionalne zróżnicowanie cen zakupu bydła przez ubojnie oraz cen sprzedaży ćwierci z byków do dwóch lat i krów. W trzecim tygodniu października 2016 r., najniższe ceny skupu bydła zanotowano w regionie północnym (5,34 zł/kg), a najwyższe w regionie południowym (6,17 zł/kg). Ceny ćwierci z krów i byków były najtańsze w regionie centralnym (i wynosiły odpowiednio 9265 zł/tonę i 12421 zł/tonę), natomiast ceny ćwierci z byków do dwóch lat były najwyższe w regionie południowym (13144 zł/tonę), a krów w regionie północnym (9683 zł/tonę).

Polska wołowina w br. jest nadal konkurencyjna cenowo. Zgodnie z Informacjami Komisji Europejskiej w okresie 10-16.10.2016 przeciętna cena tusz kategorii A/C/Z w Polsce klasy R3 była o ok. 13% niższa niż średnia cena unijna tego produktu (ceny te wnosyły odpowiednio 312,39 EUR/

tonę i 359,95 EUR/tonę), tusz młodego bydła w wieku 8-12 miesięcy (kategorii Z klasy U+R+O) o 17% (ceny te wynosiły odpowiednio 304,87 EUR/tonę i 367,08 EUR/tonę), a tusz młodego męskiego bydła w wieku 12-24 miesiące (kategorii A klasy U+R+O) o 13% (ceny te wynosiły odpowiednio 312,43 EUR/tonę i 358,73 EUR/tonę).

Od stycznia do września 2016 r. ceny detaliczne mięsa wołowego z kością (rostbef lub antrykot) wzrosły z 26,03 zł/kg do 26,24 zł/kg, mięsa cielęcego z kością z 28,24 zł/kg do 28,40 zł/kg, mięsa cielęcego bez kości z 47,10 zł/kg do 47,11 zł/kg, a ceny mięsa wołowego z kością (szponder) spadły z 18,57 zł/kg do 18,36 zł/kg i mięsa wołowego bez kości z udźca z 32,68 zł/kg do 32,56 zł/kg. Mięso wołowe zdrożało w detalu o 0,3%, a cielęce o 1,2%. We wrześniu br. cena wołowiny była o 0,2% wyższa, a cielęciny o 0,1% niższa niż w poprzednim miesiącu.

Liczba ubitych sztuk bydła wzrosła w ciągu 8 miesięcy 2016 r. o prawie 8% (do 1 171 tys. szt.) na co złożyło się zwiększenie ubojów byków o 4%, krów o 13%, jałówek o 14% i cieląt o 1%. Podobnie jak przed rokiem największy udział wśród ubitych sztuk bydła miały byki (49%). Znaczny udział w strukturze ubojów miały krowy (ok. 32%), co może świadczyć o postępującej restrukturyzacji sektora mleczarskiego, stymulowanej niskimi cenami skupu mleka, choć w ostatnich miesiącach rosnących.

Eksport żywca wołowego, mięsa oraz przetworów wołowych w pierwszych ośmiu miesiącach 2016 r. był większy o ok. 1% w porównaniu z rokiem poprzednim. Było to wypadkową wzrostu eksportu mięsa schłodzonego o 3%, przetworów wołowych o 2% oraz spadku wywozu mięsa mrożonego o 3%, mięsa solonego i wędzonego o 8%, a bydła o 10%. Dominującą pozycję w eksporcie, podobnie jak przed rokiem, miało mięso wołowe świeże, schłodzone i mrożone, którego udział w strukturze ilościowej wywozu wynosił około 90%. Import żywca wołowego, mięsa oraz przetworów wołowych w tym okresie został zwiększony o 5%, było to wypadkową 24% wzrostu przywozu mięsa schłodzonego przy 7% zmniejszeniu mięsa mrożonego oraz stabilizacji przywozu przetworów wołowych oraz 2% spadku przywozu bydła.

Przy wzroście wielkości obrotów handlowych żywcem wołowym, mięsem i przetworami wołowymi dodatnie saldo obrotów handlu zagranicznego sektora wołowego w pierwszych ośmiu miesiącach wzrosło o 1% do ok. 774,8 mln EUR.

Tab. 1. Skup, eksport i import produktów wołowych (w tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego w wadze żywej ¹	Eksport produktów wołowych w tys. ton			Import produktów wołowych w tys. ton		
			Ogółem	Żywiec	Mięso świeże, schłodzone i mrożone	Ogółem	Żywiec	Mięso świeże, schłodzone i mrożone
2014	I-XII	675,0	354,8	20,4	308,8	70,0	42,2	25,1
2015	I-XII	832,1	410,4	19,2	370,0	56,3	31,8	2,7
2015	IX	35,4	39,2	2,0	35,5	4,5	2,8	1,6
	X	36,1	39,7	2,2	35,8	5,5	2,6	2,7
	XI	33,9	35,1	1,3	32,1	4,9	2,2	2,5
	XII	32,0	34,1	1,5	30,7	4,9	3,0	1,8
2016	I	29,9	29,1	1,1	26,5	5,2	2,4	2,7
	II	31,9	31,6	1,3	28,7	4,4	2,7	1,6
	III	37,5	34,9	1,4	31,6	5,0	2,6	2,3
	IV	32,7	34,4	1,3	31,1	5,4	3,5	1,7
	V	31,2	32,6	1,3	29,6	5,4	3,0	2,3
	VI	33,8	36,6	1,9	32,9	4,4	2,1	2,1
	VII	30,8	34,2	1,6	30,9	4,0	2,3	1,6
	VIII	30,5	32,0	1,2	28,6	4,4	2,2	2,1
	IX	31,2	-	-	-	-	-	-
w % skupu	sprzed roku	88,1	-	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	102,3	-	-	-	-	-	-

Źródło: Na podstawie danych MF, skup na podstawie Biuletynu Statystycznego GUS.

¹ Dane za okresy miesięczne dotyczące skupu produktów rolnych dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością Rostbef w zł/kg	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością* w zł/kg	Relacje ceny zbytu wołowiny z kością do ceny żywca wołowego	Relacje ceny detalicznej wołowiny z kością do ceny żywca wołowego
2015	VI	6,22	9,66	24,79	25,80	3,99	4,15
	VII	5,81	9,50	24,79	25,93	4,27	4,46
	VIII	5,86	9,52	24,82	25,96	4,24	4,43
	IX	5,83	9,57	24,80	26,01	4,25	4,46
	X	5,91	9,56	24,87	26,02	4,21	4,40
	XI	6,11	9,59	25,02	26,12	4,09	4,27
2016	XII	6,16	9,84	25,08	26,05	4,07	4,23
	I	6,10	9,56	25,07	26,03	4,11	4,27
	II	5,96	8,77	25,11	26,06	4,21	4,37
	III	5,50	9,28	25,11	26,21	4,57	4,77
	IV	5,94	9,24	25,02	26,03	4,21	4,38
	V	6,09	9,33	25,02	25,93	4,11	4,26
	VI	6,11	9,17	25,02	25,94	4,09	4,25
	VII	5,96	10,72	25,10	26,12	4,21	4,38
	VIII	6,08	9,10	25,11	26,18	4,13	4,31
IX	6,07	9,11	25,12	26,24	4,14	4,32	
w % ceny	sprzed roku	104,1	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	99,8	-	-	-	-	-

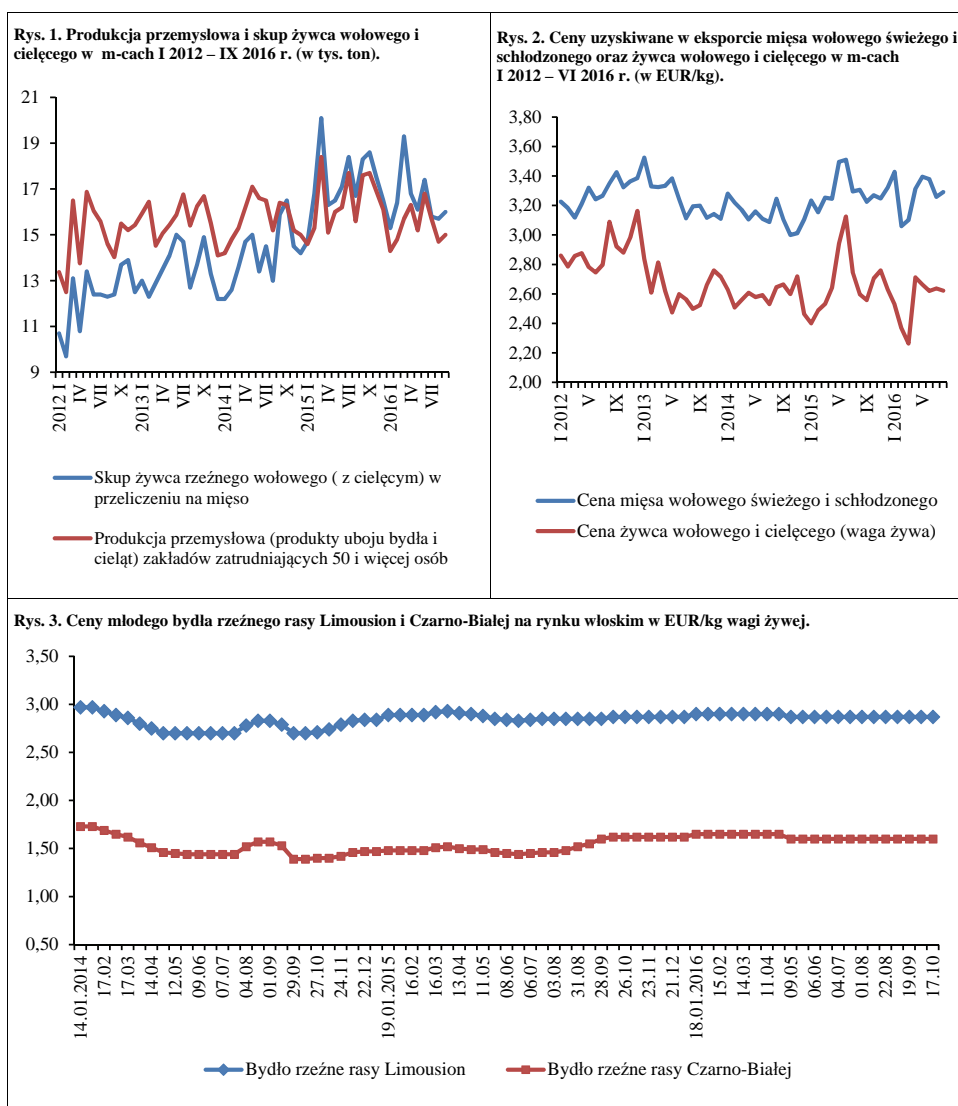
* obejmuje średnie ceny detaliczne antrykotu i rostbefu

Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Ceny zakupu bydła rzeźnego w ubojniach, ceny targowiskowe cieląt i ceny zbytu wołowiny

Wyszczególnienie	I 2016	II 2016	III 2016	IV 2016	V 2016	VI 2016	VII 2016	VIII 2016	IX 2016	X 2016
	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach (zł/kg wagi żywej):										
Bydło ogółem	6,19	6,01	6,11	6,04	6,14	6,28	5,99	6,08	6,22	6,04
Byki do 2 lat	7,12	6,86	6,93	6,83	6,92	7,02	6,86	7,05	7,16	7,00
Krowy	4,57	4,64	4,70	4,64	4,69	4,83	4,58	4,47	4,60	4,49
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg (zł/kg wagi żywej)	10,90	10,74	10,95	11,26	11,11	11,40	11,58	11,40	11,67	11,80
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych (zł/tonę):										
ćwierci z byków do 2 lat	13206	12758	12608	12219	12453	12462	12749	12708	13103	12759
ćwierci z krów rzeźnych	9726	9880	9775	9640	9802	10157	9278	9218	9631	9435
Średnia cena rynkowa (EUR/100 kg) tuszy od młodego bydła:										
UE	381,67	376,01	374,23	367,06	361,20	362,01	356,04	361,16	363,98	359,35
Polska	309,60	297,29	307,62	303,35	299,00	302,71	297,13	315,16	316,65	312,39

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, danych KE.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS, MF, FAMMU.

Od czerwca 2016 r. ceny trzody w Unii Europejskiej rosły w skali roku. Początkowo stopa ich wzrostu wyniosła kilka procent, ale w lipcu i w sierpniu wzrosła odpowiednio do 12% i 14%. We wrześniu cena trzody klasy E w UE-28 wyniosła 165,65 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 13% wyższa niż rok wcześniej. W kolejnych tygodniach października cena trzody malała po 2-3% i w rezultacie średnia cena miesięczna wyniosła 159,36 EUR/100 kg. Co prawda była ona nadal o 12% wyższa niż rok wcześniej, ale o 4% niższa niż we wrześniu. Jej spadek w stosunku do września jest normalnym o tej porze spadkiem sezonowym, ale tegoroczna skala wydaje się relatywnie duża, gdyż w 2015 r. było to 3%. Jeszcze głębszy sezonowy spadek cen trzody dotyczył Niemiec, w których cena trzody w październiku 2016 r. obniżyła się o 6% w stosunku do września, podczas gdy w październiku 2015 r. w stosunku do września 2015 r. o 2%. W Polsce w obu latach spadek cen wyrażonych w euro był jednakowy i wynosił 5%.

Relatywnie głęboki sezonowy spadek cen może nie jest groźny, ale jeśli taka sytuacja będzie powtarzała się w kolejnych miesiącach, to można przypuszczać, że jej powodem jest zmniejszenie popytu na wieprzowinę, zarówno na rynku wewnętrznym (UE-28), jak i w krajach trzecich (eksport). Trudno powiedzieć jak duża jest podaż wieprzowiny, choć redukcje pogłowia w grudniu i w czerwcu sugerują jej zmniejszenie, w stosunku do roku poprzedniego, we wszystkich krajach, liczących się w tej produkcji. W takim przypadku ceny zazwyczaj rosną, a ich sezonowe obniżki są niewielkie.

Ceny żywca wieprzowego na polskim rynku zaczęły rosnąć wcześniej niż ceny unijne. Już w maju cena skupu trzody wynosząca 4,50 zł/kg była o 6% wyższa niż rok wcześniej, do czego przyczyniła się deprecjacja złotego względem euro. Ten sam czynnik decydował o tym, że wzrosty cen w kolejnych miesiącach, były większe niż cen wyrażonych w euro. W lipcu i w sierpniu ceny trzody w Polsce były wyższe niż rok wcześniej o 20%, a we wrześniu o 15% (5,29 zł/kg). W październiku, podobnie jak w całej Unii Europejskiej ceny trzody obniżały się z tygodnia na tydzień. Z danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej wynika, że na po-

czątku października cena skupu trzody wyniosła 5,45 zł/kg, ale tracąc po 3% tygodniowo, w tygodniu kończącym się 23.10.2016 wyniosła tylko 4,95 zł/kg. W rezultacie średnia cena w październiku mogła zawierać się w przedziale 5,10-5,20 zł/kg, co oznacza, że w stosunku do października 2015 r. była wyższa o 11-13%, ale w stosunku do września 2016 r. niższa o 2-4%.

W Polsce bardzo poważnym problemem jest ponadto choroba ASF. Zamyka ona przed polskimi eksporterami niektóre rynki, w tym rynek chiński, który w 2016 r. był szczególnie korzystny dla unijnych eksporterów, zwłaszcza hiszpańskich, niemieckich czy duńskich. Dodatkowo może ona ograniczać konsumpcję na rynku krajowym, zwłaszcza w sytuacji niskich cen drobiu. We wrześniu 2016 r. ceny detaliczne wieprzowiny były o 5,5% wyższe niż we wrześniu 2015 r. i 7,5% wyższe niż w grudniu 2015 r. Tymczasem ceny detaliczne drobiu były we wrześniu niższe o 4,3% niż we wrześniu 2015 r., a w stosunku do grudnia wyższe o 3,5%.

Nie ma mimo to wątpliwości, że w następnych miesiącach tego, a także nadchodzącego roku, ceny trzody będą wyższe niż rok wcześniej, choć skala ich wzrostu może z różnych względów być niższa od oczekiwanej. Wyższe ceny będą niewątpliwie poprawiały opłacalność chowu. We wrześniu relacja cen trzoda:żyto wyniosła 1:8,8, a trzoda:jęczmień 1:7,8. W październiku mogło to być odpowiednio 1:8,4-8,6 i 1:7,5-7,7. Relacje te są o 15-20% szersze niż rok wcześniej. Można je więc uznać za dobre. Powinny one prowadzić do zmniejszenia stopy spadku pogłowia w grudniu 2016 r. oraz w czerwcu 2017 r. Wpływ na to mogą mieć jednak obawy rolników związane z ASF. We wrześniu ceny prosiąt, były po raz pierwszy w tym roku wyższe niż rok wcześniej o 8,6%, co może sygnalizować większe zainteresowanie chowem świń.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton	
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b		
2015	I	116,7	123,9	60,7	90,9	53,5	100,9	7,2
	II	100,9	120,5	55,5	109,1	50,5	112,0	5,0
	III	134,6	125,0	63,5	127,1	66,3	118,8	-2,8
	IV	106,3	92,9	55,8	100,9	53,8	93,2	2,0
	V	116,7	127,7	59,6	96,3	56,8	115,0	2,8
	VI	118,2	123,6	62,0	121,6	57,6	109,9	4,4
	VII	117,1	111,5	64,9	113,7	60,9	113,2	4,0
	VIII	108,5	106,4	61,9	105,5	58,8	108,9	3,1
	IX	117,3	100,9	67,6	99,3	63,3	115,3	4,4
	X	131,1	109,2	69,5	99,4	61,7	98,2	9,4
	XI	128,9	115,0	65,8	103,8	57,5	111,0	7,9
	XII	135,0	113,3	58,5	99,5	60,9	106,1	-2,4
2016	I	126,5	108,4	58,7	96,7	52,7	98,5	6,0
	II	126,5	125,3	65,7	118,4	53,7	106,3	12,0
	III	131,7	97,8	62,9	99,1	68,3	103,0	-5,4
	IV	119,9	112,8	66,7	119,5	55,9	103,9	10,8
	V	122,5	105,0	61,7	103,5	59,1	104,0	2,6
	VI	119,2	100,8	70,8	114,2	53,3	92,5	17,5
	VII	111,3	95,0	56,6	87,2	56,5	92,8	0,1
	VIII	125,0	115,2	63,4	102,4	59,4	101,0	4,0
	IX	123,5	105,3	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku= 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów.

Źródło: Dane GUS, CIHZ i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, mieszanki T-2, Prowitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Relacje cen trzody do targowiskowych cen:		Cena mieszanki T-2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T-2	Cena Prowitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Prowit	Cena prosiąt w zł/szt.	
		żyta	jęczmienia						
2015	I	4,05	6,8	5,6	137,46	2,9	264,24	1,5	153
	II	4,44	7,8	6,2	137,12	3,2	264,13	1,7	152
	III	4,38	7,6	6,0	136,95	3,2	264,19	1,7	159
	IV	4,40	7,6	6,1	136,49	3,2	264,57	1,7	164
	V	4,23	7,4	6,0	136,14	3,1	263,85	1,6	163
	VI	4,43	7,9	6,5	135,96	3,3	263,34	1,7	158
	VII	4,41	7,7	6,4	135,18	3,3	263,00	1,7	154
	VIII	4,38	7,5	6,4	134,91	3,2	262,76	1,7	155
	IX	4,61	7,6	6,5	135,41	3,4	262,64	1,8	151
	X	4,38	7,3	6,2	135,71	3,2	261,84	1,7	151
	XI	3,87	6,5	5,5	136,53	2,8	261,29	1,5	146
	XII	3,84	6,3	5,4	136,76	2,8	261,17	1,5	144
2016	I	3,96	6,4	5,5	136,37	2,9	260,16	1,5	143
	II	4,10	6,9	5,7	137,95	3,0	258,05	1,6	139
	III	4,20	7,1	5,9	136,91	3,1	255,47	1,6	146
	IV	4,10	7,0	5,8	136,81	3,0	254,47	1,6	147
	V	4,50	7,6	6,4	136,59	3,3	252,96	1,8	153
	VI	4,90	8,2	7,0	137,30	3,6	253,06	1,9	151
	VII	5,30	8,8	7,6	137,31	3,9	253,46	2,1	155
	VIII	5,31	9,3	8,0	137,36	3,9	253,98	2,1	155
	IX	5,29	8,8	7,8	136,31	3,9	254,17	2,1	164

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2015 I	5,32	12,50	19,88	12,62	14,34	24,34	15,58	114,7	122,4	123,5
II	5,83	12,38	19,81	12,48	13,98	24,18	15,50	112,9	122,1	124,2
III	5,75	12,50	19,88	12,57	14,02	24,22	15,50	112,2	121,8	123,3
IV	5,76	12,49	19,86	12,55	14,07	24,34	15,32	112,7	122,6	122,1
V	5,54	12,44	19,92	12,56	13,96	24,46	15,40	112,2	122,8	122,6
VI	5,80	12,47	19,95	12,55	13,81	24,42	15,41	110,7	122,4	122,8
VII	5,78	12,46	19,94	12,54	13,84	24,27	15,46	111,1	121,7	123,3
VIII	5,74	12,46	19,90	12,51	13,89	24,22	15,39	111,5	121,7	123,0
IX	6,04	12,65	19,94	12,52	14,00	24,24	15,50	110,7	121,6	123,8
X	5,74	12,63	19,88	12,61	14,09	24,09	15,44	111,6	121,2	122,4
XI	5,07	12,42	19,83	12,55	13,98	24,22	15,31	112,6	122,1	122,0
XII	5,03	12,39	19,83	12,50	13,79	24,01	15,41	111,3	121,1	123,3
2016 I	5,19	12,32	19,78	12,36	13,69	23,92	15,37	111,1	120,9	124,4
II	5,37	12,23	19,70	12,30	13,65	24,08	15,27	111,6	122,2	124,1
III	5,50	12,27	19,71	12,33	13,49	24,09	15,26	109,9	122,2	123,8
IV	5,37	12,25	19,72	12,26	13,55	24,12	15,20	110,6	122,3	124,0
V	5,89	12,56	19,76	12,28	13,62	24,04	15,09	108,4	121,7	122,9
VI	6,41	12,84	19,82	12,34	13,89	24,43	15,31	108,2	123,3	124,1
VII	6,94	13,10	20,07	12,53	14,25	24,65	15,10	108,8	122,8	120,5
VIII	6,95	13,18	20,21	12,38	14,46	24,92	15,53	109,7	123,3	125,4
IX	6,91				14,50	24,86	15,59			

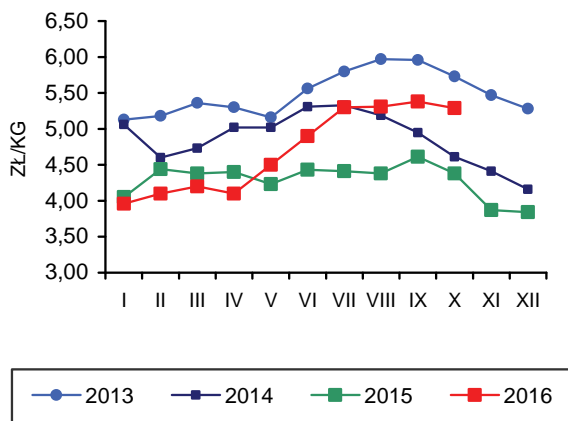
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

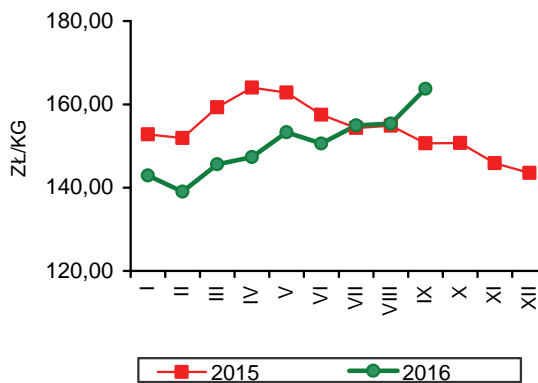
Lata i miesiące	UE-28	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-27	Niemczech	Danii
2015 I	130,12	126,28	132,28	124,34	97,0	95,5	101,6
II	137,02	139,91	143,73	122,84	102,1	97,3	113,9
III	141,13	141,61	145,69	129,28	100,3	97,2	109,5
IV	144,04	146,61	148,78	131,37	101,8	98,5	111,6
V	142,03	139,59	146,34	135,63	98,3	95,4	102,9
VI	146,44	143,84	150,88	136,05	98,2	95,3	105,7
VII	144,25	140,56	144,07	135,09	97,4	97,6	104,0
VIII	142,82	138,70	141,28	129,47	97,1	98,2	107,1
IX	146,65	145,41	149,22	131,07	99,2	97,4	110,9
X	141,97	137,94	145,67	132,84	97,2	94,7	103,8
XI	132,07	123,47	134,04	129,09	93,5	92,1	95,6
XII	126,21	119,77	128,77	124,40	94,5	93,0	96,3
2016 I	127,45	122,08	132,89	121,82	95,6	91,9	100,2
II	127,66	126,29	133,20	121,81	98,9	94,8	103,7
III	127,29	130,92	131,93	120,13	102,9	99,2	109,0
IV	127,57	127,53	131,85	123,73	100,0	96,7	103,1
V	136,85	136,86	143,89	128,84	100,0	95,1	106,2
VI	151,40	150,30	157,84	140,85	99,3	95,2	106,7
VII	161,54	161,22	168,60	149,63	99,8	95,6	107,7
VIII	163,47	163,28	169,78	147,14	99,9	96,2	111,0
IX	165,65	164,76	172,77	150,90	99,5	95,4	109,2

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

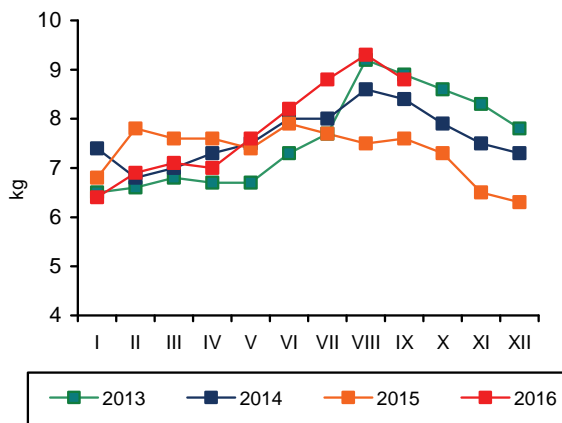
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

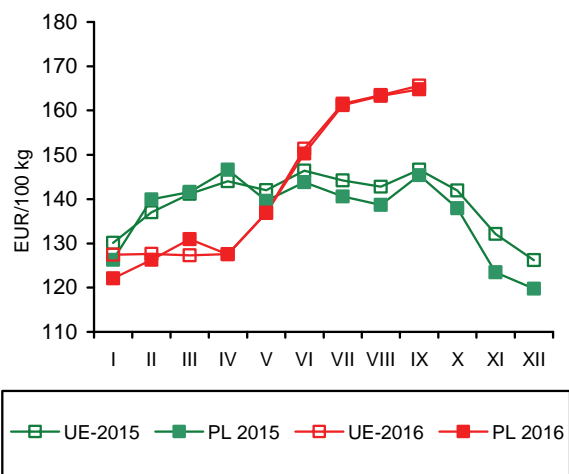
Rys. 2. Miesięczne ceny prosiąt w Polsce

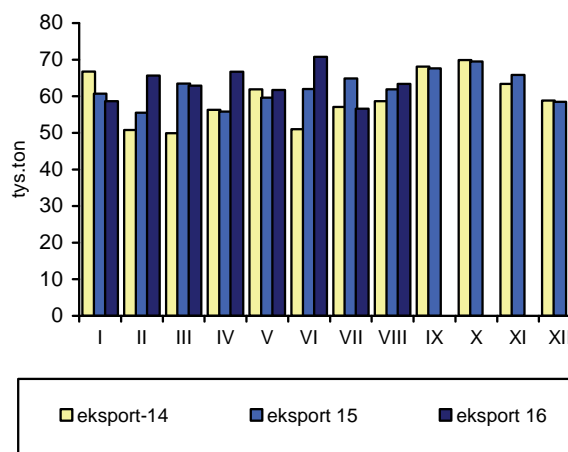
Rys. 3. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

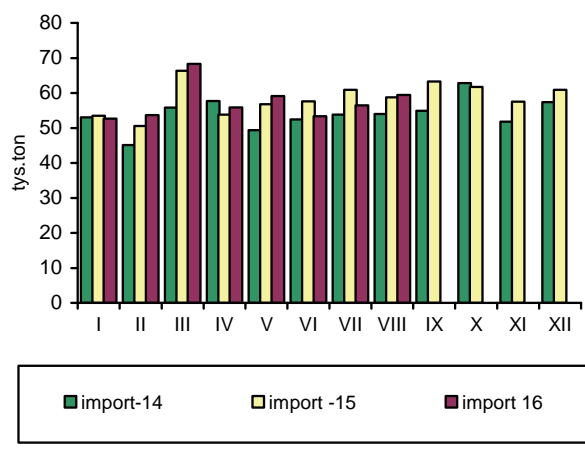
Rys. 4. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 5. Polski eksport produktów wieprzowych

Rys. 6. Polski import produktów wieprzowych

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Utrzymuje się silna wzrostowa dynamika produkcji mięsa drobiowego. Zakłady przemysłu drobiarskiego zatrudniające 50 i więcej stałych pracowników, wytworzyły we wrześniu 2016 r. ok. 211 tys. ton tego mięsa. Jest to poziom o 2,4% wyższy niż przed miesiącem i o 22,7%, tj. o 39 tys. ton wyższy niż przed rokiem. Produkcja mięsa drobiowego w dużych zakładach zwiększyła się w okresie dziewięciu miesięcy br. o ok. 275 tys. ton, tj. o 17,8% w porównaniu z analogicznym okresem w poprzednim roku.

Sprzedaż zagraniczna była nadal głównym czynnikiem sprawczym rozwoju całej branży drobiarskiej. W sierpniu 2016 r. sprzedano za granicę o 24,2%, tj. o ok. 14,3 tys. ton więcej mięsa drobiowego niż w roku poprzednim, ale o 1,5% mniej niż przed miesiącem. Import zwiększył się o 23% w relacji do poprzedniego roku, ale w porównaniu z lipcem br. był o 7,8% mniejszy. W ciągu ośmiu miesięcy 2016 r. łączny eksport mięsa drobiowego wzrósł o 16,9%, tj. o ok. 89 tys. ton, natomiast import był o 10,6%, tj. o ok. 3 tys. ton mniejszy. Eksport stanowił ok. 34% przemysłowej produkcji mięsa drobiowego wytwarzanej w średnich i dużych przedsiębiorstwach przemysłowych.

W ciągu dziewięciu miesięcy 2016 r. nieznacznie obniżyły się koszty paszowe w chowie drobiu rzeźnego. Pełnoporcjowe mieszanki pasz dla kurcząt potaniały o 0,3% w relacji do analogicznego okresu przed rokiem, natomiast dla indyków o 1,5%. We wrześniu br., w porównaniu do września 2015 r., pasze dla kurcząt były średnio o 0,2%, a dla indyków o 0,6% tańsze.

W okresie dziesięciu miesięcy br. ceny skupu kurcząt obniżyły się o 5,1%, a indyków o 10% w relacji rok do roku. W październiku ceny skupu kurcząt obniżyły się o 5,6% w relacji do poprzedniego miesiąca i o 8,4% w relacji rok do roku. Ceny skupu indyków rzeźnych były o 1,2% niższe niż przed miesiącem i o 16,9% niższe niż przed rokiem. Wiąże się to z dużą podażą drobiu rzeźnego. Średnia relacja cen żywiec/pasza wyniosła w okresie dziewięciu miesięcy 2016 r. na rynku kurcząt 2,62 wobec 2,77 przed rokiem, a na rynku indyków 3,82 wobec 4,48. Optymalność produkcji kurcząt i indyków znacząco się pogorszyła w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Na rynku kurcząt relacja cen żywiec/pasza kształtuje się już blisko poziomu granicznego. Na rynku indyków, mimo silnego spadku cen skupu, produkcja jest nadal rentowna, choć znacząco mniej.

Ceny uzyskiwane przez przemysłowe drobiu ubojnie za tuszki kurcząt wzrosły w październiku br. średnio o 5,5% w relacji do poprzedniego miesiąca, ale były o 0,7% niższe w relacji rok do roku. Średnie ceny zbytu uzyskiwane za tuszki indyków były niższe niż przed rokiem o 11,7% i o 1,9% niższe niż przed miesiącem. Przeciętna cena zbytu kurcząt z okresu styczeń-październik br. była o 0,2% niższa niż w analogicznym okresie przed rokiem. Przeciętna cena detaliczna kurczęcia patroszonego wyniosła w tym samym okresie 6,93 zł/kg i była o 1,6% niższa niż w poprzednim roku. We wrześniu br. cena detaliczna tuszki brojlera kurzego obniżyła się o 2,4% w porównaniu z sierpniem i była o 4,5% niższa niż we wrześniu 2015 r.

Korzystne relacje cen polskiego i unijnego drobiu nieco się pogorszyły. W sierpniu 2016 r. średnia cena sprzedaży mięsa kurcząt w UE o 33,4% przewyższała polską cenę wyrażoną w euro. Przed rokiem była wyższa o 34,4%. Przeciętna cena sprzedaży kurcząt w UE-28 obniżyła się w tym czasie o 8,1%, podczas gdy cena polska o 7,5%. Spadek cen notowano w większości monitorowanych krajów członkowskich z wyjątkiem Niemiec. Najsilniejszy spadek cen miał miejsce w Hiszpanii i w Holandii.

Miesięczna konsumpcja mięsa drobiowego na jedną osobę w gospodarstwach domowych wyniosła w pierwszym kwartale br. 1,55 kg i była o 0,6% większa niż w roku poprzednim. Konsumpcja wędlin drobiowych nie zmieniła się i wyniosła 0,18 kg na osobę. W drugim kwartale spożycie bezpośrednie mięsa drobiowego było takie samo jak przed rokiem i wyniosło 1,51 kg. Łącznie w pierwszym półroczu br. w gospodarstwach domowych konsumowano 1,53 kg na osobę mięsa drobiowego, tj. o 0,3% więcej niż przed rokiem. Spożycie wędlin drobiowych było o 2,9% wyższe i wyniosło 0,18 kg.

**Grzegorz
Dybowski**

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
I	133,0	146,0	162,0	174,0	195,0
II	122,0	131,0	142,0	159,0	188,0
III	136,0	148,0	157,0	174,0	198,0
IV	126,0	157,0	169,0	171,0	218,0
V	137,0	151,0	163,0	182,0	196,0
VI	137,0	144,0	145,0	173,0	206,0
VII	132,0	157,0	169,0	174,0	201,0
VIII	139,0	151,0	154,0	165,0	206,0
IX	134,0	150,0	171,0	172,0	211,0
X	156,0	175,0	179,0	201,0	
XI	142,0	162,0	163,0	189,0	
XII	133,0	155,0	156,0	190,0	
RAZEM	1627,0	1827,0	1930,0	2124,0	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2015	2016	2015	2016
I	2575	2956	63125	71115
II	2863	2741	62351	74137
III	2945	2601	70419	79055
IV	2868	3123	68222	83556
V	2936	3758	67352	80534
VI	3127	2771	69631	80713
VII	3206	3879	67535	74572
VIII	2908	3578	59144	73460
IX	3156		68213	
X	3500		84202	
XI	2727		80319	
XII	1818		78917	
RAZEM	34629		839430	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt pełnoporcjowa grower/finiszera (zł/tonę)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
I	1304	1318	3,39	3,14	6,55	6,63	6,90	6,82
II	1321	1310	3,45	3,27	6,51	6,58	6,91	6,64
III	1322	1290	3,56	3,38	6,67	6,55	6,95	6,84
IV	1311	1278	3,40	3,28	6,57	6,45	6,96	6,67
V	1299	1264	3,53	3,48	6,53	6,92	6,75	7,05
VI	1279	1293	3,62	3,44	6,77	6,55	7,10	6,96
VII	1272	1313	3,73	3,55	6,66	6,97	7,12	7,12
VIII	1289	1300	3,69	3,53	6,57	6,83	7,28	7,23
IX	1291	1288	3,57	3,37	7,01	6,33	7,39	7,06
X	1295		3,47	3,18	6,73	6,68	7,00	
XI	1296		3,32		6,66		6,89	
XII	1305		3,14		6,23		6,60	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b konfekcjonowane

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDI-IG i MRiRW.

Tab. 4. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Mieszanki dla indyków pełnoporcjowe grower/finiszer (zł/szt.)			Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a			Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
I	1433	1377	1350	5,78	6,02	5,91	8,84	8,85	8,83
II	1434	1395	1331	5,71	6,02	5,73	8,51	8,74	8,73
III	1451	1393	1347	5,68	5,97	5,65	8,60	9,68	9,78
IV	1442	1361	1325	5,72	5,99	5,48	9,57	8,75	8,50
V	1443	1342	1328	5,86	5,97	5,38	8,70	8,86	8,85
VI	1448	1337	1332	6,01	5,99	5,36	8,83	8,94	8,67
VII	1451	1343	1355	5,94	5,99	5,17	8,78	8,86	8,10
VIII	1410	1339	1336	6,00	5,96	5,09	8,89	8,97	8,19
IX	1416	1325	1317	6,04	5,94	5,03	8,83	8,96	8,06
X	1336	1333		6,03	5,98	4,97	8,80	8,96	7,91
XI	1319	1338		6,10	5,97		9,26	8,81	
XII	1329	1350		6,06	5,94		9,56	9,84	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 5. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

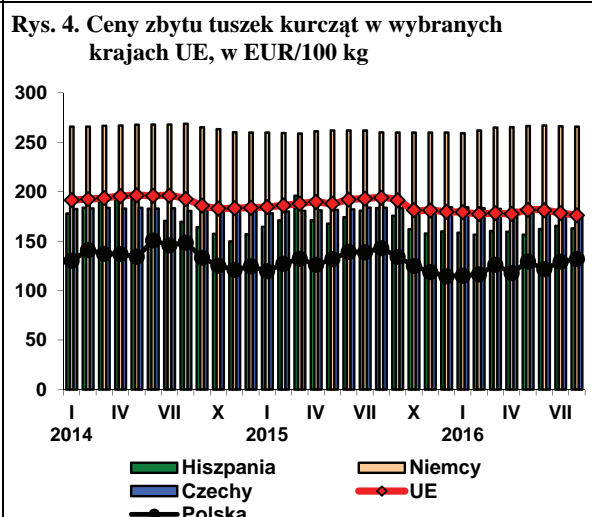
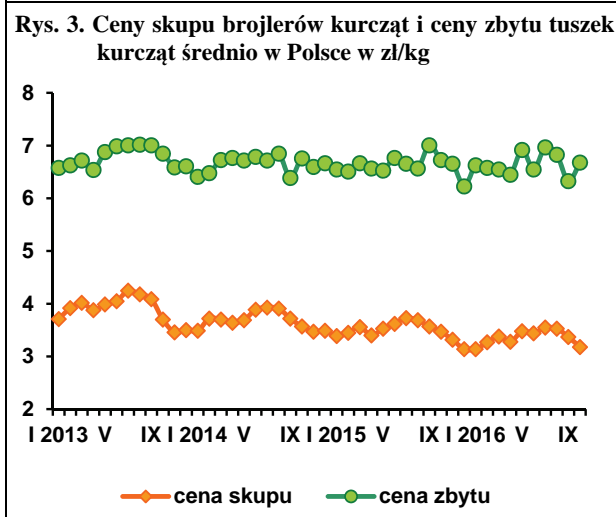
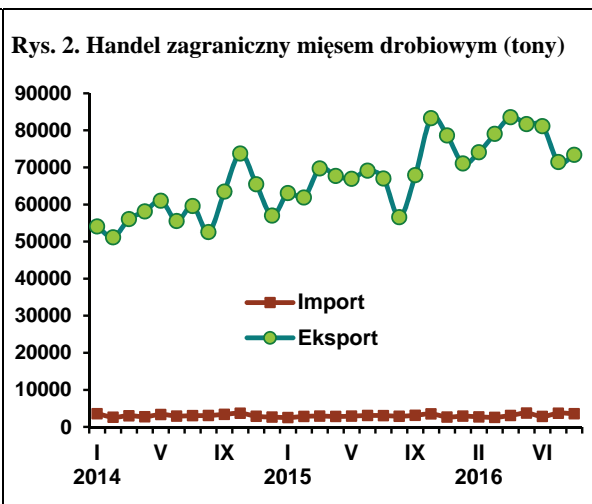
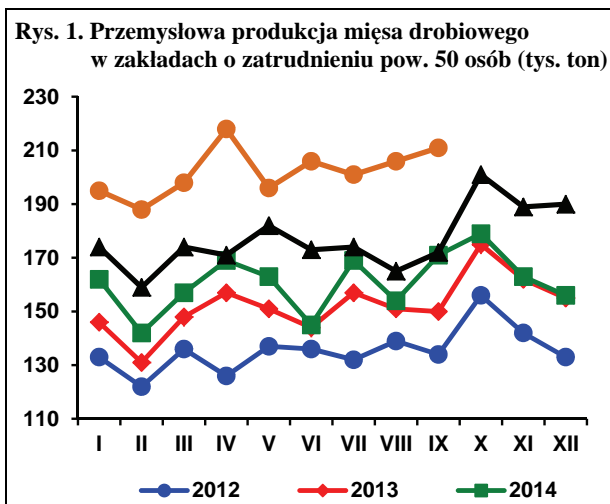
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2014 I	130,39	266,00	182,49	168,23	225,00	200,84	178,00	191,63
II	141,02	266,00	183,21	163,63	225,00	205,64	183,85	193,19
III	137,24	266,71	183,76	162,18	227,87	208,80	192,08	193,80
IV	137,13	267,00	182,97	163,23	230,00	209,00	194,20	195,73
V	137,00	267,87	183,79	163,30	221,97	210,29	194,11	194,81
VI	150,81	268,00	183,10	163,95	220,00	211,00	182,96	195,94
VII	146,05	268,00	183,44	161,95	220,00	211,00	170,59	196,20
VIII	148,64	268,90	180,54	159,77	220,00	208,74	169,64	192,79
IX	133,21	265,17	181,87	159,19	219,43	206,00	164,36	187,60
X	125,12	263,39	181,39	161,23	215,00	201,96	157,49	184,70
XI	121,10	260,20	180,50	164,10	215,00	197,50	149,90	183,90
XII	124,70	260,00	180,50	158,60	212,70	196,00	157,10	183,30
2015 I	121,10	260,00	178,20	155,60	210,00	196,00	165,00	185,50
II	127,60	259,30	180,20	157,10	214,80	196,00	171,10	186,10
III	132,40	259,00	180,70	157,30	217,70	196,00	171,00	188,00
IV	125,10	261,20	181,21	157,86	220,00	196,00	171,24	187,90
V	131,90	262,00	181,70	154,80	222,00	196,00	167,90	188,10
VI	138,67	262,00	182,30	153,30	225,00	196,00	174,30	192,12
VII	138,98	262,00	183,95	153,92	225,00	201,00	180,93	192,50
VIII	142,74	260,13	183,86	151,94	225,00	201,00	183,58	191,81
IX	132,94	260,00	183,52	151,98	225,00	201,00	175,70	189,31
X	125,02	260,00	183,51	152,47	225,00	198,90	162,16	186,84
XI	118,85	260,00	183,70	150,15	225,00	193,59	157,70	181,58
XII	114,62	260,00	184,36	149,45	225,00	188,10	159,94	179,85
2016 I	115,10	259,32	184,38	149,17	225,00	186,00	158,60	179,56
II	116,51	262,10	183,28	148,55	225,00	186,00	156,73	177,61
III	126,21	265,00	182,71	148,59	225,00	186,00	160,46	179,01
IV	117,85	265,43	181,69	146,45	225,00	186,00	159,55	177,68
V	129,49	266,52	180,98	142,14	225,00	186,00	156,69	181,83
VI	121,68	267,00	178,18	142,80	225,00	186,00	162,25	181,41
VII	129,36	266,32	177,54	140,45	225,00	186,00	165,52	178,59
VIII	132,09	266,00	176,03	141,14	225,00	182,13	163,04	176,24

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 6. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
I	1,49	1,54	1,55	0,20	0,18	0,18
II	1,51	1,51		0,18	0,17	
III	1,47	1,47		0,19	0,18	
IV	1,63	1,61		0,19	0,17	

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

W okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. średnia cena jaj wszystkich klas wagowych, sprzedawanych przez zakłady pakujące, wyniosła 31,78 zł za 100 sztuk i była o 8,5% mniejsza niż w roku poprzednim. W październiku średnia cena jaj obniżyła się do poziomu 31,18 zł za 100 sztuk, tzn. była o 5,7% mniejsza niż we wrześniu i o 12,2% mniejsza niż w analogicznym miesiącu 2015 r. W relacji rok do roku, potaniały jaja wszystkich klas wagowych z wyjątkiem jaj klasy M, których ceny były o 4,1% wyższe. Najbardziej, bo o 32,5% potaniały jaja małe klasy S. Jaja bardzo duże, klasy XL były o 14,3% tańsze niż przed rokiem, a klasy L o 7,4%. W relacji do poprzedniego miesiąca wzrosły ceny jaj klasy M, o 3,8%. Jaja klasy S były tańsze o 20,6%, klasy XL o 2,6%, a klasy L o 6,6%.

Przeciętne ceny przemysłowych mieszanek pasz pełnoporcjowych dla kur niosek obniżyły się we wrześniu 2016 r. w relacji do sierpnia o 3,4% i były o 0,6% niższe niż we wrześniu 2015 roku. Średnio w ciągu dziewięciu miesięcy br. ceny mieszanek pełnoporcjowych dla

kur niosek wzrosły o 1,6% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Towarzyszył temu spadek cen jaj sprzedawanych przez fermy o ok. 14%. Przyczyniło się to do spadku przeciętnej opłacalności produkcji jaj, choć w znacznym stopniu zależy ona od struktury kanałów sprzedaży przez ich bezpośrednich producentów.

Ceny skupu jaj przeznaczonych do przemysłowego przerobu utrzymywały się na bardzo niskim poziomie. Średnio w okresie dziesięciu miesięcy br. były o 22,8% niższe niż w takim samym okresie w poprzednim roku. W październiku 2016 r. ceny jaj przerobowych obniżyły się o 1,6% w relacji do września. Ich poziom był o ponad 25% niższy niż przed rokiem.

Przeciętne ceny detaliczne jaj konsumpcyjnych nadal spadają. Na początku 2015 r. za jaja trzeba było zapłacić w detalu średnio 0,52 zł za sztukę. Od lutego do maja 0,51 zł, a od czerwca do sierpnia 0,50 zł. Przez kolejnych kilka miesięcy ceny detaliczne wahały się na poziomie 0,51-0,50 zł za sztukę, a od maja do września 2016 r. ustabi-

lizowały się na poziomie 0,49 zł za sztukę. W okresie styczeń-wrzesień 2016 r. przeciętna cena detaliczna jaj spożywczych była o 2,6% niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

W większości obserwowanych państw członkowskich UE ceny jaj konsumpcyjnych spadły. W sierpniu 2016 r. w relacji rok do roku najsilniejszy spadek cen jaj nastąpił w Holandii (o 31,7%), w Niemczech (o 26,5%), w Czechach (o 25,86%) oraz we Francji (o 24,3%). Przeciętne ceny jaj konsumpcyjnych w UE obniżyły się w tym okresie o 21,9%, a w Polsce o 7,7%. Relacje średnich cen sprzedaży jaj w Polsce i we wspólnocie pogorszyły się. W sierpniu 2016 r. ceny polskich jaj w przeliczeniu na euro były o 21,7% wyższe niż przeciętnie w UE, a dwanaście miesięcy wcześniej tylko o ok. 3% wyższe.

W 2016 r. nastąpiło ożywienie obrotów handlu zagranicznego jajami. W ciągu ośmiu miesięcy br. eksport jaj konsumpcyjnych z Polski był o 7,3% większy niż przed rokiem, a import o 15,2% większy.

Eksport przetworów z jaj wzrósł o 27,5%, a import o 29,4%. W sierpniu sprzedano za granicą o 11,4% mniej jaj w skorupkach, ale o 14,5% więcej przetworów z jaj niż przed rokiem, natomiast import jaj świeżych zwiększył się ponad 20%, a przetworów z jaj o 72%. W relacji do lipca, eksport jaj świeżych był o 5,4% mniejszy, a przetworzonych o 19,5% większy. Import jaj w skorupkach spadł o 2,9%, a przetworów z jaj o 4%.

W pierwszym kwartale 2016 r. bezpośrednie spożycie jaj w gospodarstwach domowych wyniosło 12,6 sztuk na mieszkańca, tj. było o 4% większe niż w analogicznym kwartale 2015 r. Wzrost ten wynikał jednak w dużym stopniu z faktu, że w br. Wielkanoc, która jest okresem wzmożonej konsumpcji jaj, przypadała w marcu, podczas gdy w 2015 r. w kwietniu. W drugim kwartale spożycie to wyniosło 10,85 sztuk i było o 8,6% niższe niż przed rokiem. W pierwszym półroczu br. konsumpcja bezpośrednia jaj zmniejszyła się w relacji rok do roku o 2,2%.

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
I	1893	1476	15496	24142	416	383	1496	1655
II	1176	1095	16305	22660	420	530	995	2224
III	1806	1646	18972	22253	473	396	1174	2271
IV	1232	1701	18863	19219	431	380	1694	2062
V	1370	1601	20713	20375	387	669	1992	2846
VI	1343	1774	19663	18310	454	587	2412	2262
VII	905	1837	22014	18295	394	730	1783	1629
VIII	1485	1784	19535	17304	407	701	1700	1946
IX	1421		19615		450		1720	
X	1971		20684		362		1899	
XI	1137		21339		567		1900	
XII	1088		20815		283		1583	
RAZEM	16787		234014		5044		20348	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
I	44,20	40,64	36,20	34,64	32,10	30,99	28,90	30,06
II	42,80	41,00	35,80	36,69	33,40	32,70	27,20	23,66
III	43,00	40,38	33,60	35,23	29,80	31,29	27,00	28,62
IV	42,20	39,01	34,10	33,13	31,10	30,61	28,10	26,01
V	41,90	33,91	33,20	33,13	29,50	29,42	24,00	23,03
VI	43,10	36,88	37,50	31,29	33,00	30,77	24,90	24,90
VII	43,10	37,78	38,30	29,42	33,80	21,61	29,40	18,92
VIII	45,60	39,12	35,60	33,14	30,10	32,20	28,00	24,30
IX	45,10	38,30	39,70	36,50	32,80	31,70	29,10	25,70
X	43,50	37,30	36,80	34,10	31,60	32,90	30,20	20,40
XI	43,28		37,90		32,65		28,56	
XII	40,00		33,70		28,30		22,00	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

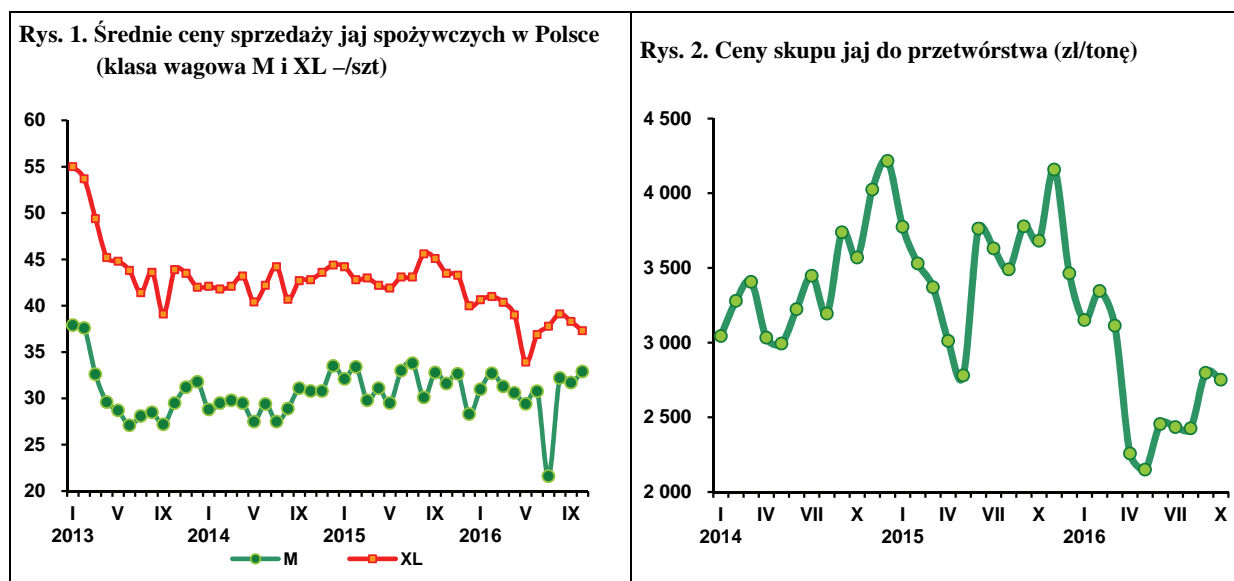
Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2014 I	119,32	103,61	112,75	103,78	91,68	127,30
II	123,06	102,44	121,69	98,75	96,71	128,29
III	119,16	108,00	123,78	102,57	102,00	129,25
IV	121,37	107,93	119,22	95,45	93,47	125,22
V	119,43	99,66	104,84	94,54	90,16	120,76
VI	121,40	94,09	107,55	101,45	100,47	123,48
VII	124,02	93,99	104,57	107,72	100,24	125,44
VIII	124,10	94,69	96,62	102,06	89,97	122,29
IX	128,93	100,17	106,98	110,02	100,67	127,13
X	130,42	111,33	107,80	104,88	138,84	128,95
XI	132,73	115,76	112,40	116,94	141,94	133,80
XII	136,39	120,82	125,23	129,56	150,18	139,32
2015 I	133,31	115,82	119,06	119,34	107,90	132,75
II	137,02	114,19	123,86	111,98	109,00	131,08
III	134,41	112,82	135,98	112,85	108,94	132,43
IV	133,80	102,30	112,89	104,40	97,67	124,08
V	133,60	102,30	112,90	104,40	97,67	124,32
VI	129,91	94,29	100,83	96,43	95,87	116,64
VII	142,16	104,90	122,89	128,29	123,39	134,02
VIII	136,15	107,01	118,93	123,71	115,90	132,20
IX	142,02	107,79	118,91	128,27	118,83	133,80
X	134,32	114,39	112,24	115,66	113,39	129,35
XI	135,47	114,40	113,41	117,64	112,63	130,34
XII	131,67	114,73	118,84	121,44	109,55	129,56
2016 I	124,47	104,87	117,10	110,19	99,77	120,52
II	124,22	104,07	132,76	103,95	100,93	120,49
III	133,35	104,46	129,03	113,48	102,81	121,85
IV	124,71	96,87	103,79	109,35	86,60	111,33
V	120,24	90,43	96,79	89,22	76,26	104,93
VI*	118,84	82,26	93,22	99,45	84,00	105,77
VII*	102,94	79,37	86,59	101,93	84,50	103,19
VIII*	125,70	79,39	87,43	93,60	79,20	103,29

*Na podstawie danych tygodniowych.

Źródło: Dane MRiRW.

W Unii Europejskiej spadkowa tendencja cen jagniąt została zapoczątkowana w końcu 2015 r. i trwa dotychczas. W I kwartale 2016 r. przeciętna cena jagniąt wyniosła 586 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w II kwartale 550 EUR. Ceny te były niższe niż rok wcześniej odpowiednio o 7,9% i 6,3%. W III kwartale przeciętna cena jagniąt wyniosła w UE-28 580 EUR i była o 5,4% niższa niż w analogicznym okresie przed rokiem. W październiku, a więc w pierwszym miesiącu IV kwartału wyniosła ona 621 EUR i była o 2,9% niższa niż w październiku 2015 r. Malejąca stopa spadku może więc być sygnałem powolnego wychodzenia z sytuacji kryzysowej.

Ceny owiec ciężkich też również maleją z krótką przerwą w III kwartale. Przeciętna cena owiec ciężkich wyniosła w I kwartale 519 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w II kwartale 516 EUR. W stosunku do analogicznych okresów sprzed roku ceny te były niższe odpowiednio o 5% i 4%. Wprawdzie w III kwartale przeciętna cena owiec wyniosła natomiast 492 EUR i była o 2,2% wyższa niż w analogicznym okresie 2015 r., ale w październiku nastąpił powrót do tendencji spadkowej, a cena owiec ciężkich wyniosła 468 EUR/100 kg i była o 1,8% niższa niż rok wcześniej.

Ceny polskich owiec ciężkich również sukcesywnie maleją. Cena ta w I kwartale 2016 r. wyniosła 382 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w II kwartale 362 EUR. W stosunku do analogicznych kwartałów sprzed roku ceny te były niższe odpowiednio o 4% i 12%. W III kwartale cena owiec wyniosła 353,03 EUR i była o 7,2% niższa niż w III kwartale 2015 r., a w październiku 348,27 EUR/100 kg i była o 3% niższa niż rok wcześniej.

Ceny skupu owiec w Polsce zależą od cen owiec w Unii Europejskiej oraz kursu złotego względem euro. W I kwartale b.r. cena skupu wyniosła 7,01 zł/kg i była o 3% niższa niż w I kwartale 2015 r. Wynikało to z dużego, bo o 12%, spadku tej ceny w lutym (5,97 zł/kg, wobec 6,80 zł/kg w lutym 2015 r.). W styczniu cena

skupu owiec wyniosła bowiem 6,48 zł/kg i była o prawie 2% wyższa niż przed rokiem, a w marcu 8,59 zł/kg i była taka sama jak w marcu 2015 r. W II kwartale b.r. cena skupu żywca baraniego wyniosła 6,62 zł/kg i była 7% niższa niż rok wcześniej. W III kwartale wyniosła ona 7,23 zł/kg i była o prawie 1% wyższa niż przed rokiem, w tym we wrześniu wyższa o 4,4%. Mniejsza skala spadku w porównaniu z cenami owiec ciężkich, a przede wszystkim wzrost ceny we wrześniu są pochodną deprecjacji złotego względem euro.

Z krótkookresowej prognozy Komisji Europejskiej wynika, że w 2016 r. oczekiwana podaż rynkowa jest nieco większa niż w 2015 r. Zostanie ona zaabsorbowana przez większą liczbę ludności, co w rezultacie pozwoli na utrzymanie spożycia na poziomie sprzed roku. W tej sytuacji przeciętne roczne ceny owiec i jagniąt powinny być zbliżone do poziomów sprzed roku. Dotychczasowe spadki cen wyrażonych w euro powinny więc zamienić się we wzrosty, przynajmniej w grudniu, kiedy zawsze dochodzi do sezonowego wzrostu cen.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	Zmiana w % 2016/2015
I półrocze	928	609	664	109
II półrocze	876	478	526	110
Rok	1 804	1 087	1 190	109,5

a) prognoza IERiGŻ-PIB. Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2015	46,2	88,7	204,5	116,6	131,3	139,5	80,3	115,1	103,0	122,8	74,5	92,0	1314
2016	130,4	94,2	284,5	178,7	150,7	135,5	122,6	78,9	x	x	x	x	1570 ^{b)}
miesiąc roku poprzedniego = 100	282,3	106,2	139,1	153,3	114,8	97,1	152,7	68,5	x	x	x	x	119,5
Import 2015	98,3	59,4	115,9	116,6	100,6	98,8	237,1	80,6	128,3	136,5	90,0	66,0	1303
2016	50,7	108,4	130,5	142,0	102,1	80,7	128,3	44,8	x	x	x	x	1370 ^{b)}
miesiąc roku poprzedniego = 100	51,5	182,5	112,6	121,8	101,5	81,7	54,1	55,6	x	x	x	x	105,1

a) prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CIHZ

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2014/15	5,59	5,67	8,79	6,36	6,80	8,59	6,67	7,21	7,51	7,31	7,27	6,98
2015/16	7,05	6,50	8,01	6,48	5,97	8,59	5,86	6,89	7,10	7,96	6,45	7,29
miesiąc roku poprzedniego = 100	126,1	114,6	91,1	101,9	87,8	100,0	87,9	95,6	94,5	108,9	88,7	104,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Średnie ceny zakupu owiec żywych w Polsce

Wyszczególnienie	zł/kg		EUR/kg	
	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową
IX 2015	7,9	16,8	1,87	3,98
X	7,6	16,2	1,79	3,82
XI	7,7	16,4	1,81	3,85
XII	8,8	18,8	2,06	4,38
I 2016	8,2	17,4	1,86	3,95
II	7,7	16,4	1,76	3,72
III	8,2	17,4	1,90	4,04
IV	7,2	15,3	1,67	3,56
V	8,1	17,2	1,83	3,89
VI	7,9	16,9	1,80	3,83
VII	7,7	16,5	1,76	3,74
VIII	7,7	16,4	1,78	3,78
IX	7,6	16,2	1,76	3,74

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
2014/2015	53,46	52,90	53,43	53,35	52,41	52,32	51,72	51,82	52,61	52,71	53,41	52,97
2015/2016	53,17	52,40	54,08	54,47	55,18	54,51	54,90	55,73	55,46	55,35	55,14	55,43
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,5	99,1	101,2	102,1	105,3	104,2	106,1	107,5	105,4	105,0	103,2	104,6

Źródło: Dane GUS

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-28 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
UE-28												
2014/2015	635,5	660,9	656,7	632,8	619,4	617,1	576,7	567,9	590,3	611,7	636,2	639,2
2015/2016	629,9	619,3	604,4	575,8	578,8	562,1	544,9	543,9	555,6	585,2	598,9	620,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,1	93,7	92,0	91,0	93,4	91,1	94,5	95,9	94,1	95,7	94,1	97,1
Włochy												
2014/2015	663,9	693,9	596,3	545,9	627,5	621,6	570,9	581,9	601,3	610,4	640,9	659,2
2015/2016	680,2	657,5	596,3	552,3	594,0	530,1	517,7	539,9	572,1	578,2	601,7	634,4
miesiąc roku poprzedniego = 100	102,5	94,8	100,0	101,2	101,0	85,3	90,7	92,8	95,1	94,7	93,9	96,2

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
UE-28												
2014/2015	495,1	517,5	531,5	541,9	572,4	560,0	542,2	517,9	480,4	476,5	485,8	477,0
2015/2016	486,5	498,9	508,3	520,2	531,7	526,2	522,1	504,3	491,8	493,6	489,8	468,0
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,3	96,4	95,6	96,0	92,9	94,0	96,3	97,4	102,4	103,6	100,8	98,1
Wielka Brytania												
2014/2015	484,9	524,5	544,4	564,8	608,4	582,9	556,3	546,2	478,4	466,6	472,4	455,4
2015/2016	484,5	500,6	511,8	536,7	546,6	529,6	549,9	525,6	496,3	483,2	472,5	428,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,9	95,4	94,0	95,0	89,8	90,9	98,8	96,2	103,7	103,6	100,0	94,1

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2014/2015 NZD/szt. 15 kg	82,34	72,12	63,95	69,00	60,37	59,67	53,12	69,49	75,40	70,20	68,08	67,30
2015/2016 NZD/szt. 15 kg	69,92	61,66	56,74	60,03	49,93	48,81	48,55	62,40	61,03	61,15	61,34	63,26
miesiąc roku poprzedniego = 100	84,9	85,5	88,7	87,0	82,7	81,8	91,4	89,8	80,9	87,11	90,09	94,00

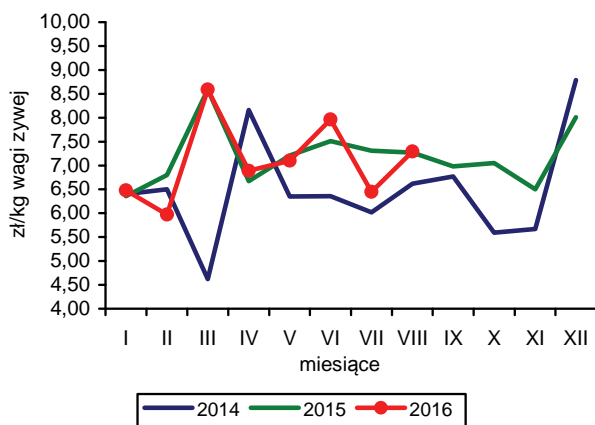
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków AGRIfax weekly NZ.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

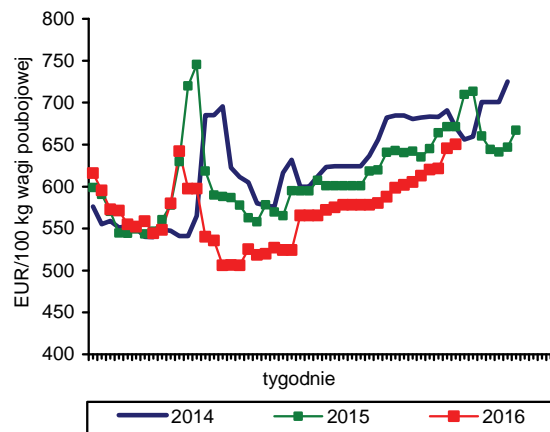
Wyszczególnienie	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2014/2015 AUD/100 kg cwe	463	521	550	547	519	541	575	586	586	484	549	495
2015/2016 AUD/100 kg cwe	511	516	526	538	515	538	555	613	626	614	608	693
miesiąc roku poprzedniego = 100	110,4	99,0	95,6	98,4	99,2	99,4	96,5	104,6	106,8	126,9	110,7	140,0

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

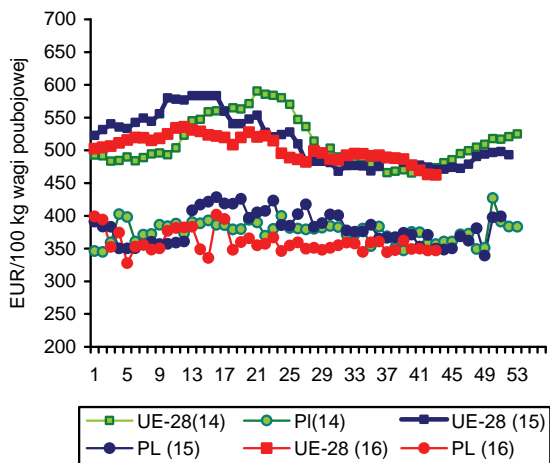
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

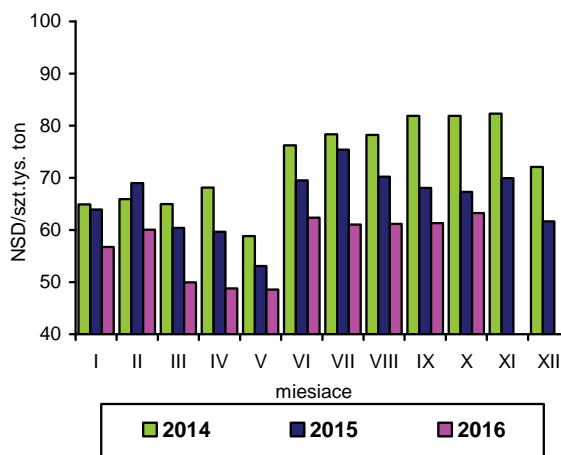
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

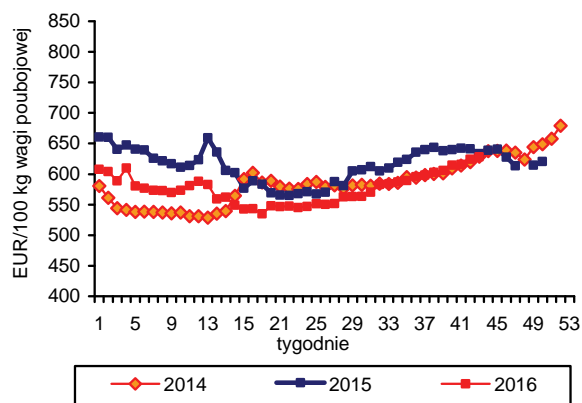
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Polsce

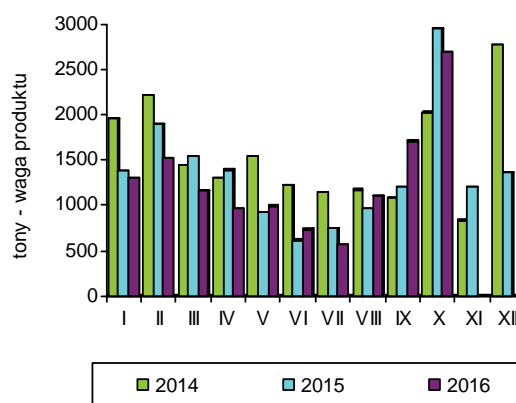
Rys. 4. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-28

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii przez kraje UE-28-

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

W okresie styczeń-wrzesień 2016 r. połowy ryb na Bałtyku wyniosły 116,6 tys. ton i były o 10,5% większe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, natomiast w relacji wrzesień br. do września ub.r. zwiększyły się o 2,2% do 8,5 tys. ton. Od początku roku utrzymuje się wysokie tempo wzrostu wyładunków storni, które wyniosły na koniec września br. 12,6 tys. ton (wzrost o 59,3%) oraz śledzi (33,4 tys. ton, wzrost o 33,1%). Nieznacznie do 55,6 tys. ton zmniejszyły się w tym czasie połowy szprotów, natomiast wyraźnie ograniczono wyładunki dorszy (spadek o 25,2% do 7,1 tys. ton). Wykorzystanie kwot połowowych na koniec września 2016 r. wyniosło: dla szprotów 90,7%, dla śledzi 63,2%, a dla dorszy 53,9%. W dniu 10 października 2016 r. Rada Ministrów Unii Europejskiej ds. Rolnictwa i Rybołówstwa ustaliła wysokość kwot połowowych na Bałtyku w 2017 r. Kwota połowowa szprotów zwiększy się w porównaniu z 2016 r. o 29% do 76,6 tys. ton, śledzi o 8% do 51,3 tys. ton, a dorszy zmniejszy o blisko 29% do 8,8 tys. ton.

W okresie styczeń-sierpień 2016 r. produkcja ryb, przetworów rybnych i owoców morza w dużych i średnich zakładach przemysłu rybnego (zatrudnienie powyżej 49 osób) wyniosła 280,8 tys. ton i była o 15,1% większa niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Największa dynamika wzrostu wolumenu produkcji dotyczyła świeżych filetów z ryb morskich (ponad 2,8-krotnie do 36,7 tys. ton), a ich udział w strukturze produkcji zwiększył się z 5,4 do 13,1%. Produkcja ryb wędzonych, mających największe znaczenie dla przetwórstwa ryb (20,7%), zwiększyła się w analizowanym okresie o 20,7% do 58,1 tys. ton. Produkcja marynat obniżyła się o 3,7% do 49,8 tys. ton, natomiast konserw zwiększyła o 12,1% do 40,2 tys. ton. Spośród grup produktów o mniejszym znaczeniu wyraźnie większy niż przed rokiem był wolumen produkcji mrożonych filetów z ryb morskich (o 17,4% do 19,5 tys. ton), natomiast o 35% ograniczono przetwórstwo całych, mrożonych ryb morskich (do 14,0 tys. ton).

W okresie styczeń-sierpień 2016 r. zwiększyła się wartość eksportu wszystkich podstawowych grup produktów (analizę całości wywozu uniemożliwia brak danych o eksporcie burtowym). Wywóz przetworów i konserw rybnych zwiększono o 19,7% do 1,28 mld zł, filetów i mięsa z ryb o 13,7% do 1,24 mld zł, a ryb wędzonych o 13,1% do 1,82 mld zł. W ujęciu wielkościowym największa dynamika wzrostu dotyczyła przetworów i konserw (o 11,9% do 89,7 tys. ton w wadze produktu). Eksport ryb wędzonych zwiększono o 5,1% do 35,4 tys. ton, a ryb filetowanych był nieznacznie mniejszy (o 0,7% do 47,5 tys. ton). Wzrost cen transakcyjnych podstawowych dla

krajowego rynku gatunków ryb (głównie łososi, śledzi i dorszy) wyraźnie wpływa na wyniki importu. Przywóz ryb, owoców morza oraz ich przetworów zwiększył się w okresie styczeń-sierpień 2016 r. o 7,3% do 340,5 tys. ton, natomiast jego wartość aż o 22,7% do 5,08 mld zł. Spośród głównych grup produktów zwiększono import filetów i mięsa z ryb (o 17,4% do 117,4 tys. ton) oraz ryb mrożonych (o 17,9% do 65,5 tys. ton), przy ograniczeniu przywozu przetworów i konserw z ryb (o 7,6% do 26,8 tys. ton) oraz ryb świeżych (o 2,5% do 105,9 tys. ton).

Ryby, owoce morza oraz ich przetwory należą w 2016 r. do jednej z najsilniej drożących grup żywności. W okresie trzech kwartałów br. ceny detaliczne produktów rybnych były średnio o 3,0% wyższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, a w relacji wrzesień br. do września ub.r. wzrost cen wyniósł 4,3%. Najbardziej rosły ceny ryb świeżych i chłodzonych. W okresie styczeń-wrzesień 2016 r. ceny wzrosły w ujęciu średniorocznym o 6,0%, a we wrześniu br. w porównaniu z grudniem 2015 r. o 8,8%. Wpływ na to miały głównie dynamicznie rosnące ceny łososi, które średnio wzrosły o 12,7% do 49,68 zł/kg, a we wrześniu ich poziom wyniósł 53,28 zł/kg, tj. o ponad 23% więcej niż rok wcześniej. W układzie średniorocznym ryby mrożone podrożały o 4,3%, a mrożone owoce morza o 3,7%. Umiarkowane wzrosty cen dotyczyły ryb i owoców morza solonych, suszonych i wędzonych (wzrost o 1,3%), przy dużej rozpiętości cen poszczególnych gatunków. Podobnie jak w przypadku ryb świeżych, drożały głównie łososie (o 6,8%), przy niższych cenach wędzonych makreli (o 2,4%). Niewielkie podwyżki odnotowano także w asortymencie przetworów i konserw z ryb, które średnio były o 1,0% droższe niż przed rokiem.

Według badań budżetów gospodarstw domowych obejmujący wielkość spożycia niektórych grup produktów rybnych, w I półroczu 2016 r. konsumpcja ryb oraz owoców morza suszonych, wędzonych lub solonych nie zmieniła się w relacji do analogicznego okresu roku poprzedniego, przy spadku spożycia ryb świeżych lub chłodzonych oraz ryb mrożonych, odpowiednio o 14,3% oraz o 9,1%. Wydatki na zakup ryb i owoców morza wyniosły w tym okresie 48,72 zł/osobę i były o 5,2% wyższe niż rok wcześniej.

**Krzysztof
Hryszko**

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łosoś bałtycki
2012 I-XII	63 115	27 114	14 884	10 089	5 198	120 361	36 928	5 805
2013 I-XII	80 986	23 589	12 502	11 863	4 951	133 891	29 402	5 277
2014 I-XII	58 575	28 137	11 895	12 640	7 072	118 313	30 921	3 108
2015 I-XII	64 173	39 714	13 611	9 440	7 581	134 515	31 783	3 745
2015 VIII	437	2 050	216	549	1 593	4 845	575	1
IX	1 330	4 619	905	762	694	8 310	2 585	37
X	2 954	7 270	1 382	583	254	12 443	1 860	69
XI	2 606	3 852	1 527	423	115	8 523	2 895	244
XII	2 820	3 533	1 150	498	82	8 083	2 012	1 581
2016 ^{a,b} I	4 935	2 313	1 282	1 879	38	10 447	2 472	151
II	10 030	2 383	775	3 554	86	16 828	7 282	290
III	13 842	4 688	999	3 711	189	23 429	7 383	438
IV	14 196	4 905	1 147	748	787	21 783	12 270	648
V	7 306	3 840	1 053	744	1 207	14 150	5 574	340
VI	2 400	5 061	884	753	1 582	10 680	135	2
VII	562	2 562	236	511	1 534	5 405	1 944	4
VIII	562	2 423	142	372	1 872	5 371	1 791	23
IX	1 785	5 175	626	368	538	8 492	182	14
Wskaźnik zmian (%)								
I-IX 2016 I-IX 2015	134,2	112,0	69,2	48,3	77,5	102,2	7,0	37,8
I-IX 2016 I-IX 2015	99,7	133,1	74,8	159,3	109,9	110,5	156,0	103,2

^a dane nieostateczne, ^b stan bazy na dzień 06.09.2016 r.

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2012 I-XII	7 607	69 646	85 908	191 346	99 447	12 614	9 596	354 507
2013 I-XII	8 370	93 081	92 340	194 880	97 542	13 388	9 285	388 671
2014 I-XII	9 012	76 394	89 459	199 756	97 134	11 997	10 403	374 621
2015 I-XII	20 042	60 499	94 385	212 490	101 076	14 158	11 705	387 483
2015 VIII	1 008	3 040	6 312	14 483	6 533	808	732	24 843
IX	1 251	3 832	7 909	18 103	8 324	1 180	1 297	31 095
X	1 642	4 365	9 320	20 816	10 046	1 288	1 068	36 143
XI	2 389	3 580	10 199	20 635	10 304	1 611	1 071	36 803
XII	1 770	4 250	13 102	20 431	11 030	1 007	1 018	39 553
2016 I	4 346	3 902	7 337	18 092	9 276	1 013	1 054	33 677
II	4 475	5 206	8 876	19 718	9 589	1 199	1 209	38 275
III	5 262	6 326	10 527	20 509	9 858	1 277	1 389	42 624
IV	4 784	5 590	8 004	16 961	7 501	1 221	1 187	35 339
V	4 094	4 857	7 470	16 080	7 294	1 228	912	32 501
VI	4 613	4 867	7 523	17 309	7 332	1 189	1 075	34 312
VII	4 353	4 315	6 395	14 397	6 975	1 020	944	29 460
VIII	4 762	4 874	7 479	17 469	8 323	863	1 124	34 584
Wskaźnik zmian (%)								
VIII 2016 VIII 2015	472,4	160,3	118,5	120,6	127,4	106,8	153,6	139,2
I-VIII 2016 I-VIII 2015	281,0	89,8	118,1	106,1	107,8	99,3	121,9	115,1

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)^a

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2012 I-XII	364,7	114,9	60,0	45,9	75,1	465,5	176,4	77,5	37,5	140,6
2013 I-XII	407,4	115,7	65,8	52,9	89,4	504,9	188,2	96,0	42,6	139,8
2014 I-XII	380,8	119,1	68,9	53,5	71,8	532,5	187,1	96,2	47,2	161,2
2015 I-XII	440,7	126,2	73,2	55,4	83,4	533,3	182,9	87,7	48,5	176,1
2015 VIII	24,7	9,3	4,7	3,6	2,9	35,3	11,4	5,7	3,7	11,5
IX	30,9	10,5	6,6	4,3	3,2	48,4	15,7	8,6	4,6	16,7
X	37,1	11,5	6,4	4,8	5,1	55,4	21,2	7,7	4,8	18,4
XI	41,4	12,0	7,2	5,8	7,6	58,5	25,1	7,1	5,3	17,1
XII	44,6	11,9	5,1	6,8	12,0	53,6	20,8	8,8	4,8	15,2
2016 ^b I	32,1	11,0	5,9	3,9	4,3	47,9	19,2	8,1	4,3	13,7
II	40,9	13,1	5,9	4,4	8,7	46,3	17,3	9,0	3,2	14,4
III	45,3	12,1	6,9	5,8	5,6	50,6	17,2	10,7	3,7	15,6
IV	43,2	10,9	6,2	4,4	5,3	44,0	14,6	8,3	2,8	14,5
V	45,3	12,1	6,7	4,6	8,8	39,8	11,8	8,0	2,9	13,6
VI	39,5	11,1	6,1	4,4	10,2	34,4	12,6	7,9	3,1	7,7
VII ^c	25,5	9,4	4,7	4,0	2,4	33,8	10,5	5,8	3,2	11,5
VIII ^c	26,0	10,1	5,0	3,9	2,4	43,6	14,1	7,6	3,6	14,9
Wskaźnik zmian (%)										
VIII 2016 / VIII 2015	105,4	108,5	105,9	108,9	82,0	123,4	123,3	133,1	97,1	129,5
I-VIII 2016 / I-VIII 2015	103,9	111,9	99,0	105,2	86,0	107,3	117,3	117,7	92,3	97,5

^a z eksportem burtowym ^b dane wstępne, ^c bez eksportu burtowego

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF (Ministerstwo Finansów).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makreła 03035410 ^b			Filety mrożone			Łosoś świeży 03021400 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	mintaj 03047500 ^b	panga 03046200 ^b	morszczuk 03047415 ^b	Norwegia	Tajlandia
						Chiny	Wietnam	Argentyna		
2012 I-XII	7,87	7,71	5,82	6,36	5,79	6,66	6,79	12,17	15,89	14,66
2013 I-XII	6,29	6,31	5,37	5,71	5,41	6,42	5,74	11,53	22,10	14,36
2014 I-XII	5,61	5,90	5,01	5,68	5,14	6,70	5,89	11,51	21,12	12,37
2015 I-XII	6,27	6,17	4,42	4,73	4,75	7,96	6,90	13,88	20,26	12,06
2015 VIII	6,39	5,79	4,28	4,82	5,33	8,34	7,16	13,91	22,94	10,79
IX	6,28	5,76	4,89	4,98	4,68	7,99	6,56	13,89	18,84	11,47
X	6,25	6,04	4,76	2,51	4,57	7,47	6,77	13,64	18,98	11,86
XI	7,06	6,32	4,41	5,02	4,89	7,02	6,45	13,79	20,19	12,73
XII	7,39	6,29	4,41	6,97	4,75	6,96	6,70	14,45	23,70	12,59
2016 ^d I	7,51	6,43	4,73	3,26	4,88	7,91	7,03	13,79	24,73	12,54
II	8,07	6,82	4,74	3,59	5,14	9,02	6,78	14,97	24,36	12,52
III	7,84	7,10	4,69	4,37	4,99	8,34	7,13	14,31	27,04	12,02
IV	7,81	6,72	4,75	5,32	4,72	8,13	6,83	13,68	26,33	11,65
V	7,79	7,21	4,50	4,93	4,92	8,73	6,48	13,47	28,80	11,81
VI	7,99	6,68	4,72	5,10	4,84	8,61	6,22	13,84	28,97	13,38
VII	7,73	8,12	4,66	5,12	5,12	7,60	6,84	13,92	29,34	12,02
VIII	7,92	7,76	4,50	5,03	4,93	8,14	5,77	14,24	24,98	12,33
Wskaźnik zmian (%)										
VIII 2016 / VIII 2015	124,0	134,0	105,3	104,3	92,5	97,6	80,6	102,4	108,9	114,2
I-VIII 2016 / I-VIII 2015	130,9	110,4	107,1	97,0	102,3	98,9	92,3	101,7	132,0	101,1

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie MF.

Tab. 5. Ceny ryb w eksporcie (zł/kg)

Miesiące	Przetwory ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03047190 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054300 ^b	Krewetki przetw. 160521 ^b	Flądra mrożona 03033910 ^b	Szprotki świeże 03024390 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Ukraina	Dania
2012 I-XII	13,25	22,56	19,76	19,42	42,27	44,64	47,68	3,35	0,97
2013 I-XII	11,07	19,89	20,61	18,20	49,90	45,44	50,36	3,21	1,17
2014 I-XII	9,45	20,43	19,02	17,74	54,88	50,67	53,35	2,54	1,43
2015 I-XII	9,03	25,09	21,54	22,24	52,10	51,17	58,25	2,73	1,10
2015 VIII	9,28	26,98	23,39	24,15	50,73	54,16	63,35	2,71	1,46
IX	9,14	25,32	20,66	23,69	51,28	54,43	55,09	2,73	0,67
X	9,23	25,39	24,82	22,41	52,67	49,80	68,40	2,74	0,85
XI	9,26	23,85	22,72	21,75	53,52	54,54	73,86	2,81	0,81
XII	9,47	29,99	26,81	23,56	54,21	50,81	85,71	2,84	0,93
2016 ^a I	9,84	26,75	23,32	24,05	54,38	49,70	90,16	-	0,99
II	11,22	30,90	22,66	24,58	54,35	52,40	100,15	2,52	1,01
III	9,85	26,69	22,83	25,10	52,80	49,80	117,91	2,54	1,00
IV	9,63	31,31	23,06	24,24	53,25	52,89	119,06	2,49	1,06
V	11,32	24,72	25,67	25,56	54,43	54,27	164,16	2,48	1,00
VI	11,33	27,85	26,04	24,93	56,42	56,16	134,67	2,58	1,00
VII	11,57	27,53	27,97	26,32	58,07	55,64	97,25	2,52	b.d.
VIII	11,47	26,94	23,83	26,17	55,61	57,80	95,66	2,75	b.d.
Wskaźnik zmian (%)									
VIII 2016 VIII 2015	123,6	99,9	101,9	108,4	109,6	106,7	151,0	101,5	x
I-VIII 2016 I-VIII 2015	121,5	108,6	116,4	114,4	106,4	105,3	199,4	93,7	x

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy	Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi		
2012 I-XII	11,41	-	12,31	56%	13,95	65%	9,26	-	9,20	73%	12,73	79%
2013 I-XII	10,84	-	12,62	57%	14,13	65%	8,77	-	9,67	75%	12,02	75%
2014 I-XII	10,43	-	12,82	58%	14,35	66%	10,13	-	9,73	76%	10,49	69%
2015 I-XII	10,70	-	13,53	61%	14,85	66%	11,78	-	10,01	81%	10,46	70%
2015 VIII	11,09	-	13,66	62%	14,75	65%	12,06	-	9,94	81%	10,44	69%
IX	11,06	-	13,15	59%	14,91	65%	12,06	-	10,04	82%	10,42	69%
X	11,09	-	13,27	59%	14,82	64%	12,14	-	9,97	81%	10,50	70%
XI	9,98	-	13,02	58%	15,08	65%	12,33	-	10,10	82%	10,52	70%
XII	9,99	-	13,03	59%	15,37	66%	13,05	-	10,18	84%	10,54	70%
2016 I	10,96	-	13,60	61%	15,05	63%	14,46	-	10,19	83%	10,91	73%
II	10,97	-	13,67	61%	14,99	63%	14,42	-	10,39	84%	10,86	72%
III	11,46	-	13,92	61%	15,06	63%	14,48	-	10,44	84%	10,81	72%
IV	11,64	-	13,79	61%	14,88	62%	14,42	-	10,49	84%	10,99	73%
V	11,80	-	13,70	60%	15,13	63%	14,76	-	10,55	85%	11,22	74%
VI	11,80	-	13,70	61%	15,36	63%	14,85	-	10,60	85%	11,27	74%
VII	11,77	-	13,41	59%	15,25	63%	14,66	-	10,61	85%	11,42	74%
VIII	11,81	-	13,45	59%	15,68	65%	14,70	-	10,64	85%	11,53	74%
IX	11,70	-	13,50	59%	15,56	65%	14,89	-	10,65	84%	11,86	76%
Wskaźnik zmian (%)												
I-IX 2016 I-IX 2015	105,8	x	102,7	x	104,4	x	123,5	x	106,1	x	113,8	x
I-IX 2016 I-IX 2015	106,8	x	99,8	x	103,1	x	126,7	x	105,2	x	107,4	x

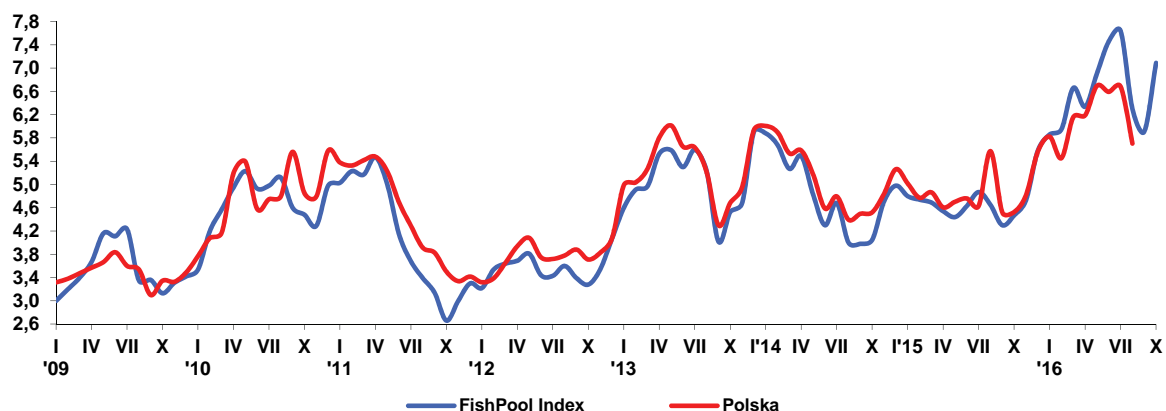
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

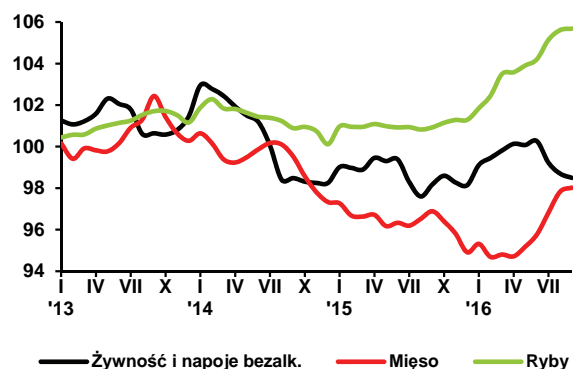
Miesiące	Filety mrożone		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży	Pstrąg świeży
	morszczuk	dorsz	łosoś	pstrąg	makrela	filety ze śledzia w sosie pom.	sardynki w oleju	tuńczyk w sosie wł.			
2012I-XII	21,42	26,76	75,30	32,10	17,62	24,06	25,06	29,82	16,02	15,15	21,95
2013I-XII	21,83	26,65	75,66	31,94	16,54	25,35	27,50	33,41	16,05	14,60	22,01
2014I-XII	21,76	26,97	77,54	31,88	16,72	25,52	27,87	34,06	15,24	14,11	22,18
2015I-XII	22,58	30,52	76,20	32,40	15,88	25,16	27,85	33,53	15,00	14,18	22,33
2015 VIII	22,80	30,67	75,40	32,46	15,82	25,06	27,87	33,29	15,04	-	22,17
IX	22,81	31,12	75,40	32,33	15,82	25,10	28,06	33,23	15,07	-	22,38
X	23,04	31,14	76,10	32,72	15,81	25,03	27,81	33,23	15,07	14,94	22,47
XI	23,16	31,35	76,10	32,63	15,74	25,03	27,75	33,23	15,01	14,98	22,33
XII	23,43	31,67	75,30	32,71	15,63	25,00	27,50	33,06	15,01	13,32	22,25
2016 I	23,71	31,85	75,90	32,49	15,66	25,13	27,44	32,94	14,98	14,28	22,28
II	23,86	32,07	76,50	32,69	15,46	24,97	27,62	33,18	14,98	14,79	22,40
III	23,92	32,19	78,10	32,79	15,51	25,13	27,87	33,47	15,01	14,80	22,68
IV	24,13	32,31	78,90	32,77	15,57	25,26	27,81	33,65	15,15	-	22,78
V	24,09	32,35	80,90	32,81	15,53	25,26	27,75	33,24	15,19	-	22,98
VI	24,19	32,41	82,00	32,74	15,58	25,16	27,75	32,94	15,28	-	22,49
VII	24,09	32,42	85,00	33,09	15,57	25,19	28,00	33,18	15,40	-	22,78
VIII	24,15	32,48	87,40	33,24	15,54	25,06	28,19	33,29	15,47	-	22,89
IX	24,09	32,54	88,80	33,14	15,59	25,32	28,31	33,00	15,55	-	23,04
Wskaźnik zmian (%)											
I-IX 2016 I-IX 2015	105,6	104,6	117,8	102,5	98,5	100,9	100,9	99,3	103,2	x	102,9
I-IX 2016 I-IX 2015	107,4	106,8	106,8	101,7	97,6	99,8	99,7	98,8	101,5	104,4	101,7

Źródło: Dane GUS.

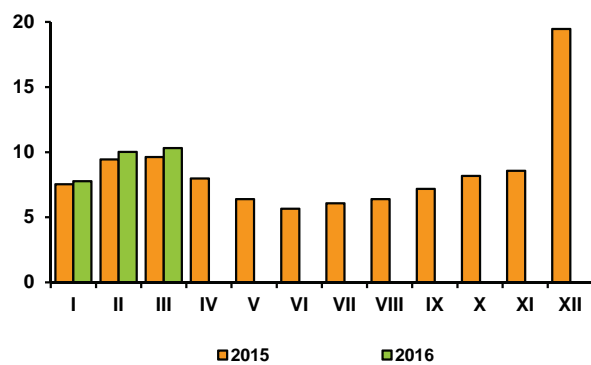
Rys. 1. Cena świeżych łososi norweskich (na podstawie FishPool, 3-6 kg) i średnie ceny płacone przez krajowych importerów (EUR/kg)

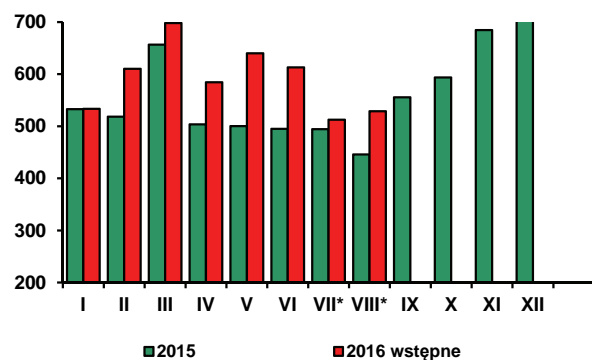
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2012=100)

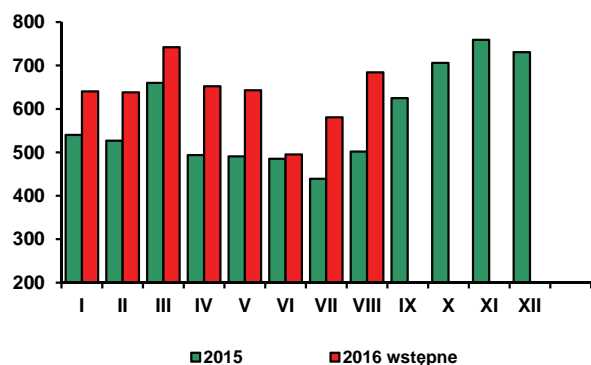
Rys. 3. Przeciętne miesięczne wydatki na zakup ryb i przetworów rybnych (w zł/osobę/)

Rys. 4. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 5. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

* w 2016 r. bez eksportu burtowego

Źródło: Rys. 1 – FishPool i MF, rys. 2-3 – dane GUS, rys. 4-5 - dane MF.

We wrześniu br., w porównaniu z poprzednim miesiącem, ceny żywności i napojów bezalkoholowych obniżyły się o 0,2%, przy stabilizacji łącznych cen towarów i usług konsumpcyjnych. Ceny żywności zmalały o 0,2%, podczas gdy ceny napojów bezalkoholowych nie uległy zmianie. O spadku cen żywności zdecydował głównie spadek cen owoców (o 3,5%) i warzyw (o 2,1%, w tym ziemniaków o 8,5%). Obniżyły się także ceny jaj (o 0,4%). Ceny pozostałych grup żywności podniosły się w różnym stopniu. Wydatnie, bo o 4,8% podrożał cukier. Była to najwyższa miesięcznawyżka cen cukru od lipca 2015 r. Wyraźnie przyspieszyła dynamika wzrostu cen masła, do 3,1% z 1,3% w poprzednim miesiącu i 0,5% w lipcu br. Więcej, niż przed miesiącem należało zapłacić za margaryny i oleje roślinne (po 0,2%). Przeciętne ceny artykułów mięsnych i mleczarskich wzrosły po 0,2%, a pieczywa i produktów zbożowych oraz ryb i owoców morza po 0,1%. Mięso wieprzowe podrożało o 0,7%, wołowe o 0,2%, a przetwory mięsne i wędliny o 0,5%, przy spadku cen mięsa drobiowego (o 1,2%). Droższe niż w sierpniu były sery dojrzewające i topione (o 0,8%) oraz twarogowe (o 0,5%). Wzrosły ceny ryżu (o 0,8%) i mąki (o 0,75). Ceny wód mineralnych i źródlanych oraz soków owocowych utrzymały się na poziomie notowanym przed miesiącem. Obniżyły się ceny soków warzywnych i owocowo-warzywnych (o 0,5%), kawy (o 0,3%) oraz kakao i czekolady w proszku (o 0,2%).

We wrześniu br. ceny żywności i napojów bezalkoholowych były przeciętnie o 0,4% wyższe niż w analogicznym miesiącu ub. roku., przy spadku cen towarów i usług konsumpcyjnych o 0,5%. Wrzesień był 27 kolejnym miesiącem utrzymywania się w Polsce deflacji (w ujęciu rocznym, tab. 4). Od maja 2014 r. do września 2015 r. występowała także spadkowa tendencja cen żywności. W październiku 2015 r. doszło do jej wyhamowania. W IV kwartale 2015 r. ceny żywności były przeciętnie o 0,4% wyższe niż rok wcześniej. Od lutego do września 2016 r. przewyższały one poziomy sprzed roku od 0,4% do 1,2%. We wrześniu br., w porównaniu z wrześniem ub. roku, istotnie zwiększyły się ceny cukru i wyrobów cukierniczych (o 5,2%, w tym cukru o 27,8%), ryb i owoców morza (o 4,7%) oraz owoców (o 2,3%). Wzrost cen tłuszczów jadalnych wyniósł 1,6%, artykułów mięsnych 1,2%, a pieczywa i produktów zbożowych 0,4%. Obniżyły się przeciętne ceny warzyw (o 5,7%), jaj (o 3,8%) oraz artykułów mleczarskich (o 1,3%). Podrożały wszystkie rodzaje owoców, z wyjątkiem jabłek, których ceny zmalały o 15,6%. Do wzrostu cen tłuszczów przyczynił się głównie wzrost cen masła (o 3,6%). Za mięso wieprzowe we wrześniu br. konsumenci płacili o 5,5% więcej, a za wołowe o 0,8% więcej niż przed rokiem. Tańsze niż rok wcześniej było natomiast mięso drobiowe (o 4,3%). Ryż podrożał o 1,2%, pieczywo o 0,8%, przy niewielkim wzroście cen makaronu (o 0,2%).

W okresie I-III kwartał 2016 r. przeciętny poziom cen żywności i napojów bezalkoholowych był o 0,7% wyższy niż w analogicznym okresie 2015 r., przy spadku przeciętnego poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych o 0,9%. Znacząco wzrosły ceny cukru (o 26,7%), owoców (o 6,9%) i warzyw (o 5,1%, w tym ziemniaków o 31,0%). O wzroście cen owoców i warzyw zdecydował ich wysoki poziom w pierwszej połowie roku, będący następstwem mniejszych zbiorów w 2015 r. Ceny ryb i owoców morza podniosły się o 3,0%, a pieczywa i produktów zbożowych o 0,2%, podczas gdy pozostałe grupy żywności – staniały. Artykuły mleczarskie były tańsze średnio o 2,9%, tłuszcze o 3,1%, w tym masło o 5,2%, jaja o 2,3%, a produkty mięsne o 0,7%.

Wzrost średniego poziomu cen żywności był zbliżony do wzrostu cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług związanych z edukacją. Bardziej podniosły się ceny usług restauracyjnych i hotelowych, oraz tzw. innych towarów i usług. Ceny pozostałych grup towarów i usług konsumpcyjnych były niższe niż przed rokiem. Przeciętny poziom cen towarów i usług związanych z transportem obniżył się o 6,6%, w tym paliw do prywatnych środków transportu o 10,0%. Średnie ceny odzieży i obuwia zmalały o 4,4%, towarów i usług w zakresie użytkowania mieszkania i nośników energii o 0,8%, w tym nośników energii o 2,9%, towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury o 2,1%, łączności o 0,8% oraz wyposażenia miesz-

kania i prowadzenia gospodarstwa domowego o 0,2%. Spadek cen paliw, nośników energii oraz pozostałych kosztów użytkowania mieszkania, które mają charakter wydatków „sztywnych” i zajmują dominującą pozycję w budżetach rodzin, miał istotne znaczenie dla kształtowania się popytu na żywność.

Czynnikami sprzyjającymi wzrostowi popytu konsumpcyjnego były pozytywne zjawiska na rynku pracy i wzrost dochodów ludności. We wrześniu br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) było o 3,2% wyższe niż rok wcześniej, a stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 8,3%, wobec 9,7% przed rokiem. Siła nabywczą przeciętnego miesięcznego wypracowania brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosła o 4,4%, a przeciętnej emerytury i renty pracowniczej o 2,1%.

Korzystne tendencje na rynku pracy, poprawa sytuacji dochodowej ludności i zmniejszenie obciążeń gospodarstw domowych kosztami usług bytowych były głównymi czynnikami dynamizującymi obroty handlu detalicznego i wzmagającymi skłonność konsumentów do robienia żywnościowych zakupów. We wrześniu br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w cenach stałych, w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, była większa niż przed rokiem o 5,9%, przy wzroście sprzedaży detalicznej ogółem o 6,3%. W okresie trzech kwartałów br. jej wzrost w ujęciu rocznym wyniósł 4,9%, przy wzroście sprzedaży ogółem o 5,3%.

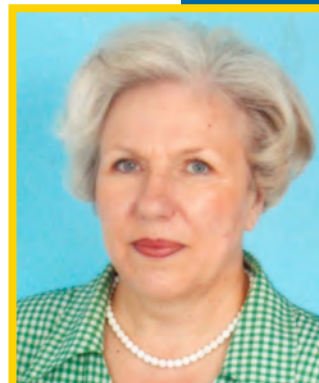
Można przypuszczać, że odnotowane w okresie I-III kwartał br. tempo wzrostu sprzedaży detalicznej żywności w IV kwartale br. utrzyma się. Wzrost popytu na żywność będzie wspierany przez spodziewaną poprawę sytuacji dochodowej ludności, zmniejszenie bezrobocia oraz rządowy program „Rodzina 500 plus”. Czynnikiem ograniczającym jego dynamikę może być przyspieszenie dynamiki wzrostu cen detalicznych artykułów żywnościowych.

Według metodologii Eurostatu (HICP) we wrześniu 2016 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, w UE-28 oraz w strefie euro, łączne ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły odpowiednio o 0,2 i 0,4%, a w Polsce nie wykazywały zmian. Ceny żywności w strefie euro obniżyły się o 0,4%, a w Polsce, podobnie jak w UE-28, o 0,3%. Największy ich spadek odnotowano w Grecji (o 1,1%), w Hiszpanii (o 0,9%) i w Rumunii (o 0,8%).

We wrześniu br., w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku, w UE-28 i w strefie euro ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły po 0,4%, podczas gdy w Polsce obniżyły się o 0,2%. Najwyższą inflację odnotowano w Estonii (1,7%), Austrii (1,1%), na Malcie (0,9%) i w Szwecji (0,8%). Najgłębszy spadek cen miał miejsce w Bułgarii (o 1,1%) i Chorwacji (o 0,7%). Ceny żywności w UE-28 były o 0,1% wyższe, a w strefie euro o 0,4% wyższe. W Polsce wzrosły one o 0,1%. W skali roku żywność podrożała najbardziej na Cyprze (o 3,0%), na Malcie (o 2,4%), na Łotwie (o 1,8%), w Belgii (o 1,7%) oraz w Luksemburgu (o 1,6%) i na Litwie (o 12,1%). Spadek cen żywności odnotowano m.in. na Słowacji (o 3,3%), w Grecji (o 1,3%) oraz w Irlandii i Republice Czeskiej (po 1,1%).

Według FAO we wrześniu 2016 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, światowe ceny żywności wzrosły o 3,0%. Wzrosły ceny wszystkich monitorowanych grup produktów, z wyjątkiem zbóż. Ceny artykułów mleczarskich zwiększyły się o 13,8%, cukru o 6,7%, olejów roślinnych o 1,8%, a mięsa o 0,2%. Ceny zbóż zmalały o 2,0%.

We wrześniu 2016 r. światowe ceny żywności były o 10,0% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2015 r. Był to drugi kolejny miesiąc, w którym przewyższały one poziom sprzed roku. Zdecydowały o tym wzrosty cen: cukru o 81,0%, olejów roślinnych o 28,0% i produktów mlecznych o 23,7%. Tańsze niż przed rokiem były zboża (o 9,0%) i mięso (o 5%).

**Krystyna
Świetlik**

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu 2016 r.

Wyszczególnienie	IX 2016			I - IX 2016
	VIII 2016=100	IX 2015=100	XII 2015 = 100	I - IX 2015 = 100
O G Ó Ł E M	100,0	99,5	99,5	99,1
Żywność i napoje bezalkoholowe	99,8	100,4	100,4	100,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,0	100,6	100,7	100,6
Odzież i obuwie	100,9	95,1	93,3	95,6
Mieszkanie	100,1	99,6	99,6	99,3
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,2	99,5	99,4	99,2
w tym nośniki energii	100,2	97,7	97,8	97,1
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,9	100,2	100,4	99,8
Zdrowie	99,1	97,9	98,1	99,6
Transport	101,1	97,5	99,0	93,4
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	103,4	97,5	101,3	90,0
Łączność	100,0	98,8	99,3	99,2
Rekreacja i kultura	98,6	97,9	98,7	97,9
Edukacja	100,6	100,9	100,6	100,8
Restauracje i hotele	100,4	101,7	101,6	101,3
Inne towary i usługi	100,0	101,8	101,9	101,2

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności we wrześniu 2016 r.

Wyszczególnienie	IX 2016			I - IX 2016
	VIII 2016 = 100	IX 2015=100	XII 2015=100	I - IX 2015=100
Żywność (bez napojów)	99,8	100,4	100,4	100,8
Pieczywo i produkty zbożowe	100,1	100,4	100,5	100,2
Pieczywo	100,1	100,8	100,6	100,4
Ryż	100,8	101,2	100,8	99,8
Makarony	99,9	100,2	99,7	100,6
Mięso i przetwory	100,2	101,2	103,3	99,3
Mięso wieprzowe	100,7	105,5	107,5	99,7
Mięso wołowe	100,2	100,8	100,3	100,3
Mięso drobiowe	98,8	95,7	103,5	98,1
Wędliny i pozostałe przetwory mięsne	100,5	101,3	101,8	99,5
Ryby i owoce morza	100,1	104,7	104,3	103,0
Mleko, sery i jaja	100,1	98,4	98,9	97,2
Artykuły mleczarskie	100,2	98,7	99,3	97,1
Mleko	100,1	96,2	97,8	95,4
Sery twarogowe	100,5	99,4	99,6	97,0
Sery dojrzewające i topione	100,9	99,9	99,8	96,1
Jaja	99,6	96,2	96,6	97,7
Oleje i pozostałe tłuszcze	101,4	101,6	102,6	96,9
Masło	103,1	103,6	102,9	94,8
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	100,0	97,1	98,1	94,6
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	100,2	100,4	104,0	98,1
Oleje roślinne	100,2	100,3	101,2	99,4
Owoce	96,5	102,3	104,5	106,9
Jabłka	90,7	84,4	95,1	96,1
Owoce cytrusowe	95,7	104,7	146,6	112,1
Banany	97,1	108,4	110,5	103,4
Warzywa	97,9	94,3	86,5	105,1
Ziemniaki	91,5	90,1	88,0	131,0
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	101,2	105,2	105,2	104,9
Cukier	104,8	127,8	125,6	126,7
Napoje bezalkoholowe	100,0	100,0	100,3	99,7

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2013	101,3	98,8	100,1	100,4	100,7	99,7	99,7	98,8	100,0	99,9	100,2	100,7
	2014	101,5	99,8	99,7	99,5	99,6	99,7	98,9	98,4	100,1	99,8	99,9	100,0
	2015	100,7	100,0	99,9	100,6	99,8	100,1	98,9	99,3	100,6	100,4	99,7	99,9
	2016	101,0	100,3	100,4	100,3	99,9	100,2	99,0	99,5	99,8			
Pieczywo i produkty zbożowe	2013	100,4	100,2	99,9	100,1	100,0	99,9	100,2	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2014	100,2	99,9	99,9	99,9	100,2	99,8	100,0	100,0	99,9	100,1	99,9	99,8
	2015	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	99,7	100,1
Mięso	2013	100,2	99,3	100,5	99,9	99,9	100,4	100,7	100,4	101,1	99,0	99,2	99,6
	2014	100,4	99,5	99,2	99,8	100,3	100,4	100,3	99,9	99,4	99,0	99,2	99,5
	2015	99,9	99,4	99,9	100,1	99,4	100,2	99,9	100,3	100,4	99,5	99,4	99,1
	2016	100,4	99,3	100,1	99,9	100,5	100,6	101,1	101,0	100,2			
Ryby i owoce morza	2013	100,4	100,1	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,2	100,0	99,8	99,7
	2014	100,7	100,4	99,6	100,0	99,8	99,8	99,9	99,8	99,7	100,1	99,8	99,4
	2015	100,9	99,9	100,0	100,1	99,9	99,9	100,0	99,9	100,1	100,2	100,1	100,0
	2016	100,6	100,6	101,0	100,1	100,3	100,3	100,9	100,4	100,1			
Mleko, sery, jaja	2013	100,4	100,1	99,6	99,7	99,7	99,7	100,2	100,1	101,0	100,8	100,5	100,5
	2014	101,0	100,4	100,0	99,7	100,0	99,7	99,5	99,7	99,9	99,8	99,7	99,9
	2015	100,2	99,5	99,9	99,7	99,3	99,6	99,7	99,4	100,0	99,8	99,8	99,9
	2016	99,9	99,7	99,8	99,5	99,7	99,9	100,0	100,2	100,1			
Tłuszcze	2013	100,9	99,8	99,4	99,9	100,4	100,6	100,4	100,8	100,7	100,4	100,1	99,5
	2014	100,6	100,1	99,5	98,8	100,6	99,1	100,0	99,3	99,5	99,7	99,1	98,5
	2015	100,2	99,8	99,1	99,7	99,4	98,1	99,1	99,4	99,6	99,8	99,9	99,3
	2016	100,6	100,0	99,2	100,4	99,5	100,1	100,3	101,1	101,4			
Owoce	2013	105,7	99,8	98,3	102,9	106,5	105,0	98,4	95,0	93,5	95,0	99,5	100,3
	2014	107,3	101,0	103,1	100,7	102,0	97,1	96,0	94,2	99,9	97,8	97,6	100,2
	2015	103,1	100,4	101,5	105,8	107,2	100,4	98,2	96,8	98,4	99,7	97,3	100,5
	2016	104,0	104,3	102,3	100,2	100,1	102,3	98,3	96,8	96,5			
Warzywa	2013	107,3	100,0	102,5	102,4	104,5	94,7	95,9	89,7	99,1	103,9	104,5	108,9
	2014	106,9	99,3	98,2	98,3	93,3	99,4	90,6	86,6	103,7	102,8	105,1	103,9
	2015	105,4	102,3	99,2	102,2	97,2	101,7	90,7	94,1	106,6	105,7	100,7	102,2
	2016	104,3	101,7	101,6	102,6	98,7	99,2	88,4	92,2	97,9			
Cukier i wyroby cukiernicze	2013	100,3	99,4	99,7	100,0	99,7	99,7	99,3	99,4	99,8	99,6	99,8	98,7
	2014	100,2	99,0	99,3	97,8	100,0	99,4	99,5	99,4	99,9	99,9	99,5	99,5
	2015	100,1	100,2	100,0	100,5	99,9	100,0	100,8	101,1	100,5	100,8	100,3	99,2
	2016	100,7	100,9	100,7	100,6	99,9	99,8	100,5	101,0	101,2			
Cukier	2013	99,9	98,7	99,2	99,4	99,3	98,7	96,3	97,2	98,9	98,8	98,0	96,7
	2014	98,0	96,2	96,5	92,2	97,9	96,3	96,8	96,5	97,6	98,5	96,8	97,8
	2015	98,7	101,1	102,3	101,2	100,2	98,8	104,1	104,5	104,2	101,6	99,9	100,2
	2016	101,0	104,6	104,3	101,5	100,6	100,7	100,2	105,7	104,8			
	2013	100,1	100,0	100,2	100,4	99,9	100,0	100,3	99,7	100,1	100,2	99,8	100,1
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2014	100,1	100,1	100,1	100,0	99,9	100,0	99,8	99,6	100,0	100,0	99,8	99,7
	2015	99,8	99,9	100,2	100,4	100,0	100,0	99,9	99,6	99,7	100,1	99,9	99,8
	2016	99,5	99,9	100,1	100,3	100,1	100,2	99,7	99,8	100,0			
	2013	89,5	100,8	103,3	99,9	96,6	102,9	100,6	98,2	100,3	101,7	101,7	108,3
III. Średnia płaca ^a	2014	90,1	101,3	104,2	99,0	97,5	101,7	100,6	98,2	100,2	102,1	100,6	109,4
	2015	90,0	101,0	105,8	97,8	97,1	100,9	101,4	98,3	100,9	101,3	101,3	108,4
	2016	90,8	100,9	105,2	99,1	96,6	102,1	100,9	98,2	100,1			

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2013	103,5	102,5	101,5	101,7	101,6	100,7	102,5	102,5	102,6	101,9	101,7	101,5
	2014	101,6	101,6	101,2	100,3	99,2	99,1	98,3	97,9	100,0	97,8	97,5	96,8
	2015	96,1	98,4	96,5	97,5	97,8	98,3	98,3	99,3	99,8	100,4	100,1	99,9
	2016	100,0	100,4	100,8	100,6	100,8	100,9	101,0	101,2	100,4			
Pieczywo i produkty zbożowe	2013	101,9	101,9	101,6	101,4	101,2	100,9	101,1	100,7	100,7	100,6	100,5	100,4
	2014	100,3	100,3	100,2	100,0	100,2	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,7
	2015	99,6	99,4	99,5	99,7	99,5	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7	99,5	99,9
	2016	99,9	100,1	100,1	100,2	100,2	100,3	100,3	100,3	100,4			
Mięso	2013	104,1	102,7	102,8	102,4	101,9	100,9	101,6	101,8	102,1	100,9	100,1	100,3
	2014	100,5	100,8	99,5	99,4	99,8	99,7	99,3	98,9	97,2	97,2	97,2	97,1
	2015	96,7	96,5	97,2	97,5	96,7	96,5	96,0	96,4	97,4	97,8	97,9	97,5
	2016	98,0	97,9	98,1	97,9	99,0	99,4	100,7	101,3	101,2			
Ryby i owoce morza	2013	102,2	101,5	101,2	101,0	101,0	100,8	100,9	100,9	101,1	101,1	100,9	101,2
	2014	101,1	101,4	100,9	100,6	100,2	100,0	99,9	99,5	99,0	99,0	99,0	99,0
	2015	99,1	98,7	99,1	99,3	99,4	99,5	99,6	99,6	100,0	100,2	100,5	101,2
	2016	100,8	101,4	102,4	102,4	102,8	101,8	104,1	104,7	104,7			
Mleko, sery, jaja	2013	104,4	103,8	99,7	97,8	98,5	99,2	99,7	100,2	101,2	101,8	102,0	102,2
	2014	102,8	103,2	103,6	103,6	103,9	103,9	103,3	102,8	101,6	100,5	99,7	99,1
	2015	98,3	97,4	97,4	97,5	96,8	96,8	96,9	96,7	96,7	96,7	96,9	96,9
	2016	96,6	96,9	96,7	96,5	96,9	97,2	97,5	98,2	98,4			
Tłuszcze	2013	100,3	100,1	99,0	99,9	101,0	102,4	102,9	104,3	104,9	104,1	103,8	103,0
	2014	102,8	103,1	103,1	102,0	102,1	100,6	100,2	98,6	97,4	96,6	95,7	94,8
	2015	94,4	94,1	93,7	94,5	93,4	93,5	92,6	92,7	92,8	93,0	93,7	94,4
	2016	94,6	94,9	95,0	95,7	95,8	96,8	98,1	99,8	101,6			
Owoce	2013	102,7	101,8	101,0	101,4	104,5	102,1	102,3	106,5	104,3	99,2	100,8	99,7
	2014	99,7	100,1	105,6	103,4	99,2	92,2	90,6	89,8	95,8	98,7	96,8	96,5
	2015	92,4	91,7	90,3	94,8	99,7	103,4	106,3	109,7	108,4	110,0	109,1	109,0
	2016	109,3	113,6	114,5	108,6	101,9	104,1	104,6	104,6	102,3			
Warzywa	2013	107,8	104,6	103,0	108,8	106,9	101,2	120,3	118,3	119,6	117,8	115,3	112,3
	2014	111,3	110,6	106,3	102,3	91,4	95,6	90,1	87,2	91,6	90,4	91,0	86,8
	2015	86,1	88,8	89,7	93,3	97,6	100,0	99,6	108,3	111,1	114,1	109,0	107,0
	2016	105,2	104,4	106,9	107,9	110,1	107,9	105,2	102,8	94,3			
Cukier i wyroby cukiernicze	2013	101,9	100,9	100,2	99,7	99,2	98,8	97,8	97,1	96,6	96,5	96,2	95,4
	2014	95,5	95,1	94,8	92,7	92,9	92,6	92,7	92,8	92,9	93,2	92,9	93,5
	2015	93,5	94,7	95,3	97,9	97,8	98,4	99,7	101,3	101,8	102,8	103,6	103,3
	2016	103,7	104,4	105,1	105,2	105,2	105,1	104,8	104,8	105,5			
Cukier	2013	100,0	98,1	97,2	96,1	95,7	94,4	90,9	88,4	87,1	86,1	84,6	82,4
	2014	80,9	78,7	76,7	71,1	70,1	68,4	68,8	68,3	67,4	67,2	66,4	67,2
	2015	67,7	71,2	75,4	82,8	84,7	86,9	93,5	101,3	108,2	111,6	115,2	118,0
	2016	120,6	124,8	127,2	127,6	128,2	130,6	125,7	127,2	127,8			
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2013	101,7	101,3	101,0	100,8	100,5	100,2	101,1	101,1	101,0	100,8	100,6	100,7
	2014	100,5	100,7	100,7	100,3	100,2	100,3	99,8	99,7	99,7	99,4	99,4	99,0
	2015	98,6	98,4	98,5	98,9	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2	99,3	99,4	99,5
	2016	99,1	99,2	99,1	98,9	99,1	99,2	99,1	99,2	99,5			
III. Średnia płaca ^a	2013	100,4	104,0	101,6	103,0	102,3	101,4	103,5	102,0	103,6	103,1	103,1	102,7
	2014	103,4	104,0	104,8	103,8	104,8	103,5	103,5	103,5	103,4	103,8	102,7	103,7
	2015	103,6	103,2	104,9	103,7	103,2	102,5	103,3	103,4	104,1	103,3	104,0	103,1
	2016	104,0	103,9	103,3	104,6	104,1	105,3	104,8	104,7	103,9			

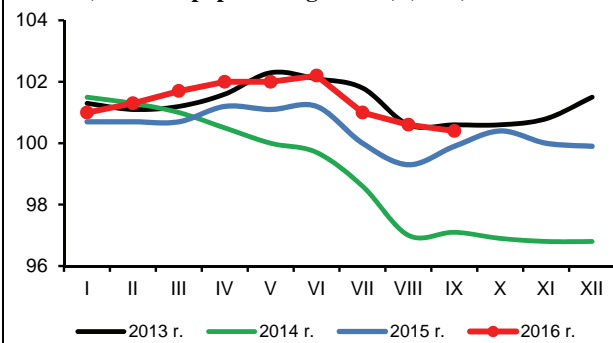
^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

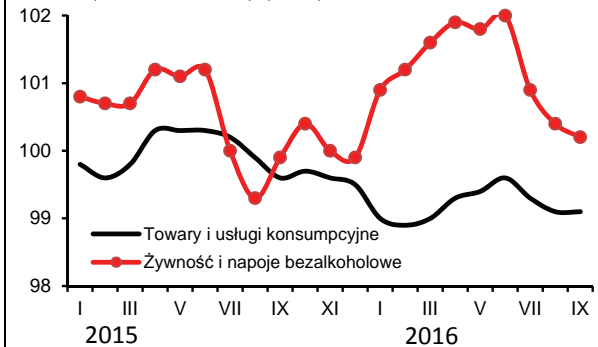
Wyszczególnienie a – 2015 r. b – 2016 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	3,80	3,80	3,79	3,77	3,79	3,80	3,78	3,80	3,79	3,78	3,79	3,76
	b	3,80	3,81	3,78	3,74	3,81	3,79	3,81	3,78	3,82			
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	2,21	2,21	2,20	2,21	2,21	2,20	2,20	2,20	2,19	2,20	2,20	2,21
	b	2,22	2,21	2,20	2,21	2,21	2,20	2,20	2,20	2,20			
Makaron – 250 g	a	2,25	2,24	2,24	2,24	2,24	2,23	2,24	2,24	2,23	2,23	2,25	2,24
	b	2,24	2,22	2,24	2,24	2,24	2,23	2,25	2,23	2,24			
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	2,45	2,45	2,41	2,42	2,44	2,43	2,38	2,43	2,43	2,43	2,43	2,38
	b	2,45	2,46	2,40	2,48	2,48	2,47	2,47	2,49	2,50			
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	25,94	25,87	25,90	25,94	25,90	25,80	25,93	25,96	26,01	26,02	26,12	26,05
	b	26,03	26,06	26,21	26,03	25,93	25,94	26,12	26,18	26,24			
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	32,58	32,45	32,28	32,51	32,47	32,32	32,22	32,10	32,03	31,84	32,15	32,23
	b	32,68	32,57	32,61	32,59	32,59	32,47	32,44	32,55	32,56			
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	14,34	13,98	14,02	14,07	13,96	13,81	13,84	13,89	14,00	14,09	13,98	13,79
	b	13,69	13,65	13,49	13,55	13,62	13,89	14,25	14,46	14,50			
Kurczę patroszone – 1 kg	a	6,90	6,91	6,95	6,96	6,75	7,10	7,12	7,28	7,39	7,00	6,89	6,60
	b	6,83	6,64	6,84	6,67	7,05	6,96	7,12	7,23	7,06			
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	24,34	24,18	24,22	24,34	24,46	24,42	24,27	24,22	24,24	24,09	24,22	24,01
	b	23,92	24,08	24,09	24,12	24,04	24,43	24,65	24,92	24,86			
Kiełbasa „Toruńska” – 1kg	a	15,58	15,50	15,50	15,32	15,40	15,41	15,46	15,39	15,50	15,44	15,31	15,41
	b	15,37	15,27	15,26	15,20	15,09	15,31	15,10	15,53	15,59			
Filety mrożone z morszczuka, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	21,96	21,79	22,08	22,26	22,41	22,63	22,60	22,80	22,81	23,04	23,16	23,43
	b	23,71	23,86	23,92	24,13	24,09	24,19	24,09	24,15	24,09			
Mleko 3,2-3,5% tł., sterylizowane (UHT), w kartonie – 1 l	a	2,95	2,94	2,93	2,92	2,91	2,88	2,88	2,82	2,85	2,83	2,77	2,80
	b	2,80	2,76	2,75	2,71	2,72	2,69	2,69	2,70	2,70			
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,04	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,04	1,05	1,04	1,05	1,04	1,04
	b	1,05	1,05	1,05	1,04	1,05	1,04	1,04	1,04	1,04			
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	13,39	13,30	13,32	13,33	13,23	13,32	13,26	13,18	13,25	13,10	13,14	13,14
	b	13,16	13,14	13,21	13,23	13,16	13,32	13,20	13,24	13,21			
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	20,29	19,86	19,93	19,76	19,33	19,03	18,95	18,43	18,41	18,33	18,26	17,98
	b	17,85	17,80	17,53	17,33	17,11	17,02	17,32	17,75	18,45			
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 0,5l	a	5,89	5,88	5,90	5,89	5,87	5,88	5,84	5,85	5,82	5,80	5,78	5,75
	b	5,78	5,77	5,75	5,73	5,68	5,68	5,72	5,76	5,80			
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,52	0,51	0,51	0,51	0,51	0,50	0,50	0,50	0,51	0,51	0,51	0,50
	b	0,51	0,51	0,50	0,50	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49			
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	4,35	4,32	4,28	4,26	4,21	4,15	4,07	4,03	3,96	3,97	3,98	3,98
	b	3,96	3,96	3,90	3,84	3,82	3,83	3,89	4,03	4,19			
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	3,93	4,01	3,90	3,98	3,99	3,95	3,94	3,91	3,95	3,87	3,88	3,89
	b	3,87	3,86	3,92	3,96	3,98	3,90	3,88	3,95	3,85			
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	6,07	6,06	6,02	5,96	5,85	5,91	5,86	5,76	5,86	5,83	5,84	5,82
	b	5,90	5,82	5,76	5,81	5,79	5,81	5,82	5,83	5,90			
Słonina – 1 kg	a	6,07	5,97	5,92	5,87	5,78	5,65	5,69	5,58	5,55	5,60	5,59	5,46
	b	5,47	5,39	5,38	5,36	5,30	5,31	5,39	5,45	5,48			
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,78	1,74	1,74	1,73	1,73	1,71	1,72	1,71	1,71	1,71	1,70	1,69
	b	1,68	1,66	1,66	1,65	1,66	1,63	1,62	1,62	1,62			
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	2,04	2,06	2,10	2,12	2,13	2,10	2,19	2,29	2,39	2,43	2,44	2,44
	b	2,46	2,58	2,70	2,74	2,77	2,78	2,80	2,97	3,12			
Jabłko – 1 kg	a	1,99	1,98	2,03	2,36	3,00	3,38	3,56	3,37	2,99	2,81	2,70	2,66
	b	2,64	2,65	2,62	2,60	2,58	2,62	2,76	2,78	2,52			

Źródło: Dane GUS

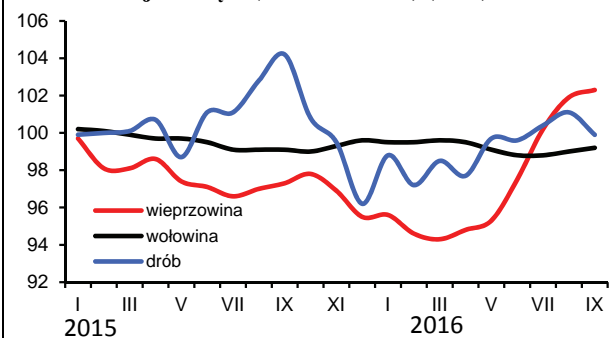
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

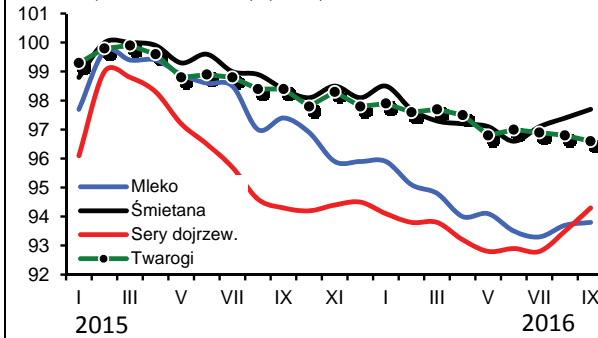
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2014 = 100) (w %)

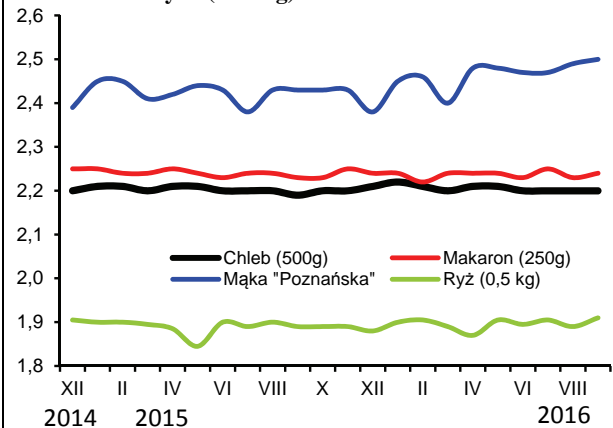
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2014 = 100) (w %)

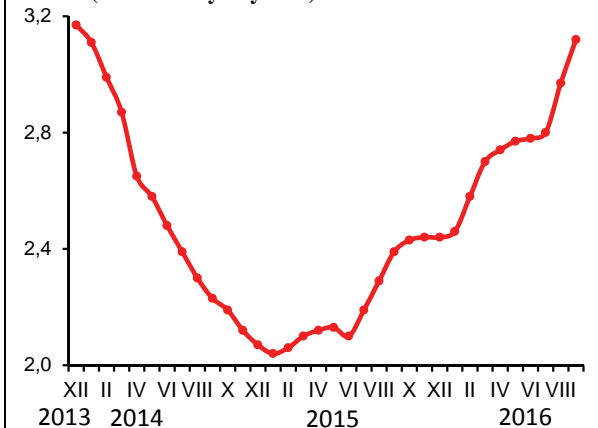
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2014 = 100) (w %)

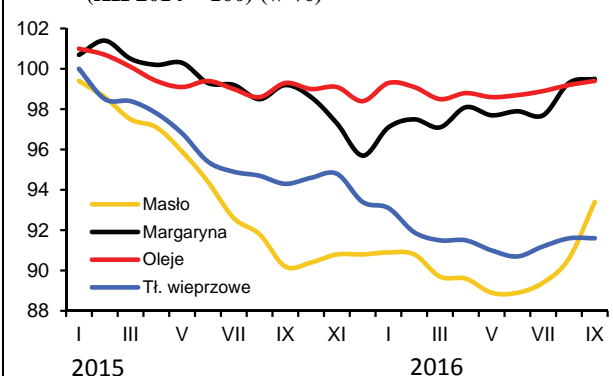
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w zł/kg)

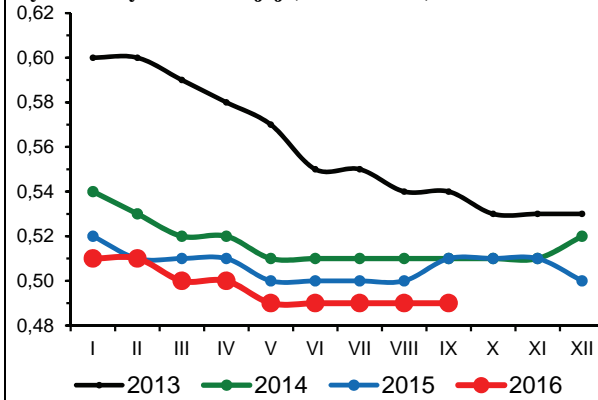
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2014 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

We wrześniu 2016 r. popyt na podstawowe środki produkcji dla rolnictwa był niewielki, a średnie ceny pozostały na poziomie poprzedniego miesiąca. Wzrost cen bezpośrednich nośników energii oraz maszyn rolniczych został zniwelowany spadkiem cen nawozów mineralnych i materiałów budowlanych. Poprawiły się relacje cen większości środków produkcji do cen zbóż.

Charakterystyczną cechą rynku nawozów mineralnych jest sezonowość zakupów. We wrześniu popyt na nawozy mineralne był wyraźnie mniejszy niż w pierwszej połowie roku co sprzyjało obniżkom cen. Mniejszy popyt był ponadto następstwem słabej koniunktury na podstawowych rynkach produktów roślinnych. Ceny nawozów na krajowym rynku zmalały średnio o 1,7% w porównaniu z poprzednim miesiącem, przy czym spadki cen dotyczyły przede wszystkim nawozów azotowych. Wśród nich najbardziej, bo o 2,7% potaniała saletra amonowa, a saletrzak i mocznik odpowiednio o 2,5 i 2,1%. Wyraźny spadek cen odnotowano również w przypadku superfosfatu potrójnego (o 2,2%). W ciągu 12 miesięcy nawozy mineralne potaniały średnio o 6,5%. Potaniały głównie nawozy azotowe (średnio o ponad 11%), podczas gdy ceny pozostałych analizowanych nawozów mineralnych spadły znacznie mniej. Do końca bieżącego roku ceny nawozów mogą jeszcze zmaleć. Dystrybutorzy nawozów będą prawdopodobnie wprowadzać posezonowe obniżki cen w celu przygotowania powierzchni magazynowej pod nowe dostawy przed sezonem wiosennym w 2017 r. Obniżkom cen nawozów na krajowym rynku będzie ponadto sprzyjał niski poziom cen nawozów w handlu światowym.

We wrześniu 2016 r. poprawiły się relacje cen nawozów mineralnych do cen zbóż. Na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość 5,8 kg pszenicy, tj. 0,3 kg mniej niż miesiąc wcześniej oraz dokładnie tyle samo co rok wcześniej. Relatywnie najtańszym nawozem mineralnym pozostała sól potasowa (równowartość 4,5 kg pszenicy), a najdroższym superfosfat prosty (7,5 kg pszenicy). Relacje cen nawozów do cen skupu trzody chlewnej były w sierpniu nieznacznie bardziej korzystne w porównaniu do lipca. Na zakup 1 dt NPK należało przeznaczyć równowartość 67 kg żywca wieprzowego, tj. o 1 kg mniej niż w poprzednim miesiącu oraz 16 kg mniej niż rok wcześniej.

Ceny nawozów wapniowych zmalały we wrześniu o 0,2%. W ujęciu rocznym nawozy wapniowe podrożały o 13,7%.

We wrześniu trwający od kilkunastu miesięcy spadek cen nawozów mineralnych w handlu światowym został zahamowany. Ceny wzrosły średnio o 0,7%¹, przy czym mocznik² podrożał o 4,9%, ale sól potasowa³ i superfosfat potrójny⁴ potaniały odpowiednio o 2,3 i 2,1%. Ceny fosforanu amonu⁵ w ciągu miesiąca nie zmieniły się. W ciągu 12 miesięcy ceny nawozów na światowym rynku zmalały o 23,8%, w tym sól potasowa potaniała o 28,3%, superfosfat potrójny o 27,1%, mocznik i fosforan o 26,3%, a fosforyty o 9,1%. Powodem niższych w porównaniu z rokiem poprzednim cen nawozów mineralnych w handlu światowym jest malejący popyt na skutek niskich cen zbóż⁶, ale także niski poziom cen gazu ziemnego⁷, wpływający na zmniejszenie kosztów produkcji i transportu nawozów. Trwający od kilku lat długookresowy spadkowy trend cen nawozów wynika również z mniejszego niż oczekiwano popytu na nawozy w Azji.

We wrześniu 2016 r. odnotowano wzrost cen bezpośrednich nośników energii na krajowym rynku (średnio o 1,7%), o czym zdecydowały podwyżki cen gazu ziemnego oraz paliw ropopochodnych. Gaz ziemny LPG podrożał o 7,4%, olej napędowy o 3,9%, olej napędowy o 3,5%, a ceny benzyny wzrosły o 2,8%.

Aldon Zalewski

Arkadiusz Zalewski

Ceny pozostałych nośników energii nie zmieniły się istotnie. W ciągu 12 miesięcy ceny obniżono średnio o 1,5%. Najbardziej w tym czasie potaniał olej opałowy (o 6,9%), co wynikało m.in. ze spadku cen ropy naftowej w handlu światowym.

W sierpniu ceny na światowym rynku bezpośrednich nośników energii wzrosły średnio o 0,9%⁸. O wzroście cen zdecydowały głównie podwyżki cen gazu ziemnego (o 1,5%⁹). Ropa naftowa Brent zdrożała w tym czasie średnio o 0,4%. W ciągu 12 miesięcy ropa naftowa Brent potaniała o 2,2%, a gaz ziemny o 14,2%, w tym gaz dla odbiorców europejskich o 37,3%. W najbliższych miesiącach ceny ropy w handlu światowym prawdopodobnie będą jednak rosły. Będzie temu sprzyjać zmniejszenie produkcji przez kraje OPEC, co ma być konsekwencją osiągniętego we wrześniu wstępnego porozumienia w sprawie ograniczenia wydobycia.

We wrześniu średnie ceny maszyn rolniczych wzrosły o 0,7%, środków ochrony roślin nie zmieniły się, a materiałów budowlanych zmalały o 0,4%. W ciągu 12 miesięcy maszyny rolnicze i środki ochrony roślin podrożały odpowiednio o 1,3 i 1,1%, a ceny materiałów budowlanych zmalały o 0,9%.

- 1 Na podstawie indeksu zmian cen nawozów mineralnych obliczanego przez Bank Światowy.
- 2 Notowania fob Yuzhnyy
- 3 Notowania fob Vancouver
- 4 Notowania fob US Tunis
- 5 Notowania fob Gulf
- 6 Indeks zmian cen zbóż notowany przez FAO zmalał ze 154,8 pkt. we wrześniu 2015 r. do 140,9 pkt. we wrześniu 2016 r.
- 7 Indeks zmian cen surowców energetycznych notowany przez Bank Światowy był w lipcu 2016 r. o 14,2% niższy niż rok wcześniej.
- 8 Na podstawie indeksu zmian cen surowców energetycznych obliczanego przez Bank Światowy
- 9 Na podstawie indeksu zmian cen gazu ziemnego obliczanego przez Bank Światowy

Tab. 1. Ceny nawozów mineralnych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		IX 2015	XII 2015	IX 2016	IX 2016 VIII 2016	IX 2016 XII 2015	IX 2016 IX 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	1 dt	123,32	120,80	108,60	97,5	89,9	88,1	6,34	0,73
Saletra amonowa 34%N	„	141,36	138,84	123,64	97,3	89,1	87,5	5,94	0,69
Mocznik 46%N	„	158,92	157,44	143,56	97,9	91,2	90,3	5,10	0,59
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	92,24	91,64	92,16	99,4	100,6	99,9	7,53	0,87
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	163,24	163,08	157,68	97,8	96,7	96,6	6,44	0,75
Fosforan amonu 18%N, 46% P ₂ O ₅	„	222,16	222,60	210,64	98,7	94,6	94,8	5,38	0,62
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	170,76	169,52	163,40	99,1	96,4	95,7	4,45	0,51
Polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	194,72	193,60	185,64	98,7	95,9	95,3	5,42	0,63
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	67,45	66,91	76,66	99,8	114,6	113,7	2,09	0,24

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		IX 2015	XII 2015	IX 2016	IX 2016 VIII 2016	IX 2016 XII 2015	IX 2016 IX 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Mospilan 20 SP	80 g	44,14	44,10	44,97	100,1	102,0	101,9	73,49	8,50
Dursban 480 EC	1 l	53,20	52,94	51,27	99,7	96,8	96,4	83,79	9,69
Decis Mega 50 EW	250 ml	35,85	35,73	36,37	99,7	101,8	101,5	59,44	6,88
Zaprawa nasienna „T75 DS/WS”	0,8 kg	39,64	39,57	39,91	99,7	100,9	100,7	65,22	7,54
Gwarant 500 SC	1 l	53,53	53,38	53,96	100,4	101,1	100,8	88,18	10,20
Miedzian 50 WP	1,5 kg	65,71	65,69	66,32	100,3	101,0	100,9	108,38	12,54
Roundup	1 l	35,44	35,48	36,33	100,0	102,4	102,5	59,37	6,87
Stomp 330 EC	1 l	42,34	42,95	43,40	100,1	101,0	102,5	70,93	8,20
Fusilade Forte	1 l	132,22	131,93	133,09	99,8	100,9	100,7	217,50	25,16
Chwastox Extra 300 SL	1 l	18,54	18,42	19,07	100,2	103,5	102,9	31,17	3,60
Środek gryzoniobójczy	1 kg	33,87	34,05	34,48	99,6	101,3	101,8	56,35	6,52

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		IX 2015	XII 2015	IX 2016	IX 2016 VIII 2016	IX 2016 XII 2015	IX 2016 IX 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	1 t	763,15	769,95	753,56	100,2	97,9	98,7	1231,51	142,45
Koks opałowy	1 t	1037,79	1044,14	996,65	99,5	95,5	96,0	1628,78	188,40
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,64	4,33	4,47	102,8	103,2	96,3	7,31	0,84
Olej napędowy	1 l	4,38	4,26	4,30	103,9	100,9	98,2	7,03	0,81
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,89	2,63	2,69	103,5	102,3	93,1	4,40	0,51
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	1,84	2,06	1,88	107,4	91,3	102,2	3,07	0,36
Olej silnikowy „Castrol Magnatec 10W/40”	1 l	32,10	32,11	32,20	100,3	100,3	100,3	52,62	6,09
Olej silnikowy „Lotos Mineral Control 15W/40”	1 l	17,86	17,88	17,44	99,9	97,5	97,6	28,50	3,30
Smar stały wielofunkcyjny	0,9 kg	15,82	16,01	15,97	100,2	99,8	100,9	26,10	3,02
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	12,50	12,57	12,72	100,1	101,2	101,8	20,79	2,40
Energia elektryczna	10 kWh	6,59	6,59	6,49	100,3	98,48	98,48	10,61	1,23

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny materiałów budowlanych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		IX 2015	XII 2015	IX 2016	IX 2016 VIII 2016	IX 2016 XII 2015	IX 2016 IX 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	21,34	21,20	21,00	99,3	99,1	98,4	34,32	3,97
Wapno	1 t	574,62	580,42	584,60	100,0	100,7	101,7	955,38	110,51
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	156,31	155,39	153,31	99,9	98,7	98,1	250,55	28,98
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3353,00	3306,57	3345,76	99,6	101,2	99,8	5467,82	632,47
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	13,24	13,02	12,92	99,3	99,2	97,6	21,11	2,44
Dwuteownik gruby	1 t	3411,62	3374,32	3424,00	100,0	101,5	100,4	5595,69	647,26
Blacha dachowa	1 m ²	28,72	28,60	28,49	100,1	99,6	99,2	46,56	5,39
Tynk „Atlas”	25 kg	51,82	51,63	51,10	98,9	99,0	98,6	83,51	9,66
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,15	1,14	1,14	100,0	100,0	99,1	1,86	0,22
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklone	1 szt.	691,93	691,85	698,83	99,8	101,0	101,0	1142,07	132,10
Tarcica iglasta, obrzynana	1 m ³	732,14	730,55	731,08	100,2	100,1	99,9	1194,77	138,20
Płyta OSB3 18mm 1,25x1,5m	1 szt.	72,81	71,36	67,28	99,0	94,3	92,4	109,95	12,72
Okno drewniane szklone	1 szt.	1780,62	1790,03	1817,14	99,9	101,5	102,1	2969,67	343,50
Drzwi płytowe 2000x800 mm zew.	1 szt.	1644,55	1657,37	1624,95	98,9	98,0	98,8	2655,58	307,17

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

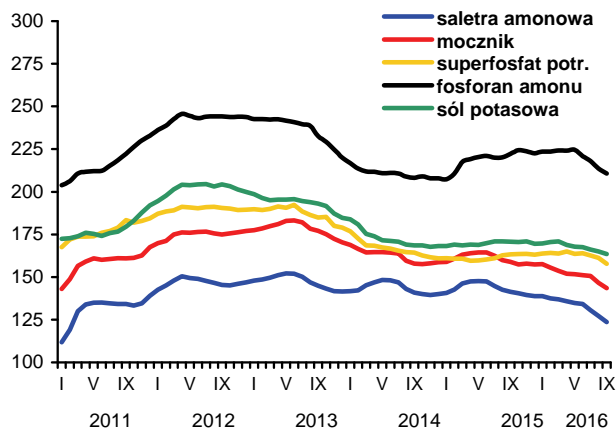
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	IX 2015	XII 2015	IX 2016	IX 2016 VIII 2016	IX 2016 XII 2015	IX 2016 IX 2015	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC-5.80	552420,5	561272,0	567515,7	100,1	101,1	102,7	9274,65	1072,81
Kombajn do ziemniaków	83001,4	83225,1	85028,0	100,4	102,2	102,4	1389,57	160,73
Samochód dostawczy	100785,8	98952,1	105740,0	101,9	106,9	104,9	1728,06	199,89
Rozrzutnik obornika 2-osiowy	49613,2	50234,0	52427,4	100,4	104,4	105,7	856,80	99,11
Siewnik zbożowy 27 redlic	22206,1	22217,5	21775,8	99,7	98,0	98,1	355,87	41,16
Ciągnik Ursus 11054	175571,3	175334,7	174916,2	100,0	99,8	99,6	2858,58	330,65
Ciągnik 90 kW	209535,2	210757,7	215011,3	100,6	102,0	102,6	3513,83	406,45
Przyczepa do ciągnika samowładowca	37758,2	37783,6	38580,0	102,3	102,1	102,2	630,49	72,93
Kopaczka elewatorowa	15513,2	15515,4	15687,2	100,3	101,1	101,1	256,37	29,65
Zestaw uprawowo-siewny	52819,5	52573,6	52319,3	97,7	99,5	99,1	855,03	98,90
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	7444,5	7452,0	7695,4	100,1	103,3	103,4	125,76	14,55
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	48829,9	49040,6	50193,0	100,2	102,4	102,8	820,28	94,88
Opryskiwacz 400 l	5191,5	5184,1	5753,5	107,6	111,0	110,8	94,03	10,88
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	8559,0	8501,1	8543,8	100,6	100,5	99,8	139,63	16,15
Sadzarka 2 rzędowa „Kora-2”	14629,9	14630,8	14872,5	100,2	101,7	101,7	243,05	28,11
Pług 4-skibowy	12478,6	12294,7	12738,4	99,7	103,6	102,1	208,18	24,08
Kultywator 2,1-2,8 m	4239,8	4188,3	4314,0	101,6	103,0	101,7	70,50	8,15
Dojarka 2 konwie ^a	8093,8	7996,9	7183,0	100,0	89,8	88,7	117,39	64,24
Dojarka z rurociągiem ^a	43217,3	43217,3	41644,8	100,0	96,4	96,4	680,58	372,46
Schładzarka do mleka 500 l ^a	18345,7	18408,3	18295,7	101,1	99,4	99,7	299,00	163,63

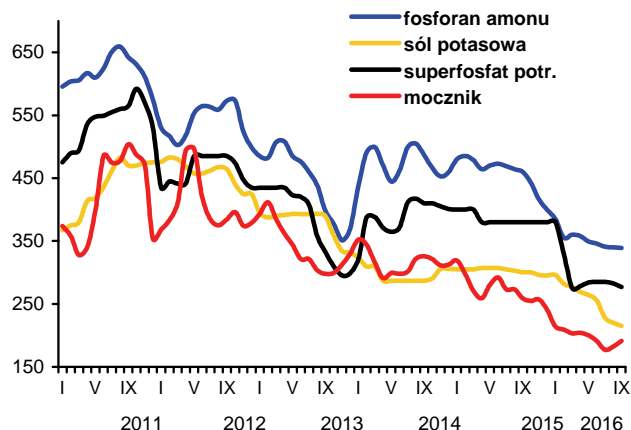
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

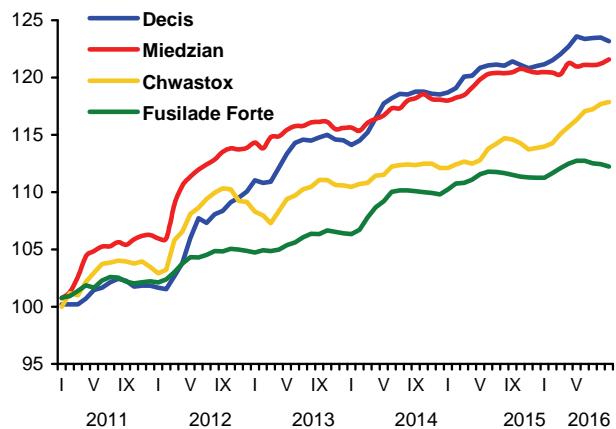
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

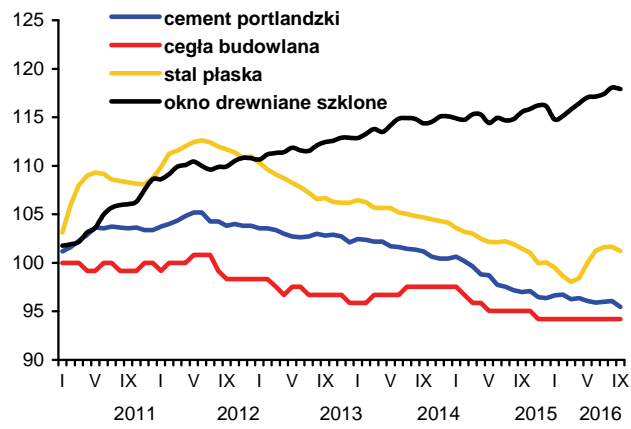
Rys. 2. Ceny nawozów mineralnych w handlu światowym (USD/t)

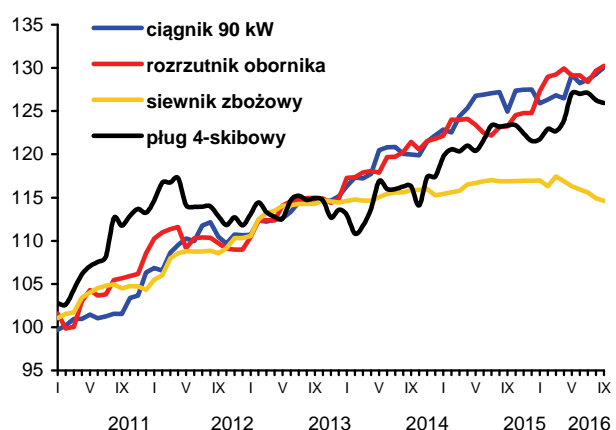
Rys. 3. Dynamika cen wybranych środków ochrony roślin (XII 2010=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2010=100)

Rys. 5. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2010=100)

Rys. 6. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

